דבר

יום שני, ו' באלול תשמ"ז, 31 באוגוסט 1987 ● גליון 19210

היום 12 עמודים ● המחיר 1.00 ש"ח, באילת 87 אג'

היום בדבר

● יעד ואמת / נתן רוטנשטרייך
● מלחמות דת בארה"ב / אבנר תבורי
● יורש למחלקת ההתיישבות / אוריאל בן־עמי
● קורי ניצלה שוב בפיליפינים / שלמה שפיר
● עכשיו (עמ' 9) בידור (12)
● כלכלה (4 – 5) ספורט (11)

מזג האויר

מזג האויר יהיה נאה עם טמפרטורות רגילות בעונה. הטמפרטורות החזויות: ירושלים: 18־29, רמת־הגולן: 17־13, נהריה: 22־29, צפת: 18־29, חיפה: 23־31, נצרת: 12־34, עפולה 21 עד 34. שומרון 30 עד 31. תל־אביב 23 עד 30. לוד 20 עד 31. יריחו 22 עד 38. עזה 23 עד 29. באר שבע 20 עד 34. אילת 26 עד 39.

ה„לביא" קורקע – על המסלול: ה„אף־16 סי"

הרצת מנוע, אולי האחרונה, ל„לביא" אתמול בתע"א. (צילום: חנוך גוטמן)

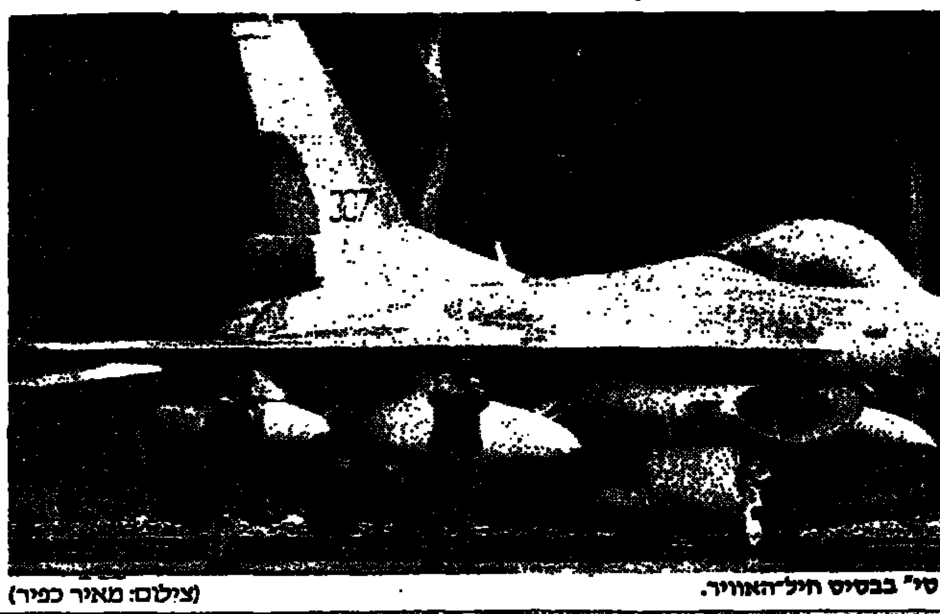

מטוס „אף־16 סי" בבסיס חיל־האוויר. (צילום: מאיר כפיר)

בעוד החלטת הממשלה על הפסקת פרוייקט ה„לביא" זוכה לשבחי ארה"ב ומערכת הבטחון

עוד השבוע יוחל בשיגור מכתבי פיטורים ל־3,000־4,000 עובדי התעשיה האווירית

יו"ר מועצת העובדים: כולם בגדו בנו – נפעיל כוח ● התעשיינים מקימים צוות סיוע למפעלים

מאת אריה אגר ודני גוב סופרי „דבר"

הנהלת התעשיה האווירית תתחיל עוד השבוע בשיגור מכתבי פיטורים ל־3,000 – 4,000 עובדים. ההערכה היא, כי היקף הפעילות של התעשיה האווירית יקטן ב־100 מיליון דולאר לשנה. מצפים לביטול תוי יצוא בחלקה ניכר כתוצאה מאי־יכולתה של התעשיה האווירית להשליב מערכות שהיו קשורות במיתוח הלביא".

מועצת העובדים דחתה אמש קריאה של המנכ"ל משה קרת לנהוג באיפוק ובהתאם לחוק. יו"ר המועצה נסים כהן אמר למנכ"ל: "נפעיל כוח, אם יהיה צורך; כולם בגדו בנו".

מזכיר המועצה, חבר הוועדה המרכזת יעקב שפי אמר, כי "יינקטו אמצעים קשים ומכאיבים". ואמנם החל משעות אחר־הצהריים המוקדמות החלו העובדים באורח ספונטני בחסימת צומת התעשיה האווירית במתנה ישראל וכן חסמו את אחד הצמתים באשדוד. תוך כדי

(המשך בעמ' 2)

עובדי התעשייה האווירית נוהרים לעבר הצומת לחסום את כביש לוד – פתח־תקווה, לאחר שנודע להם על החלטת הממשלה. (צילום: חנוך גוטמן)

צה"ל מכין תוכנית עדיפויות לחלופות ופרוייקטים חדשים

חתירה לצמצם למינימום את הפגיעה בתע"א

מאת סופרו הצבאי של „דבר"

בתוך כמה חודשים יגיש המטה הכללי של צה"ל לאישור הדרג המדיני תוכנית עבודה רב־שנתית שתגובש בקרוב. בצה"ל יחלו הבוקר בעבודת מטה גדולה שתקבע את סדרי העדיפות בפרוייקטים, שחלקם נכלל בחלופות צה"ל ועל חלקם יוחלט בקרוב.

בצה"ל ובמערכת הבטחון נתקבלה החלטת הממשלה בסיפוק ותוך הבנת המשמעות הכבדה של ההחלטה לגבי התעשיה האווירית. הרמטכ"ל רב־אלוף דן שומרון ידווח הבוקר בישיבת המטה הכללי על הנחיות שר הבטחון לגבי מימוש החלטת הממשלה ועל הערכות צה"ל לגיבוש תכנית למימוש המשאבים שנתפנו לאחר הפסקת הפרוייקט.

החל מהבוקר יאתר צה"ל תוך זמן קצר מספר נושאים שאותם ניתן להמשיך לפתח ולייצר בתעשיה האווירית, כדי למתן את „הנפילה" הצפויה שם, בעיקר באגפי ההנדסה והייצור.

בתקופה הקרובה יחלו עודכי־הדין של מערכת הבטחון לטפל בארץ ובחו"ל בכל הקשור בביטול וסגירת חוזים של ה„לביא". עלות סגירת הפרוייקט באמדת ב־400 מליון דולאר, סכום שנלקח בחשבון בתוכניתו של שמעון פרס.

בעקבות החלטת הממשלה הטיל שר הבטחון יצחק רבין את ריכוז הטיפול בביצוע החלטת הממשלה על מנכ"ל משרדו דוד עברי. עברי הקים כבר צוותים לטיפול מפורט במימוש החלטת הממשלה תוך חתירה לצמצום מרבי של הפגיעה בתעשיה האווירית. הבוקר בשעה 10.00 יתקיים דיון ראשון בראשו דוד עברי שבו יעסקו נציגים של משרד הבטחון, צה"ל ומנהלת תוכנית הלביא במימוש החלטת הממשלה.

על פי החלטת הממשלה לא יופחת היקף התקציב והמימון לתעשיה האווירית אלא ישאר כפי שנקבע בתקציב הבטחון לשנת 1987. כמו כן הוחלט כי לא תהיה כל פגיעה במערכות שאינן

(המשך בעמ' 2)

ארה"ב מביעה סיפוק ומדגישה:

ההבטחות שרירות וקיימות והדלת פתוחה הרבה יותר

מאת אמנון הקנר, סופר „דבר" בארה"ב

ואשינגטון (מיוחד ל„דבר"). – ארה"ב הביעה אתמול סיפוק ושמחה על ההחלטה להפסיק את ייצור ה„לביא". בשל הוספת סוף השבוע היו רוב הפקידים וחברי הקונגרס בחופשה מחוץ לביתם, אך אלה שניתן היה להשיג את תגובותיהם היו מאוחדים בברכתם על ההחלטה. מחלקת המדינה הוציאה הודעה קצרה שאמרה, כי ארה"ב מברכת על ההחלטה, מכירה בכך כי היתה זו החלטה קשה וסבורה כי היא תשרת את האינטרסים של ישראל. מחלקת המדינה הבטיחה הודעה נוספת ומפורטת יותר היום.

פקידים במחלקת המדינה ובפנטאגון אמרו אתמול, כי ארה"ב לא עשתה סוד מדעתה בנושא וכי יש לצפות לכך שכעת תהיה אווירה טובה יותר ביחסים הבטחוניים בין שתי המדינות שנעשו בעת האחרונה עכורים בשל המחלוקת על הלביא. הם הכחישו אמנם טענות של גורמים ישראליים בדבר סתירת בביצוע הסכמים בטחוניים בין שתי המדינות אך

(המשך בעמ' 2)

פרס לארבלי: אני מיניתי אותך

שושנה אל תבכי – ניסה וייצמן להרגיעה

שרת הבריאות שושנה ארבלי־אלמוזלינו פוגשת את העתונאים בפנים קודרות בצאתה מההצבעה בממשלה על ה„לביא". (צילום: יצחק הררי)

מאת יוסי מלמן ועליזה ולך, סופרי „דבר"

„שושנה אל תבכי. אל תקחי את הכל אישית", ניסה השר עזר וייצמן להרגיע בפרוזדור משרד ראש הממשלה את שרת הבריאות המתייפחת. זה עתה הסתיימה החלטת הממשלה והשרה ארבלי אלמוזלינו לא יכולה לעצור עוד בעד התרגשותה והדמעות זלגו מעיניה. עזר וייצמן ניגש אליה ואמר לה „בשר בטחון אני אומר לך שזו היתה החלטה גורלית שתציל את התעשיה האווירית". ארבלי־אלמוזלינו: „אבל צפויים אלפי פיטורים".

זו היתה סיאה של הדראמה שמרכזה עמדה שרת הבריאות. עתיד פרוייקט ה„לביא" היה תלוי בה. היא תמכה בו אך נאלצה להכנע לתכתיבי חבריה השרים מהמערך בישיבה רווית מתח שנמשכה כ־20 דקות בחדר סמוך לחדר ישיבת הממשלה.

במלא מקום ראש הממשלה פתח בדברים תקיפים שבהם דרש מארבלי אלמוזלינו לתמוך בתוכניתו להביא להפסקת פרוייקט הלביא. „אני דואג לעם ולמדינה לא פחות ממך אבל את שליחות מפלגה. זה הפך לעניין פוליטי". עמיד כפה על שריד להצביע יחד אתו. ולכן גם את חייבת להצביע יחד אתנו".

שרת הבריאות: „גם אני שליחות מפלגה ורבים בה תומכים בהמשך ה„לביא". כיצד אתה יכול להורות לי להצביע כשלא היה אף דיון אחד במוסדות המפלגה. לא סיניתי את רעתי מההתחלה. אתם סיניתם את דעתכם ארבע פעמים".

פרס „אני מנסה בסך הכל להציל את התעשייה".

„רק לפני שבועיים היית בעד המשך פרוייקט הלביא", הגיבה שרת הבריאות בניסיון לעמוד על רעתה. „אילו נערכה ההצבעה לפני שבועיים הייתי בעמדה הזה", אמרה ארבלי אלמוזלינו לפרס.

„את שליחות מפלגה ועליך להצביע כמו שרי מפלגתך", עלה טען

(המשך בעמ' 2)

ארנס: אכן מתפטר

מאת יוסי מלמן, עליזה ולך ושלמה גינוסר, סופרי „דבר"

בלשכת ראש הממשלה חוששים כי השר משה ארנס ידבוק בהחלטתו להתפטר. „משה ארנס הוא איש של כבוד ועקרונות ואנו חוששים כי הפעם, כשמדובר בנושא כה קרוב ללבו הוא יתפטר" אמרו פקידים במשרד ל„דבר".

ראש הממשלה יצחק שמיר ושרים אחרים בליכוד מפעילים לחצים כבדים על השר ארנס כדי שלא יתפטר. ואולם מלשכתו של השר ארנס נמסר כי הוא נחוש בדעתו לכתוב הבוקר את מכתב ההתפטרות ולהגישו לראש הממשלה. במקרה כזה תכנס ההתפטרות לתוקף תוך 48 שעות. גם שר הכלכלה והתכנון גד יעקבי קרא לו שלא להתפטר ואמר כי השתתפותו בממשלה חשובה.

„זהו יום עצוב בשבילי", הדגיש ארנס בדבריו הנרגשים לחבריו השרים „מטוס ה„לביא" הוא ההישג הטכנולוגי הגדול ביותר של מדינת ישראל. אינני יכול לשאת באחריות להחלטה הטראגית הזו".

סיעת הליכוד קראה אמש לשר ארנס שלא להתפטר מן הממשלה. „כאחד המנהיגים של התעשייה הבטחונית, התפטרותו של ארנס מהממשלה תסב נזק גדול לתעשיות הבטחוניות ובמיוחד לתעשיה האווירית", נאמר בהודעת סיעת הליכוד. בהודעה נאמר עוד כי „מחובתו של ארנס להתייצב בממשלה לימין התעשיות הבטחוניות מול מפלגת העבודה הנוטשת את הפרוייקטים הלאומיים".

כיוון שהשר לא ניסח את מכתב ההתפטרות בשעות שעשה במשרדו, אחרי ישיבת הממשלה, נוצר רושם שהוא עומד לחזור בו מהחלטתו זו. אלא שמקורביו העריכו אמש, כי ארנס נחוש בדעתו לפרוש מהממשלה.

השר פרופ' משה ארנס מודיע לעתונאים על התפטרותו אחרי ההצבעה בממשלה על ה„לביא". (צילום: יצחק הררי)

שומרון: הרע במיעוטו

מאת סופרו הצבאי של „דבר"

„החלטת הממשלה בנושא מטוס הלביא קשה ומכאיבה אך זהו הרע במיעוטו". במשפט זה הגיב הרמטכ"ל רב אלוף דן שומרון על החלטת ממשלת ישראל להפסיק את פיתוחו וייצורו של מטוס ה„לביא".

הרמטכ"ל, שהטיל במשך החודשים הספורים שבהם הוא מכהן בתפקיד את כל כובד משקלו נגד המשך הפרוייקט, אמר אתמול: „בנסיבות שנוצרו מבחינה אופרטיבית יכין צה"ל תוכנית עבודה ארוכת טווח לצבא ולתעשיות הבטחוניות ובעיקר לתעשייה האווירית. התוכנית הזו תשמור ותבטיח את כוחו של צה"ל ואת הרמה הטכנולוגית הגבוהה של התעשיות הבטחוניות במדינה".

הרמטכ"ל, רב־אלוף דן שומרון, אחרי ההצבעה בממשלה על ה„לביא". (צילום: יצחק הררי)

פרס: קשה מנשוא

מאת יוסי מלמן, סופרו המדיני של „דבר"

„אין לי תחושה נצחון. זו החלטה קשה מנשוא", אמר אתמול מ"מ ראש הממשלה שמעון פרס. התעשיה האווירית היא מפעל יקר שאני הנחתי את יסודותיה. ההחלטה לא היתה פשוטה. אבל לא היתה ברירה. לא היה אפשר לגייס כספים לפרוייקט. האמריקאים, משרד הבטחון והשרד בחוץ התנגדו לו. האבוס ריק. ההחלטה תציל את התעשיה האווירית ולא תבוסס אותה".

יצחק שמיר סרב להתראיין, אך מקורביו אמרו בשמו כי הוא „הופתע מהמהלך של שמעון פרס. הבעיה הטיל משמעת סיעתית על חבריו בעוד שבליכוד לא נכפתה מרות. זו היתה הצבעה פוליטית".

נסים: לקראת הבראה

מאת אמנון אבמן, כתבו הכלכלי של „דבר" בירושלים

שר האוצר משה נסים אמר לאחר ישיבת הממשלה כי ההחלטה שהתקבלה היא החלטה מאוד מכאיבה אך יחד עם זאת נחוצה למען בטחון ישראל וכלכלתה. נסים קרא לקבל את החלטת הממשלה גם אם היא מכאיבה והביע את אמונתו כי ממצב זה עתיד לצמוח עתיד ורוד.

על יחסיו עם ראש הממשלה בעקבות הצבעתו אמר נסים כי לדעתו הוא וראש הממשלה יוכלו להמשיך בשיתוף הפעולה ביניהם במטרה להצעיד את המשק לעידן של הבראה כלכלית.

משפט ואנונו החל במשפט זוטא על הודאתו

תקרית בפתיחת משפטו של מרדכי ואנונו: נציג ארגון „אמנסטי" מורחק מביה"המשפט לאחר שחילק הודעה לעתונות. (צילום: יצחק הררי)

מאת יורם לוי, סופר „דבר" בירושלים

במשפטו של מרדכי ואנונו נמשכו הבוקר עדויות והם של אנשי השב"כ במסגרת משפט זוטא על קבילות הודאותיו של הנאשם.

סניגורו של ואנונו, עו"ד אביגדור פלדמן, העריך אתמול כי בתום חקירת עדי התביעה יש סיכוי שהמשפט ייפתח לציבור.

עם פתיחת משפטו של ואנונו בבית המשפט המחוזי בירושלים טען הנאשם נגד קבילות הודאותיו בחקירה, ולפיכך החל במשפט זוטא. הצדדים סיכמו כי המשפט הזוטא יתנהל יחד עם ההוכחות לגופו של ענין.

אתמול העידו במשפט ראש היחידה לחקירת פשעים במשטרה, תנ"צ שמעון סביר, שהביא את הודאותיו של ואנונו ואת הצהרותיהם של עוד שלושה אנשי שב"כ בבידים, שהעידו על נסיבות בואו של ואנונו לישראל ועל אופן חקירתו.

בדיון הודיע עו"ד פלדמן כי הוא מתכוון לטעון נגד סמכותו של בית המשפט לשפוט את ואנונו.

אמצעי הבטחון שננקטו סביב אולם בית המשפט ובתוכו היו חמורים ונועדו למנוע כל אפשרות לקשר עם ואנונו.

סמוך לשעה 7.20 בבוקר וגיעה מכונית

(המשך בעמ' 2)

„אובזרוור": סינדי ושני חוטפי ואנונו עשויים להיקרא להעיד

מאת דליה שחורי, סופרת „דבר" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל„דבר"). – ימים אחדים לפני שמרדכי ואנונו פגש את "סינדי", הוא פגש בלונדון ידיד ישראלי אשר למד אתו באוניברסיטת באר־שבע. הם סעדו יחדו, והחבר שאל את ואנונו מה מעשיו בלונדון. ביום הכתר ואנונו, כי אותו ידיד עבד בשירות ה„מוסד" – כותב ה"אובזרוור" הלונדוני.

סוכנת ה„מוסד" הבלונדינית "סינדי" תיקרא כנראה להעיד במשפטו של מרדכי ואנונו – אומר ה"אובזרוור". סניגורו של ואנונו, עו"ד אביגדור פלדמן, עשוי לבקש, לדברי העתון, לקרוא אל דוכן העדים גם את שני אנשי ה„מוסד" אשר עסקו בהעברתו של ואנונו מאיטליה לישראל. ●

מאיר ואנונו: אחי אינו מתחרט

לונדון (ע"צ). – מרדכי ואנונו „אינו מצטער על מה שעשה", הכריז אתמול אחיו מאיר ואנונו.

בראיון שהעניק לשירות השידור הבריטי וחר ואיכר מאיר ואנונו, השוהה עתה בבריטניה, שאחיו לא קיבל „אף פעם" כסף מהעתון „סאנדיי טיימס" תמורת המידע שהעביר לו.

עוד ציין מאיר ואנונו, כי הוצאה נגדו פקודת מעצר בישראל" מאחר שהלך לשוחח על חטיפת אחיו עם השופט החוקר פרשה זו באיטליה ולאחר מכן הודיע על כך לאמצעי התקשורת". הוא טען כי לדעת הישראלים „גם אני הפכתי למרגל".

מכذا من الأصل

صورة عن الاصل

הבנות מחוף תל־ברוך היו אמש בעד המשכת פרוייקט ה„לביא"

שרת הבריאות שושנה ארבלי־אלמוזלינו אמש בחוף תל־ברוך. (צילום: שאול רחמים)

מאת נתן רוזני, סופר „דבר" לענייני משטרה

"הבנות", הזונות של חוף־תל־ברוך, היו אמש בעד המשך פרוייקט „הלביא". „השרה אלמוזלינו" אמרה אחת הקוקסינליות „אנחנו רוצים ישראל חזקה".

השרה שושנה ארבלי־אלמוזלינו הבטיחה בשבוע שעבר להגיע לחוף תל־ברוך כדי לדבר עם „הבנות" על מחלת „האיידס" והכנסת "האיידס־בוס" – ניידת לבדיקת איידס של בית החולים תל־השומר למסלול הזונות התל־אביבי. היא עמדה בהבטחתה, אף־על־פי שאתמול עמד על סדר יומה הפרוייקט המדובר ביותר.

"באתי לשמוע אתכן" אמרה השרה לאחת הקוקסינליות שכיסתה את פניה בשקית ניילון כדי להסתתר מהמצלמות. הקוקסינלית אמרה לה: אני מורידה את הניילון, רק אם יפסיקו לצלם. השרה הבטיחה שאף אחד לא יפרסם את התמונה והקוקסינלית הודתה לשרה על זה שהיא „נתנה לה מלה".

"אנחנו יותר נקיות מהחובבות" אמרה אחת עם משקפיים, שהיתה מוכנה שיצלמו אותה רק מאחור ("כי התחת שלי סקסי"), "אבל העתונות עושה 'סיפור' ממה שאין 'סיפור'. כל חודש אנחנו עוברות בדיקות אצל רופא – אם יש איידס ואם אין איידס.

מאוחר, תחת עיניו הפקוחות של ראש מחלק המוסר במשטרת מחוז תל־אביב פריש, דיברו הבנות על הדתיים שבאים לכאן כמו "חתולים קטנים" ("תכתוב תכתוב, אתה עתונאי"), על זה שצריך להפוך את הזונות ללגאליות. ועל זה שאין מקום מסודר הצריך לעבוד להוויין בין הגבעות ובתוך מכוניות.

דוברה של שרת הבריאות שמואל אלגירבלי, חילק לעשרות העתונאים שהיו במקום חוברת "סריה סריה" שהוציא משרד הבריאות בבוקר הביקור. "לדעת כדי לחיות" שמה, ומצויין בה לחוברת. כדי לסבר את האוזן נביא כמה הצעות שמופיעות בה: מה „לא מדבק": לחיצת יד, נשיקות, כלי אוכל, תרומת דם, טלפון, תחבורה ציבורית, אסלה (בשירותים פרטיים וציבוריים), רחצה בבריכת שחייה, מקווה, שטרות כסף, עקיצות חרקים, סאונה, ג'קוזי".

קיסר: הפגנות חוקיות

„יש להצטער על החלטת הממשלה בעניין מטוס ה„לביא", שמשמעותה בשלב הנוכחי הפסקת ייצור הפרוייקט עם כל ההשלכות המתחייבות מכך מבחינת מערכת התעשייה האווירית בישראל, התעסוקה החלופית וכושר הפיתוח המדעי והטכנולוגי, שמטוס ה„לביא" היה להם מוביל ומנחה" – אמר אתמול מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר בתגובה על החלטת הממשלה.

המזכ"ל קיסר ציין שאין כל פסול בקיום הפגנות מחאה חוקיות של עובדי התעשייה האווירית ושל ציבורים מעוניינים אחרים בעד המשך ייצור ה„לביא", „אך יש להימנע מפעולות מחאה הנוגדות את החוק והמעלות חשש למעשים בלתי־שקולים שיכולים לגרור אלימות" – אמר קיסר.

„הממשלה כולה נושאת עתה באחריות להחלטתה", הוסיף המזכ"ל, „מה גם שהפעם לא היתה זו בבחינת החלטה פוליטית מובהקת, וטוב היה לו השכילה הממשלה, ומראש, להבהיר ולהסביר לעובדי התעשייה האווירית את מהות החלופות ולהכין את הרקע לחלופות המוצעות בתחומים הרלוונטיים להחלטתה הזאת ובעיקר לגבי ההשפעות וההשלכות על התעסוקה לטווח קצר ולטווח ארוך" – אמר עוד קיסר.

עוד השבוע יוחל

(המשך מעמ' 1)

כך השמיעו קריאות: "פרס בךזונה", "שמיר הביתה" ו"ארנס לשלטון". בשעה שקרת ניסה לשדל את העובדים לנהוג באיפוק, קרא אחד הנוכחים, "הנה צמיג בוער". כולם פנו להלוך, ואכן בער צמיג.

מטוס ה"לביא" עצמו, שעמד אתמול אחר־הצהריים לבצע את הטיסה ה־82, לא המריא בשל תקלה בלחץ מעגלי. "אין כאן אף אחד שיקרע את התחת בשביל לתקן תקלה", אמר אחד העובדים וטיסות המטוס יופסקו כנראה ללא כל ספק. איש חטיבת ההנדסה שנכח במקום אמר ללא כחל וסרק, כי יעזוב את הארץ. "אנשים כמוני מבוקשים מאד בארה"ב. אין לי שום בעיות", הוסיף במרירות. עובד אחר אמר, כי כל זמן שדן שומרון ישמש רמטכ"ל ואביהו בן־נון מפקד חיל־האוויר, לא ייצא למילואים. "הם יכולים לקפוץ לי. אני לא אשרת תחתם".

אתמול אחר־הצהריים נקרא המנכ"ל קרת אל שר־הבטחון יצחק רבין ואז הסתבר, שלמערכת הבטחון אין כל תכנית ממשית לטיפול בבעיות המתעוררות עם הפסקת פרוייקט ה"לביא". לקרת נמסר, כי עתה מוקמים צוותים לטיפול בבעיות הללו. קרת אמר אחר כך, כי ברור שאף אחד מן האמצעים שעליהם יוחלט לא יוכל לפתור את בעיות התעשייה האווירית בטווח המיידי, "אולי את חלקן בטווח רחוק מאד", ומשום כך עליו להתחיל מיד בפיטורי עובדים. רק היום יוחלט על המפתח לפיטורים. יתכן, שאלה ייעשו בדרך בלתי סלקטיבית, כלומר שכל מי שעבד על ה"לביא" יפוטר. מזכיר ארגון העובדים כבר הודיע, שלא יסכים אפילו לפיטורי עובד אחד. אולם ההערכה היא, כי מאות מהנדסים, הנדסאים וטכנאים, לא ימתינו להחלטות הצוותים שמוקמים במשרד־הבטחון, אלא יתפטרו מרצונם ויעזבו את הארץ.

צוות סיוע

התעשיינים החליטו אתמול על הקמת צוות מקצועי מיוחד האמור לסייע למפעלים העובדים עבור פרויקט ה„לביא". כן יש בדעת התעשיינים לפעול לסיוע בקליטת עובדי התעשיה האווירית שיפלטו בעקבות ביטול הפרוייקט.

"בעקבות קבלת ההחלטה המכאיבה והקשה על ביטול פרוייקט ה„לביא", מוטל עלינו ועל כל הגורמים במשק לעשות מאמץ עליון כדי להסב את העובדים שיפלטו מפרוייקט הלביא לחלופות צה"ל. ולפרוייקטים אחרים בתעשייה", כך אמר אמש, נשיא התאחדות התעשיינים דב לאוטמן.

להערכתו תהיה התעשייה המקומית מסוגלת לקלוט את מרבית העובדים שיפלטו מהפרוייקט. הוא הדגיש כי הדבר לא יתבצע בן לילה, אלא יהיה תהליך של מספר חודשים ואולי של שנה. „בסופו של דבר", אמר לאוטמן, „חשוב שתהליך הצמיחה של התעשייה יימשך גם לאחר ביטול ה„לביא".

הוא הודיע, כי הטיל על מנכ"ל ההתאחדות ארנון סיברג לעמוד בראש צוות מקצועי שיטפל במתן סיוע למפעלים העובדים עבור פרוייקט ה„לביא" ובפתרון כל הבעיות הצפויות בהן עקב הביטול. כמו כן ידאג הצוות, כי כל ההליכים שתנקוט הממשלה בעקבות ביטול הפרוייקט יושמו במקביל גם במפעלים הפרטיים ובעיקר מדובר בכל הקשור לכספית פרוייקטים לתעשיה, שיתבצעו במסגרת חלופות צה"ל.

תיתכן הזמנה לשר יעקבי לערוך ביקור רשמי בסין

מאת אלי חורי, סופר „דבר" בירושלים

סגן השר במשרד התקשורת הסיני י.ק. צ'אן הבטיח אתמול לשר הכלכלה והתקשורת גד יעקבי לעשות להזמנתו לביקור רשמי בסין.

בשבוע שעבר הגיעו לארץ כ־600 צירים מ־40 מדינות לכנס בין־לאומי למדעי הרדיו. הנציגים מתכנסים אחת לשלוש שנים, והשנה החליטו לקיים את דיוניהם בארץ.

אתמול בערב ערך להם שר הכלכלה והתקשורת יעקבי קבלת פנים במשכנות שאננים בירושלים. יעקבי הדגיש בדבריו את החשיבות של שיתוף פעולה בין־לאומי בתחומי התעשייה והתקשורת ובירך את 130 הצירים מתוך ה־600, שעלו לקבלת הפנים הממלכתית בירושלים.

סגן השר הסיני אמר כי הוא יעשה להזמנתו של שר התקשורת הישראלי לסין והביע התפעלות מהישגי ישראל בתחומי החקלאות, המחשבים והאלקטרו־אופטיקה. הוא הביע את תקוותו להרחבת שיתוף הפעולה בין שני העמים. „כדי להבטיח את הצלחת הקשרים", אמר סגן השר הסיני, „יש להתקדם צעד אחר צעד – באיטיות אך בבטחה".

הנציג הסובייטי מארק דבוסינסקי היה משועשע מההתעניינות בשמו. הוא סיפר כי הוא נשאל כבר מספר פעמים על קרבתו לדבוסינסקי. מארק דבוסינסקי הוא אביו של המרגל הרוסי המפורסם יקי דבוסינסקי. הנציג הרוסי סיפר כי אשתו היא סופרת, וגד יעקבי הבטיח לארגן לה ביקור ושהייה במשכנות שאננים לצרכי כתיבה, אם תבוא לארץ.

ההסתדרות: המשא־ומתן על הסכם שכר – לשלב קריטי

מאת חיים באואר, סופר „דבר" לענייני עבודה

המגעים בין ההסתדרות לבין האוצר על הסכם השכר בשירות הציבורי מגיעים היום לשלב מכריע – אמרו אתמול גורמים באגף לאיגוד מקצועי שבהסתדרות.

במשך יום אתמול התנהל משא ומתן טלפוני בין מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר ויו"ר האגף לאיגוד מקצועי חיים הברפלד לבין שר האוצר משה נסים והממונה על השכר במשרדו, הלל רוזאי. בשיחות אלה הועלו נוסחאות חדשות להעלאת השכר. נודע, כי נדונה האפשרות שלא תשולם תוספת שכר ישירה, אלא תנתן הטבה שמשמעותה העקיפה העלאת השכר.

קיסר נשמע אתמול אופטימי, בעת שדיבר בישיבת הוועדה המרכזת של ההסתדרות. הוא הצביע על העובדה שזו הפעם הראשונה שמתנהלים דיונים על הנהגת שבוע עבודה מקוצר והגדיר זאת „מפנה היסטורי שישפיע באורח חיובי על איכות החיים". עוד ציין קיסר שהושגה הסכמה עקרונית בדבר תשלום פיצוי לגמלאים שפרשו משירות המדינה עקב השחיקה בקצבאותיהם. בתחום השכר הביע תקווה לשיפור השכר של בעלי ההכנסה הנמוכה ושיפור מופחת לבעלי ההכנסה הגבוהה.

עם זאת, עשויה ההסתדרות להורות על שיבושים במגזרים מסויימים של השירות הציבורי, אם השיחות הבלתי רשמיות המתקיימות ביומיים האחרונים לא יקרבו השגת הסכם שכר ל־1987/88. שורה של איגודים מקצועיים במגזר הרפואי כבר הכריזו על סכסוך עבודה וגם פתיחתה של שנת הלימודים, מחר, עומדת בספק ותלויה בין היתר בהתקדמות המו"מ.

הוועדה המרכזת החליטה אתמול לפצות את 9,000 הגימלאים המבוטחים ב„נתיב" על השחיקה שחלה בגימלתם מאז 1985. הפיצוי הממוצע לגמלאי הקרן מגיע, לפי ההחלטה, ל־12 אחוז.

צה"ל מכין תוכנית עדיפויות

(המשך מעמ' 1)

קשורות ללביא. לגבי העובדים על ה„לביא" נאמר, שימשכו פרוייקטים מתוך תבנית הלביא בתחומים שונים, שעל חלקם כבר נמסר להנהלת התעשייה האווירית. כמו כן ייעשה מאמץ לקדם את פיתוחם וייצורם של פרוייקטים בתעשייה האווירית מתוך חלופת צה"ל.

אתמול בצהריים, לאחר החלטת הממשלה, נפגש שר הבטחון בלשכתו עם יו"ר מועצת המנהלים של התעשייה האווירית מוסי הוד ועם מנכ"ל החברה משה קרת. השר מסר לשניים, כי כל מאמצי משרד הבטחון מכוונים כעת לכוון אחד – צמצום הפגיעה בתעסוקת העובדים בפרוייקט ה„לביא". במשך כל שעות אחר הצהריים התקיימו במערכת הבטחון ובמטה הכללי דיונים ראשונים על החלטת הממשלה.

הרמטכ"ל רב אלוף שומרון כינס את סגנו אהוד ברק, את מפקד חיל האוויר הנכנס ואת זה היוצא ואת ראש אגף התכנון והתווה את דרך הפעולה של הצבא במימוש החלטת הממשלה.

לכתבנו הצבאי נודע כי בקרוב מאד צפויים מגעים עם הממשל האמריקאי בנסיון לגבש כל שניתן את ההבנות שהושגו ערב סגירת פרוייקט הלביא.

מקור צבאי בכיר שסיכם אתמול את „יום סוף הלביא" אמר: „לא היתה לנו כל התנגדות ללביא כלביא, אף אחד מאיתנו לא מזלזל בהשגים הטכנולוגיים והשיאים שהשיגה התעשייה האווירית. צריך להבין שצה"ל לא יכול להתעסק עם פרויקט ענק כזה, שאת פירותיו היינו רואים במקרה הטוב רק בעוד שש שנים".

במערכת הבטחון אמרו אתמול: „בממשלה הועלתה רק הצעה אחת והיא הצעתו של שמעון פרס. השרים הצביעו בעדה או נגדה. היכן כל אותם שרים, רובם מדרוג האמנים, שהציעו להוסיף כסף לתקציב הבטחון הם לא הגישו כל הצעה".

משפט ואנונו החל

(המשך מעמ' 1)

„סנדוויץ'" משטרתית שלולנתיה אנשים של הכניסה האחורית של בית־המשפט. המכונית נבלעה מתחת לירידת יכוה שמנעה כל אפשרות לראות את ואנונו יוצא ממנה. גם הפעם בשמונה ואנונו לחבוש קסדה לראשו אך מיגעוד סיפר כי למרות שידיו היו כבולות הוא הצליח להפילה ארצה ולבעוט.

פלדמן הודיע כי ברצונו לבקש מבית המשפט שיורה להפסיק נוהג זה של חבישת הקסדה. לדבריו יש להתנהג עם ואנונו כבכל נאשם אחר. „זו מסראנוויץ'" אמר עו"ד פלדמן „אני מקווה שגם המדינה תגיע למסקנה שיש להתנהג אליו כמו אל כל נאשם".

לאחר המתנה של שעתיים בתא המעצר של בית־המשפט הועלה ואנונו לאולם המחוזי שהוכן למשפט בקומת הקרקע של הבנין. בעת המעבר

שנה הקהל מן המרפסות. בכבוד וקצת אדרות נכנסו לאולם השופטים אליהו נוען, שלום ברנר ושני־של־המשפט־הזה־אולם־ישב־ואנונו לא אויקים לעמוד. פסוקים צעירים יושבים שני אנשי בטחון. ואנונו היה מתוח אך התנהג באיפוק ולא הפריע במהלך המשפט.

בתום ארבע שעות הסתיים יומו הראשון של המשפט וואנונו הוחזר לכלא אשקלון.

עו"ד פלדמן העריך בתום הדיון כי משפט הזוטא יסתיים ביום ד' או ה' השבוע ובמהלכו יעיד גם ואנונו.

בתום משפט הזוטא יחליט בית המשפט לגבי קבילות ההודאות, שאלת סמכות בית המשפט, ובשאלה האם לא נפגעה פרטיותו של ואנונו בחקירתו השוללת את קבילות ההודאות.

במהלך השבוע ידון בית המשפט בבקשת ואנונו לפתוח את המשפט לציבור.

ההבטחות שרירות

(המשך מעמ' 1)

אמרה, עם זאת, כי „אין זו בושה" להצהיר באורח מעשי כי יש לנו נקודת הפסקה משלנו וכי אנו עומדים עליה".

הפקידים האמריקאים אמרו עוד כי עתה "הדלת פתוחה הרבה יותר מכפי שהיתה באחרונה" לדיונים מעשיים בפרוייקטים משותפים לשתי המדינות, כמו ייצור חלקי „אף־16" בארץ, הגדלת כספי־התמורה להוצאה בישראל, פיתוח משותף של טילים נגד טילים, אמצעים אלקטרוניים ומערכות קשר מתוחכמות בישראל, וכן מתן סיוע כספי לתוכניות הצבאיות ישראליות שונות בתחום הימי (בעיקר צוללות) ובתחומי היבשה. הם הדגישו, שכל ההבטחות שנתן שר ההגנה ויינברגר לשר הבטחון רבין בביקורו האחרון בוואשינגטון שרירות וקיימות. ביניהן העלאת סכום כספי התמורה להוצאה בארץ מהסיוע הבטחוני של ארה"ב מ־308 ל־450 מיליון דולר ורכישות אמריקאיות בארץ במפעלים המסחריים מתוכנת בהיקף של 150 מיליון דולר לשנה בשנתיים הבאות.

זקהיים: החלטה נבונה

ד"ר דב זקהיים שהיה עד לאחרונה עוזר שר ההגנה האמריקאי אמר אתמול כי „ההחלטה לבטל את הפרוייקט היא החלטה נבונה שתביא לשימוש יעיל יותר בכספי הסיוע הבטחוני של ארה"ב לישראל ותביא לישראל חזקה יותר." הוא אמר, כי לדעתו הבנה תביא ההחלטה לא לביטול משרות אלא לתוספת מקומות תעסוקה, בעיקר בתעשייה הצבאית בתדיראן ובהרבה מפעלים קטנים שיעבדו עבור פרוייקטים חליפיים.

פקידים אמריקאים לא היו בטוחים באשר לרעיונות הנשמעים בישראל על השתתפות ישראלית בייצור מטוסי „אף־16". הם אמרו, שככל שהדבר נוגע לייצור בשביל חיל־האוויר הישראלי אין בעיה, וישראל יכולה לייצר בשביל המטוסים רדאר משלה ואוויוניקה ישראלית. הם הדגישו שמכיוון שה„אף־16" גדול מן ה„לביא" ייקל על המהנדסים והטכנאים הישראלים להכניס את המערכות מפיתוח ישראלי מקורי למטוס בלי להזקק למנוע. אולם באשר לאפשרות של ייצור ישראלי למטוסי „אף־16" למדינות אירופה המערבית, עדיין יש אי־בהירות. אמנם בניגוד למה שפורסם בעבר לקונסורציום המערב אירופי אין זכות וטו לגבי ייצור חלקים במדינות אחרות, אולם על פי ההסכמים, הקונסורציום זכאי לייצר 15 אחוז מן העבודות על המטוס ואין להניח כי הוא יוותר על חלק מאחוזים אלה לטובת ישראל. השאלה היא האם ישראל יכולה לייצר חלקים מעבר למכסה הזאת ושמיוצרים עתה בארה"ב היא שאלה פתוחה למו"מ בין ישראל לארה"ב, אמרו הפקידים והדגישו כי ניתן יהיה לפתור את הבעייה על רקע האווירה הטובה השוררת בין שתי המדינות בעקבות ההחלטה לבטל את הפרוייקט.

פרס לארבלי:

(המשך מעמ' 1)

דיבורו של פרס. „אל תחשבי שאני מיניתי אותך לתפקידך", רעם.

„אני מוכנה להתפטר", הגיבה שושנה ארבלי על האתגר, ועמדה במריה בטענה, שהיא מייצגת את אנשי מפלגתה התומכים בהמשך הפרוייקט (ההסתדרות).

גם השרים שחל וצור, ששינו את עמדתם במשך הזמן, ניסו להשפיע עליה בטענה שהיא אינה יכולה להכריע בקולה נגד עמדת כל שרי מפלגתה ברגע שהשתנו הנסיבות והליכוד מכתיב עמדה מפלגתית.

היה זה השר גד יעקבי שיזם את פתרון ההימנעות. הוא הוכיח שגם בממשלת רבין היה מוסד „שריגר", שבו לוקחו עמדות שרי המפלגה קודם להצבעות, והיה מקובל שאם שר אינו יכול, מצפונית, להצביע על־פי העבודה של ראש הממשלה, הוא רשאי להימנע. „אני עצמי נמנעתי בשלוש הצבעות", ציין יעקבי.

שושנה ארבלי הנרגשת מההתקפה התקיפה של פרס וכמה מהשרים, פרצה בבכי וקבלה „איך אתם עושים לי את זה מבחינה ציבורית. אני לא ילדה, יש לי עמדה", אבל אימצה את פתרון ההימנעות, שסיפק להצעת פרס את הרוב.

אונס קבוצתי

אחד השרים, שלא הפעילו על שרת הבריאות את מכבש המרות המפלגתית, כתב לאחד מעמיתיו בפתק: „זה כמו אונס קבוצתי". „אני לא אשתתף בו לפני בדיקת איידס", השיב הנמען, שידע כנראה שאמש תיכננה שושנה ארבלי לפקוד את איזור הזונות בחוף תל־ברוך, במסגרת יום השידורים על האיידס.

כשחזרו שרי „העבודה" לחדר ישיבות הממשלה, עוד התמהמהה שושנה ארבלי, והיתה לכמה משרי הליכוד תחושה שהיא לא תשתתף בהצבעה. אלא שהיא חזרה לחדר, והתוצאה ידועה.

שרת הבריאות אמרה אתמול בראיון ב„קול ישראל", כי ברגע שהליכוד החליט לא להשאיר את ההכרעה לכל שר, אלא לערבב נושאים פוליטיים הוא כרה את הקבר להמשך פרוייקט ה„לביא".

היא דחתה את הטענות על מפלגת העבודה האחרת, כי זו אשמת הליכוד. שצריך לתת את הדין על כך. כן ציינה כי ניסתה לכנס את לשכת המפלגה או המרכז כדי לדון בנושא ה„לביא".

תגובות קוטביות בקשת הפוליטית: ברכות משמאל מול ביקורת מימין

מאת עליזה ולך, דני גבע ודני צדקוני, סופרי „דבר" וכתבי סוכנות עתים

החלטת הממשלה אתמול, להפסיק את פרוייקט ה„לביא" גררה תגובות קוטביות בקשת הפוליטית. מפלגות השמאל בירכו על ההחלטה ואילו מפלגות הימין מתחו עליה ביקורת.

„שרי מפלגת העבודה נהגו בהתאם לשיקוליהם ומצפונם", אמר אתמול מזכ"ל מפלגת העבודה עוזי ברעם. „איש מהם לא הודרך לקבוע עמדה פופוליסטית בעלת משמעות אלקטורלית חולפת. רוב שרי 'העבודה' הגיעו למסקנה, כי מבחינת שיקול טובת „המדינה" – כלכלתה ובטחונה יש להמשיך בהעלת שלא להמשיך בפרוייקט ה„לביא" המתוכנן. „אך יש לדאוג לחלופות טכנולוגיות ברמה גבוהה, ובעיקר למנוע פיטורים נרחבים בתעשייה האווירית".

לדברי ח"כ ברעם, „הצעת פרס נעשתה תוך בדיקת האפשרויות כולן ומתוך דאגה לטובת המפעל ועובדיו לטווח ארוך. מפלגת העבודה לא קבעה עמדה משלה במוסדותיה הנבחרים, כיוון שסברה שיש כאן מקום לשיקול־דעת עניני של כל שר".

מזכ"ל מפלגת העבודה תקף את הליכוד ואת ראשו באומרו ש„ראש הממשלה הפר הבטחה בוטה את כללי המשחק, כאשר לפי עדותו הישירה של השר שריד – כפה עליו הצבעה סיעתית מנימוקים פוליטיים". הימנעותה של שושנה ארבלי אלמוזלינו היתה פועל יוצא לכפיית שמיר, כיוון שעמדתה היתה שיקול מחושב של שרי מפלגת העבודה.

הליכוד, שסיבך את מדינת ישראל ב„כלכלה נבונה" והמשיך במלחמות גדולות במלחמת לבנון, אינו מתבייש לנצל נושא בטחוני רגיש למאבק פוליטי נגד מפלגת העבודה ושמעון פרס".

עוד אמר ח"כ ברעם, כי „פרס, שנחשב לבונה התעשייה האווירית, אינו מציע להורסה. בהצעתו יש דרך להמשך פיתוח התעשייה האווירית, תוך הורמת כספים לכך. הצוות פרס־רבין גילה בעבר אחריות ושיקול־דעת, לעומת שרי הליכוד, וכך קרה גם הפעם".

ראשי תנועת המרכז הליבראלי, הח"כים ארצי ורובינשטיין, בירכו על ההחלטה להפסיק את פרוייקט הלביא, ש„מנעה סכנה לחידוש האינפלציה ולפגיעה בתוכנית העבודה של צה"ל".

הח"כים רובינשטיין וארצי הודיעו שהם מבטלים סופית את כוונתם לזמן את הכנסת לדיון בנושא ה„לביא", ומביעים הערכה לעמדתו הנחרצת של שר האוצר משה נסים, ש„לא התקפל מול שרי הליכוד".

מזכירות „התחיה" קראה אתמול לראש הממשלה להציל את הלביא,

15 דקות „עצובות וכואבות"

מאת יוסי מלמן, סופר המדיני של „דבר"

„עצוב וכואב" היו שתי המלים השליטות בישיבת הממשלה הדרמאטית אתמול שקיבלה החלטה על קרקוע ה„לביא". לאחר ההצבעה שארכה כ־15 דקות שלח שמעון פרס פתק אל שרת הבריאות שושנה ארבלי־אלמוזלינו, שבהימנעותה הכריעה את הכף. „אני יודע שהכאבתי לך", כתב שר החוץ, „ואני מבין כמה עמוק הכאב. לא עשיתי זאת מטעמים אישיים. אני מכבד מאוד את עמדתך. ואילו ביום שישי לא היה קורה מה שקרה (כוונתו לסיגנון העתונאי של השר שריד – י.מ.) מן הסתם לא הייתי פונה אלייך. אני משוכנע כליל שהצלתי את התעשייה האווירית. אני מאוד מעריך את עמדתך ומצטער שהכאבתי לך".

ראש הממשלה יצחק שמיר החזיק קרוב קרוב ללוח ליבו את החלטתו להביא את הנושא להצבעה ואף לא אחד מהשרים ידע עד הרגע האחרון מה בכוונתו לעשות. הישיבה נפתחה כמתוכנן ב־09.00 ועל סדר היום עמדו כמה נושאים, כמו המלחמה בתאונות הדרכים ומכירת מפעל מנועי בית שמש לפסקו וטלדיין. רק לאחר כשעתיים הודיע לפתע ראש הממשלה כי יש בכוונתו לקיים את ההצבעה על עתיד פרוייקט ה„לביא". שמיר היה משוכנע כי יש לו תמיכה של 12 שרים, המספיקה לקבל החלטה בעד המשך ה„לביא".

ממלא מקומו שמעון פרס ביקש להפסיק את הישיבה להתייעצות סיעתית. שמיר הסכים והישיבה הופסקה ל־20 דקות. שרי המערך הסתגרו בחדר הסמוך ואילו שרי הליכוד המתינו להם בציפיה דרוכה. עוד לפני שהחלה ההצבעה הם יכלו להבין ממראה פניה הנפולות של שרת הבריאות שושנה ארבלי־אלמוזלינו כי מתחוללת דרמה.

שמיר הודיע על ההצבעה. 12 ידיים של תשעת שרי המערך, שר האוצר משה נסים והשרים זבולון המר ויצחק פרץ הונפו בעד הצעת ההחלטה של שמעון פרס. 11 ידיים של שרי הליכוד והשר יוסף שפירא נגדה. שושנה ארבלי־אלמוזלינו נמנעה. השרים מחליפים האשמות על „לחצים פוליטיים" הישיבה נמשכת לדון בנושאים האחרים שעל סדר היום. משה ארנס מודיע על כוונתו להתפטר ובסיומה מהרים הכל להתראיין לכתבים הממתינים בחוץ. התומכים המתנגדים ב„לביא", ומביעים את „צערם וכאבם על ההחלטה".

הלימודים לא ייפתחו אם המורים לא יקבלו דרישותיהם עד הערב

ראשי הסתדרות המורים אתמול במסיבת העתונאים (משמאל לימין): המשנה למזכ"ל גילה רם, המזכ"ל יצחק ולבר, מ"מ המזכ"ל שמואל בר־צור ויו"ר האגף להכשרה והשתלמות יצחק אסא. (צילום: אילן ברונר)

מאת יעל פרשביץ, סופרת „דבר" לענייני חינוך

ארגוני המורים לא יאפשרו פתיחת שנת הלימודים מחר אם תביעותיהם לקבל תוספות שכר ייחודיות לא ייענו על־ידי האוצר. נציגי שני ארגוני המורים, יצחק ולבר ושושנה בייר, ייפגשו הערב עם נציגי האוצר לקבלת תשובות על תביעותיהם. אם התשובות לא יספקו את נציגי שני הארגונים תשובש פתיחת שנת הלימודים.

המורים דורשים לכלול בהסכמי השכר שעתידים להחתם, תוספת שחיקה צמודה לשכר המהנדסים. כמו כן דורשים המורים תוספת שכר המקבילה לתשלומים עבור שעות נוספות והוצאות רכב הניתנות לעובדים במגזרים אחרים. תביעה נוספת שהעלו נציגי המורים היא להגדיל את גמולי ההשתלמות למורים עבור השלמת השכלתם.

כיום מקבל מורה תוספת של 9 אחוזים במשכורתו עבור 1,200 שעות השתלמות. לדברי נציגי המורים סכום זה אינו מעודד מורים להשלים את השכלתם.

מזכ"ל הסתדרות המורים יצחק ולבר אמר אתמול במסיבת עתונאים כי תביעות המורים חורגות מהסכמי המסגרת של ההסתדרות הכללית ונוגעות לאופיה המיוחד של עבודת המורה. לדבריו יש להביא בחשבון את העובדה שמורים עובדים שעות רבות בבית בהכנת שיעורים ובבדיקת מבחנים גם בימים על שבוע עבודה מקוצר, ולא לפגוע בהם בהסדרים שיושגו לאחר שהמשק יעבור לשבוע עבודה בן חמישה ימים.

לחברתנו קרולינה מאור
אתך באבלך במות
אחותך ז"ל
בנק הפועלים בע"מ
מנהלת אזור המרכז
ההנהלה והעובדים

אנו משתתפים בצערו של חברנו לעבודה
סמי גלמדי
במות
אביו ז"ל
תנובה סניף מחוז חיפה
ההנהלה והעובדים

משרד הבריאות
מטה ההסברה לאיידס
הטלויזיה הישראלית
גל"צ גלי־צה"ל

הכל על איידס

יום שידורים מיוחד

יום שידורים מיוחד של הטלויזיה הישראלית וגלי־צה"ל, על מחלת האיידס ודרכי מניעתה. ביום ג' הקרוב ה־1.9.87:

"מבט שני" בטלויזיה על מחלת האיידס, בשעה 21.30
"מין בטוח – פרק 2"
עורך ומפיק: מיכאל קרפין.

גלי־צה"ל: במהלך היום ישודרו, מידי שעה, כתבות על מחלת האיידס, דרכי מניעתה וחידושים במחקר.

בשעה 21.30 יועבר משדר "מבט שני" בשידור חי בגלי־צה"ל/רשת A.M.

החל משעה 22.30, מיד לאחר משדר "מבט שני", ישיב צוות מומחים לשאלות המאזינים.

שאלות לצוות ניתן להפנות כבר מהשעה 16.00 ועד השעה 21.00 וכן משעה 21.40
מספר הטלפון: 03-813344

מנחה: ירון וילנסקי
עורכת: מיכל צמח

לדעת כדי לחיות

לקבלת חומר הסברה פנה בגלויה למטה ההסברה לאיידס לשכת דובר משרד הבריאות ת.ד. 1176, מיקוד 91010 ירושלים.

דבר
DAVAR دافار
מאוחד עם „למרחב"

העורכת חנה זמר
משנה לעורך דוד פרחזור
מזכיר מערכת מרדכי ברקאי
מנהל כללי אמנון בר־טוי

המו"ל – „דבר" בע"מ
מודפס בדפוס דבר בע"מ

המערכת וההנהלה תל־אביב
רח' שינקין 45, ת.ד. 199
מיקוד 61001
טלפון 286141 (6 קוים)

מחלקת המודעות
טלפונים ישירים
286156, 281860, 298032

סניפים:
ת"א, בית „דבר" רח' שינקין 45
טלפון 286141, מיקוד 65233

ירושלים:
המערכת: רח' המלך ג'ורג' 16
בית מאוזה קומה ב'
טלפון 242203, מ. 94229

חיפה: רח' הנביאים 27
טלפונים 3־2־642111, מ. 33104

אנשי צד"ל יורים בלי הבחנה אל כפרים שיעיים – מאשים יוניפי"ל

מאת יוסי ליבוביץ, מספר „דבר" בגליל המערבי

„חיילי צבא דרום לבנון יורים מעשה שיגרה ללא הבחנה לתוך כפרים שיעיים לשם ניסוי כלים ובמטרה לפגוע בבני אדם" – האשמה חמורה זו העלו קציני מיוניפי"ל בפגישותיהם בסוף השבוע עם קציני צה"ל בבירים בצמון.

הקצינים מנפאל ומאירלנד הציעו לקציני צה"ל לפעול לריסון חייליו של הגנראל לחאד. לטענתם היה הירי לעבר הכפר יעטר בסוף השבוע משולח רסן, והוא ליבה את המתיחות בדרום לבנון.

קציני האו"ם סיפרו כי ביום ו' בצהריים נורתה אש מעמדה של צד"ל לעבר מכונית שעברה בצומת הכפרים יעטר וקנטרה. אשה בת 50 ונער בן 15 נפצעו קשה. מאוחר יותר באותו היום התפתחה תקרית שהציגה שרשרת ארוכה של חילופי אש, שנמשכה עד אור לאתמול.

לטענת הלבנונים החלה התקרית כאשר בני משפחה בכפר יעטר עסקו בהכשרת שביל לביתם. אב המשפחה פוצץ את הדרך בעזרת דינמיט. בתגובה לפיצוץ ירו טנקים של צד"ל שמונה פגזים לעבר הבית. שישה אנשים נפצעו קשה, ביניהם גבר בן 60, שלוש נשים ושני ילדים בני תשע. חיילי האו"ם פינו את הפצועים לבית־החולים בצור.

קציני צה"ל דחו את טענות חיילי האו"ם באומרם שהכפר יעטר משמש בסיס למחבלים, שמתוכו יוצאות קבוצות של שיעים לפיגועים באזור הבטחון ובכללם ירי של קטיושות לעבר ישראל.

בעקבות תקיפת כוח צה"ל מחוץ לרצועת הבטחון שלשום והריגת ארבעה מחבלים הדגישו אתמול מקורות בצפון, כי בעקרון אין לצה"ל עניין מחוץ לאזור הבטחון, אך שהוא שומר לעצמו את הזכות לפעול בזמן הנוח לו מחוץ לאזור הבטחון כדי לסכל התארגנות עוינת. המקורות הדגישו כי הסיור מחוץ לאזור הבטחון נערך במיוחד לצורך איתור משגרי קטיושות, לאחר שבשבועיים האחרונים נורו טילי קטיושה לעבר הגליל.

מפגינים משתמשים בצמיג ענק של טרקטור כדי לחסום את התנועה באחד מפרבריה של קאראצ'י, בירת פקיסטאן, במחאה על מעצר אחדים ממנהיגיהם. רוב אזורי הבירה וסביבתה נתונים תחת עוצר זה ימים אחדים עקב גל ההתנגשויות האלימות בין המוהג'ירים והפונג'אבים, שבמהלכו כבר מצאו את מותם יותר מ־34 בני־אדם ומאות נפצעו. (צילום: א.פ.)

לוב החזירה לעצמה את השליטה ברצועת אאוזו • צ'אד: עדיין לא

גופת חייל מצבא צ'אד ולצדו נשקו מוטלת על חולות המדבר בקרבת רצועת אאוזו, שנכבשה במהלך סוף השבוע בידי צבא לוב. (צילום: א.פ.)

לונדון (רויטר ועיצ).– צבא לוב אכן השיב לעצמו את השליטה ברצועת אאוזו במעגנה – דיווח אתמול כתב שירות השידור הבריטי מן העיירה אאוזו. היה זה האישור הראשון לטענות הלובים ממקור בלתי תלוי, והוא הזים את טענת צ'אד, כי הקרבות סביב הבסיס הצבאי בעיירה אאוזו עדיין נמשכים.

כתב ה„ב.ב.סי." קיראן קוק סיפר בכתבתו כי הלובים לקחו אותו לסיור בעיירה, לאחר שכוחות צבא צ'אד הנסוגים נטשו אותה.

יצויין, שגם אתמול טענה צ'אד כי כוחותיה עדיין מחזיקים ברצועה למעט מוצב אחד שנתפס בידי הלובים. שגרירות צ'אד בפאריס הודיעה, כי כוחות צבא צ'אד מחזיקים עדיין בעמדותיהם מסביב לעיירה אאוזו וכי „אין די בכיבוש מוצב אחד כדי לטעון לשליטה באיזור כולו".

דובר השגרירות הוסיף להלן, כי „מכילא לא היו חיילי צ'אד מוצבים במרכז אאוזו בגלל המצב הטופוגראפי, שאינו מאפשר הגנה יעילה" וכי אתמול בבוקר עדיין נמשכו הקרבות ברצועה.

סעודיה עומדת לנתק את יחסיה עם איראן – מדווח ה„אובזרוור"

מאת דליה שורין, סופרת „דבר" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל„דבר").– סעודיה תנתק כנראה את קשריה עם איראן – מוסר כתב ה„אובזרוור" מריאד. העניין יידון היום בישיבת שרי הקבינט בטאיף, אך הודעה על כך תתפרסם רק אחרי 20 בספטמבר, בתום הארכה שקיבלה איראן מהליגה הערבית להיענות להחלטת או"ם על הפסקת אש במפרץ. על פי מקור סעודי בכיר, ייתכן שההחלטה על ניתוק היחסים כבר נפלה. „באמת כבר היה לנו די והותר מהאיראנים. הם לחצו אותנו מעבר לכושר הסבל שלנו", אמר.

אמצעי התקשורת בסעודיה תוקפים את איראן בגלוי. קריקטורות בעתונים סעודיים תיארו את חומייני כרוצח של ארצו ועמו שלו. אחת הקריקטורות מתארת אותו ככלתו של יצחק שמיר – רמז למכירת נשק ישראלי לאיראן.

הסעודים מתכוונים לסגור את השגרירויות בשתי הארצות, אך חרדים לחיי 11 הדיפלומאטים הסעודים שנותרו באיראן אחרי שהאיראנים התקיפו את השגרירות.

הסעודים יכולים לפגוע באיראן על־ידי הורדת מחירי הנפט. בכך יקטינו את יכולת המימון של המלחמה בעיראק. אולם פקיד סעודי בכיר אמר, כי לא יעשו זאת. „אם אתה משתמש במחירי הנפט בכל פעם שאתה מתרגז, זה יכול להיות אסון. אנו נהרוס את איראן בדרכים אחרות", אמר.

שוטרים עורמים את ארונות המתים של 32 קרבנות הרצח ההמוני במפעל ביונגין שבדרום־קוריאה. משטרת דרום־קוריאה טרם פיענחה את הרצח, שרוב קרבנותיו היו ילדים קטנים מגן ילדים שניהלה בעלת המפעל. שתי האפשרויות העיקריות הנבדקות עתה הן רצח פולחני ורצח על רקע חובותיה של בעלת המפעל ללווים פרטיים, שהסתכמו ביותר מ־8 מליון דולאר. (צילום: א.פ.)

איראן מאיימת בגמול מכאיב על הפצצות עיראק על מתקני הנפט

טהראן (א.פ. ורויטר). – איראן הגיבה אתמול על חידוש ההפצצות העיראקיות על מסופי הנפט שלה ועל מיכליותיה באיומה כי תגמול בפעולות נקם מכאיבות. שר החוץ עלי אכבר ולאיאתי שיגר מכתב למזכ"ל האו"ם חוויאר פרז דה קויאר, ובו הבהיר, כי יעדי פעולות הגמול האיראניות הצפויות עשויים לכלול גם מתקנים „המשמשים לצורכיה של עיראק ולהזנת מכונת המלחמה שלה".

אתמול תקפו מטוסי חיל האוויר העיראקי, זה היום השני ברציפות, את מסוף הנפט האיראני באי חארג' ו„כלי־שיט ימי גדול", ככל הנראה מיכלית. בהודעת צבא עיראק נאמר, שהותקפו גם שתי תחנות כוח ותחנת לוויינים. הפצצות חיל האוויר העיראקי חודשו בתום הפוגה של 45 ימים, שהחלה מיד לאחר התקבל החלטת האו"ם שקראה להפסקת אש במפרץ.

נשיא עיראק סדאם חוסיין אמר בשבת, בתום יום ההפצצות הראשון, כי ממשלתו נתנה לטהראן שהות מספקת להגיב על החלטת האו"ם ונשבע להמשיך בהתקפות על נתיבי יצוא הנפט האיראני.

אתמול הודיעה סוכנות הידיעות העיראקית הרשמית „אינא", כי העיר הדרומית בצרה הופגזה על־ידי האיראנים. בהודעת הסוכנות לא פורסמו תוצאות ההפגזה. שעות ספורות קודם לכן הודיע רדיו טהראן על ההפגזה הצפויה ויעץ לתושבי העיר לפנותה.

[illegible] גורמי ספנות במפרץ מסרו אתמול, כי הבחינו בשיירה ובה שתי מיכליות כוויתיות ושש אניות מלחמה אמריקאיות כשהיא עושה דרכה במעלה המפרץ, לאחר שכבר חצתה בשלום את מיצר הורמוז. מספר זה של האניות המלוות הוא הגדול ביותר שנראה עד כה [illegible] בא, כפי הנראה, לשמש [illegible] אזהרה לאיראנים נוכח איומיהם האחרונים.

יו"ר הפרלמנט האיראני האשמי רפסנג'אני צוטט אתמול על־ידי העתון [illegible] האנגלית „טהראן טיימס" כאומר, [illegible] רצונה בחידוש הקשרים איתה.

צעירי תנועת העבודה העולמית מתריעים:

ירדן מאכלסת איזור הערבה אך בצד הישראלי אין תזוזה

מאת אמיר רוזנבליט, סופר „דבר"

יו"ר המשמרת הצעירה של תנועת העבודה הציונית העולמית שמעון אלון התריע שלשום בכינוס הוועידה העולמית של המשמרת בחניון "יעלים" בערבה, כי בעוד שהירדנים אכלסו בחודשים האחרונים כ־3,000 נפש בצד המזרחי של כביש הערבה, לא מסתמנת עלייה במספר התושבים היהודים בחבל אילות, ושיעורו נשאר קבוע לאורך שנים בין 1,700 ל־2,000 נפש בלבד.

על פי נתונים שנמסרו ל־250 באי הוועידה מהארץ ומחו"ל, לפחות שלושה ישובים מבין 11 ישובי הערבה נמצאים בקשיים כלכליים. מספר התושבים בקיבוץ "שיזפון" אינו גדל ועומד כעת על 20 איש בלבד. קיבוץ "גרופית" נתון בקשיים כלכליים, ולישוב החדש "נהה־היה" טרם נמצאה תשתית תעשייתית להמשך פיתוחו.

ראש המועצה האזורית חבל אילות שלמה טושינסקי תקף במהלך הוועידה את המשך ההזנחה מצד הממשלה בטיפול בישובי הערבה. הוועידה החליטה לקרוא לראשי מפלגת העבודה להפנות אירועים מרכזיים, ובתוכם ישיבות מרכז המפלגה, לנגב ולערבה, כדי לאותת על כיווני ההתיישבות של תנועת העבודה ולא להותיר לליכוד, המכנס ביום א' הבא את מרכז מפלגתו באריאל שבשומרון, לאותת על כיווני התיישבות חדשים.

מת לי מארווין

לי מארווין, הגבר הקשוח של הקולנוע האמריקאי, מת אתמול בבית־החולים בטוסון שבאריזונה בגיל 63. מארווין אושפז בבית־החולים לפני 16 יום, בגלל שפעת קשה. (צילום: א.פ.)

איש ההדק

מאת יגאל משיח

לי מארווין הפגין בעיקר את כוחו הבדיוני של הקולנוע. האיש השברירי הזה, כסוף השיער, שבשנותיו האחרונות לא הצליח למלא את חליפותיו הדחליליות, גילם עד יומו האחרון את סטריאוטיפ המקצוען בעל עצבי הפלדה, רוצח בעל מזג ארקטי בשירות החוק או מחוצה לו, הכל על פי תנודותיה של הקריירה הקולנועית.

כוכבו דרך בגרסה השנייה של „הרוצחים" ולא בסרט „קאט בלו" כפי שמקובל לחשוב. ב„רוצחים", פחות או יותר על־פי סיפור של המינגווי, מגיע לי מארווין העירה ליישב חשבון ישן. פני הסוס החזוויות, הבעת ה„פוקר", שער השיבה, וקול האוב הצטרפו בסרט זה לדמות איש־הדק מקפיא דם, בין גיבור לנוכל, השחקן שהיטלטל שנים בין תפקידי משנה כפויי טובה הגיע אל הכוכבות.

„קאט בלו", פארודיה מוסיקלית על המערבונים, כמעט הביאה לו את האוסקר, אבל ביריבות התקשורתית על הפרס בינו לבין רוד סטייגר (עבור „המשכנתאי") נתגלה הגיבור הגברי כאנטישמי צייתן. רוד סטייגר זכה בפרס ונעלם מהקולנוע והמפסיד לי מארווין היה למשך עשר שנים לגיבור של סרטי גברים.

הוא היה שחקן קטן. היתה לו הבעת פנים אחת, ובסרטיו לא נדרש לעשות הרבה חוץ מלסנן פה ושם כמה משפטים־חומצתיים בקול בס סדוק ולחזור על הבעת הרשע. הוא ניסה לשנות את דמותו, אבל אחרי כמה תפקידים כושלים בלי האקדח („גיהנום בפאסיפיק") חזר אל הרצונות ואל אביזריו: הסיגר המדים והאקדח.

חובביו יזכרו אותו לטוב בתפקיד מפקד המשימה בסרט „שנים עשר הנועזים", האיש הרע במערבון „האיש שירה בליברטי ולנס" או בתפקיד „מלך הקוטב הצפוני" בסרט רכבות מהיר שכולו סדרת תגרות.

בסוף שנות השבעים סר חינו. השתנו אז אופנות הקולנוע ואת מקומו תפסו גיבורי קופה חדשים בסגנון ברט ריינולדס, קלינט איסטווד, סטלונה וצ'אק נוריס. בשנותיו האחרונות התדרדר עד כי הופעה בתפקיד משנה בסרט פעולה של מנחם גולן.

מאות חיילי מילואים לא התייצבו – ונשפטו

מאת סופרו הצבאי, של „דבר"

מאות אנשי מילואים של צה"ל נשפטו במהלך השבועות האחרונים בגין עבירות משמעת הקשורות באי התייצבות לתרגילי גיוס יחידתיים ופומביים.

מתברר כי כמעט בכל המקרים מדובר בתקלות בגלל אי עדכון כתובת מגורים. אנשי המילואים שנשפטו נידונו לקנסות כספיים ולתקופות של מאסר על תנאי.

נודע כי סגן הרמטכ"ל, אלוף אהוד ברק, הורה למצות את הדין עם כל חייל מילואים שלא יתייצב לתרגילי גיוס.

בצה"ל מזכירים כי החוק מחייב את חייל המילואים לדווח ליחידתו ולקצין הקישור על שינוי בכתובת מגוריו.

האורז מתייקר ב־7% ומשקאות קלים ב־5%

מאת דני גוב, כתבו הכלכלי של „דבר"

האורז מתייקר מהיום בשיעור של 7 אחוזים והמשקאות הקלים יתייקרו בשיעור של 5 אחוזים.

מחירו המרבי של האורז הלבן הארוך (1 ק"ג) יהיה מהיום 0.73 אג' כולל מע"מ. בקבוק גזוז („קוקה קולה", „קינלי", „ספרייט" בבקבוק של 1.5 ליטר) יהיה מעתה 1.55 ש"ח. מחיר קנקל „טמפו" (בקבוק של 2 ליטר) יהיה מעתה 1.80 ש"ח, גזוז קריסטל (בקבוק של 2 ליטר) 1.88 ש"ח. גזוז „שופס" (בקבוק של 2 ליטר) – 1.99 ש"ח. משקה קל הדרים „יפאורה" (בקבוק של 1 ליטר) – 0.69 אג'.

להערכת כלכלני משרד המסחר והתעשיה, יביאו שינויי מחירים אלה לעליית מדד המחירים לצרכן בשיעור של פחות מעשירית האחוז. מהמשרד נמסר ל„דבר", כי האישור להעלאות המחירים נעשה לאחר בדיקה קפדנית של כלכלני המשרד. ההעלאות נובעות מעליות במחירי חומרי הגלם ותשומות הייצור בארץ ובחו"ל.

בית־שאן: הפסקת הלביא מסכנת קיום מפעל ראדה

מאת יצחק מרידור, סופר „דבר" בעמק

"להחלטת הממשלה להפסיק את פרויקט הלביא עשויה להיות השפעה מיידית על עתידו של מפעל „ראדה" בבית־שאן, שהוא המפעל היוקרתי ועתיר הידע היחיד בעיר. אם משרדי הבטחון, האוצר והתעשייה לא יפעלו לאלתר, וידאגו לספק ל„ראדה" עבודה חלופית במקום זאת שסיפק לו פרויקט הלביא, עשוי המפעל להיסגר, ולכך לא נסכים בשום פנים ואופן". דברים אלה אמר אמש ל„דבר" פיני קבלו, מזכיר מועצת פועלי בית־שאן.

לדבריו, התקשר אליו אתמול מנכ"ל „ראדה" חיים נוסבוים חצי שעה לאחר ששמע ברדיו על החלטת הממשלה והזהיר אותו מפני ההשלכות הקשות של ביטול פרויקט הלביא על המפעל.

בחזרה ללימודים

1 ספטמבר 1987

באישור המפקחים על התעבורה

החל מיום שלישי, 1.9.87, עם פתיחת שנת הלימודים תשמ"ח, יחולו שינויים בלוחות הזמנים של קוי השירות באגד. כל השירותים לחופי הרחצה מפסיקים לפעול (למעט קו 21 בראשל"צ).

לוחות הזמנים יהיו בתוקף עד 1.11.87 למעט בראש השנה, יום כיפור וסוכות שלגביהם יוצאו לוחות זמנים בנפרד. עם הנהגת שעון חורף ב־12.9.87 יחולו שינויים בלוחות הזמנים בימי שישי ומוצאי שבת.

למידע נוסף, פרטים ולוחות זמנים במרכזי המידע ובלשכות המודיעין של אגד בכל התחנות ברחבי הארץ.

מספרי הטלפון במרכזי המידע:
ת"א 03-432777 חיפה 04-549121
ירושלים 02-304304
באר שבע 057-74341

אגד מאחל לכל התלמידים נסיעה נעימה לשנת לימודים פוריה.

מו"מ על פתיחת קו־תעופה ישיר טהראן־ביירות; הסורים חוששים

מאת דן אבידן, מספר „דבר" לעניני ערבים

נציגים לבנונים ואיראנים מקיימים בימים אלה מגעים על פתיחת קו תעופה ישיר בין ביירות לטהראן. רוב המגעים בעניין זה מתקיימים בין שר התחבורה הלבנוני ואליד ג'ונבלאט לנציגים מה־שגרירות האיראנית בביירות.

ייתכן, שבקרוב תצא לטהראן משלחת מטעם משרד התחבורה הלבנוני כדי לחתום שם על הסכם לחידוש קשרי התעופה בין שתי המדינות.

הסורים מודאגים מהתפתחות זו. הם חוששים, שהאיראנים יחזקו את השפעתם על הקבוצות הר־דיקאליות בלבנון בעזרת קשרי התעופה הישירים בין ביירות לטהראן. כן חוששים הסורים, שקו תעו־פה ישיר בין טהראן לביירות עלול לשמש נתיב הסתננות נוח ללבנון, לאנשי אש"ף הנאמנים לע־רפאת.

מכונית עושה את דרכה באיטיות באחד מרחובותיה המוצפים של מאלאגה שבספרד. גשמים עזים יורדים בעיר הקיט הדרומית מאז יום ו', ומשבשים חמורות את אורח החיים בה. בין היתר נדחתה תחרות היאבקות במסגרת אליפות העולם, שאמורה היתה להתקיים בה בזירה הפתוחה למלחמות פרים. (צילום: א.פ.)

הכורים בדרום־אפריקה הסכימו להפסיק לשבות ולחזור לעבודה

יוהנסבורג (א.פ. ורויטר).– הכורים השחורים של דרום־אפריקה הסכימו אתמול להפסיק את שביתתם ולחזור לעבודה – הודיע אתמול נשיא לשכת המכרות הדרום־אפריקאית נאס סטנקאמפ בתום משא־ומתן של שלוש וחצי שעות בין הצדדים במשרדי הלשכה.

סטנקאמפ לא אמר מתי יחזרו הכורים לעבודתם ומה יהיה על הכורים שפוטרו במהלך השביתה. יותר מ־44,000 כורים פוטרו על־ידי חברות הכרייה במהלך השביתה לאחר שלא נענו לדרישות מעבידיהם לחזור לעבודה. ואחת הדרישות המרכזיות של איגוד הכורים היתה, שלשובתים אלה יוחזרו מקומות העבודה.

אתמול נכתב בעתון „סיטי פרס", כי ממשלת דרום־אפריקה התערבה בסכסוך למרות הצהרותיה החוזרות שתימנע מכך ותשמור על ניטראליות. לדברי העתון, הורה הבנק המרכזי של דרום־אפריקה לבנקים המורשים שלא לאפשר כל העברות כספים לחשבונות „איגוד הכורים הלאומי".

העתון ציטט מברק, שהופץ בין הבנקים תחת הסיווג „סודי ביותר", שבו נאמר: „אם יגיעו העברות כלשהן אל הבנקים המורשים, עליהם לעכב כספים אלה."

מאגר ענק של מי־תהום מתוקים התגלה מתחת לחולות בסעודיה

ריאד, סעודיה (ע"ר) – אדמת סעודיה המשופעת בנפט מכילה גם כמויות עצומות של מי התהום, העשויות לספק את צרכיה של סעודיה במשך 200 שנה – הודיע בשבת חוקר סעודי.

„אוקיאנוס של מים מתוקים נמצא מתחת לחולות הלוהטים", אמר באסר עבדאללה דבאג, לרקטור האוניברסיטה על־שם המלך פאהד לנפט ולמינרלים בדהראן. „ברשותנו כמות השווה לזרימת המים השנתית בנילוס במשך 600 שנה. אלה הם מים מתוקים, שהגישה אליהם אינה קשה".

עבדאללה דאבאג, מנהל המכון למחקר של האוניברסיטה, אמר כי מי התהום מצויים בשלושה מאגרים גדולים וכי המכון שהוא עומד בראשו גיבש תוכנית אסטרטגית לניצולם של מי התהום תוך הנחת קו־צינורות לערים הראשיות של סעודיה.

...من الأصل

הלביא קורקע – הבורסה ממריאה

ביטול הפרויקט גרם למפנה דרמטי

מאת סופרו הכלכלי של „דבר"

המסחר אתמול בשוק המניות התנהל בצל החלטת הממשלה לבטל את פרוייקט הלביא. דעתם של כלכלני הגופים הגדולים כי ביטול פרוייקט הלביא יכול להביא לשינוי מגמה בשוק, מעבר לתיקון טכני גרידא גרמה לביקושים גדולים שבאו בעיקר במרץ בעוד שבמסחר הרגיל עודפי הביקוש לא היו במקרים רבים גדולים, וזאת כיון שההחלטה על ביטול הלביא באה בשעה שהציבור כבר לא היה יכול להעביר פקודות לקניית מניות, אלא רק מקורבי הבורסה.

במסחר במרץ הופיעו לעומת זאת ביקושי שיא שסופקו מלבד במקרים בודדים בעליות מקסימליות של 5% (גבול התנודה המותר במרץ) וברוב המקרים קרתה תופעה שאינה זכורה זה זמן רב כאשר רוב המניות הכבדות הנסחרות בשלב זה נרשמו קונים בלבד וביניהן הבינלאומי, הסנה, דלק, פטרוכימיים, כלל תעשיות, אי.די.בי. פיתוח, דיסקונט השקעות, כלל 10 ופז השקעות. מקורבי השוק ממתינים לפתיחת המסחר מחר שבה צפויות, אם לא יהיו הפתעות בלתי צפויות, עליות תלולות בשערי המניות. היום נפתח המסחר במספר ניירות ערך שהונפקו בתקופה האחרונה. למניות האחים בולוס הופיע היצע של 47,144 ע.נ. והוא נקלט ללא שינוי תוך קריאות רבות של הסוחרים תוך מחזור של 100,172 ע.נ. במניות איילון נרשם היצע של 166,944 ע.נ. והוא נקלט תוך מחזור חלקי של 59,944 ע.נ. בירידה של 9.6%.

ההפתעה הגדולה התרחשה בהנפקה החדשה של דיסקונט השקעות. באופציה החדשה של החברה שנקבעה בהנפקה לפי שער של 1028 נקודות עלתה לשער של 1459 נקודות שמשמעותו עלייה של יותר מ־40%. האג"ח של החברה עלו משער בסיס של 9.5% בק' לשער של 105.5 נקודות. ברוב המניות נרשמו היצעים שבהן נחטפו ללא שינוי בשער ע"י כל הסוחרים ובמקרים שהופיעו ביקושים בעיקר במניות הבנקים היו עליות תלולות עד 10%.

המסחר במשתנים – בנק הפועלים קונה גדול

המסחר במשתנים התנהל היום לפני קבלת החלטת הממשלה בעניין הלביא אשר טרפה את קלפיהם של כל סוחרי הבורסה. בעת המסחר במשתנים היה סדר הכוונות בממשלה 12 לעומת 12 ומשמעות הדבר – המשך פרוייקט הלביא. כתוצאה מכך התנהל המסחר בשלב השערים המשתנים במגמת ירידה מתמשכת בשלושת הסיבובים הראשונים. בסיבוב הראשון ירד המדד ב־0.2%, בשני ב־0.47%, ובשלישי ב־0.79%. בסיבוב הרביעי חל שפור מסויים בשוק והמדד ירד בסכום המסחר ב־0.68% בלבד. בכל מהלך המסחר במשתנים בלטה פעילותו האגרסיבית החיובית של בנק הפועלים אשר פעל כקונה כמעט יחיד בשוק וקנה סחורה בשורה ארוכה של מניות גבהות. פעילותו זו של בנק הפועלים אשר באה יחד עם דבריו של אליהו בן עמרם – הממונה על נושא ני"ע בבנק, באמצעי התקשורת גרמה לכך שהירידות היו מתונות. הנפח הכללי במשתנים לא השתנה כמעט לעומת יום חמישי והסתכם ב־2759 אלף ש"ח, אם כי בשלוש מניות לא התקיים מסחר והן טבע, שופרסל א' ושופרסל ב'.

היקפי המסחר הגדולים ביותר במשתנים היו במניות הבאות: מפעלי נייר חדרה – 333,668 ש"ח תמורה כספית, פטרוכימיים – 287,780 ש"ח תמורה כספית, כלל תעשיות – 241,680 ש"ח תמורה כספית, דיסקונט השקעות – 234,055 ש"ח תמורה כספית, הכשרת הישוב – 233,005 ש"ח תמורה כספית, כלל ישראל 10 – 215,304 ש"ח תמורה כספית, והבנק הבינלאומי – 203,000 ש"ח תמורה כספית.

פריון המניות הבנקאיות – מוכריות מתרקקות למשקיעים

עם התקרבות מועד הפריון של המניות הבנקאיות נערכים גופים כלכליים שונים במטק לקלוט חלק מהסכומים שיזורמו לשוק. בין אלו המעוניינים בדרכים שונות למחזר את הכספים נמצא משרד האוצר אשר פתח במבצע לשכנע בעלי משכנתאות של זוגות צעירים לפרוע את המשכנתאות הללו תמורת הנחות ניכרות. מבדיקה שערכנו מתבררות כמה עובדות בסיסיות. 1. לקוחות שמתעניינים באפשרות הפריון מוסר להם הבנק, כי משכנתא אשר רשומה בספרים לחובת הלקוח ב־20,000 ש"ח מוכן הבנק לפרותה ב־14,000 ש"ח בלבד מה שעל פני השטח נראה מפתה ביותר. 2. בדיקה כלכלית מראה שהנחה זו גלומה שיעור תשואה ללקוח של 5% בלבד מעל המדד. 3. לחלק גדול מהלקוחות הנ"ל ישנה משכנתא משלימה אשר שיעור הריבית עליה נע בין 9% לבין 13% לשנה. 4. מובן שללקוח כזה עדיף בצורה משמעותית לפרוע את המשכנתא המשלימה ולא את המשכנתא שניתנה מכספי האוצר. 5. ביום זה נמנעים הבנקים למשכנתאות מלייעץ ללקוחות לעשות זאת וזאת בנימוק שאין זה מתפקידם לייעץ ללקוחות בנושא זה אלא רק למסור מידע אשר בבקשת הלקוח. 6. יש לציין שלקוח אשר יבקש היום לפרוע משכנתא הנושאת ריבית גבוהה גם לאחר תשלום קנס הפריון ע"י הלקוח יגרום לבנק נזק וזאת כיון שכיום יכולים הבנקים לתת משכנתאות בריבית של 9% מעל המדד בלבד.

ראוי לפיכך כי משרד האוצר בצרוף גורמים צרכניים שונים יבהירו לציבור מה האפשרויות העדיפות העומדות לפניו, על מנת למנוע ממנו נזק מיותר.

פקדונות שקליים – ירידה נוספת בשיעורי הריבית

במצב הנזילות של הבנקים לא נרשם בשבוע שעבר שינוי מהותי והבנקים המשיכו להיות בעודפים של קרוב ל־150 מיליון ש"ח. עקב היערכות הבנקים לקראת תחילת החודש מועד שבו מסורתית גדלים עודפי הנזילות עקב המשכורות לחשבונות השכירים, הורידו הבנקים בסוף השבוע שעבר את שיעור הריבית שהם מוכנים לשלם לבעלי פקדונות ג'מבו (מ־100 אלף ש"ח ומעלה) והעמידו אותה על 12%־12.5% לשנה. ירידה זו היא בסדר גודל של 0.5% בחישוב שנתי. בריבית המשולמת לבעלי פקדונות קטנים לא חלו שינויים בשבוע האחרון פרט לירידה קלה בריבית על פק"מ של שבועיים ומעלה שנרשמה בבנק לאומי.

בעקבות עודפי הנזילות המתמשכים שבידי הבנקים מתפתחת לאחרונה תחרות בין הבנקים על לקוחות המעוניינים בקבלת אשראי. התחרות באה לידי ביטוי בשני מישורים: 1. ירידה נוספת בשיעורי הריבית על הלוואות והיום יכולים לקוחות טובים לקבל הלוואות בריבית „פריים" + אחוז אחד לחודש. 2. הבנקים מוכנים היום להסתפק בבטחונות פחות טובים מבחינתם כמו דירות, מכוניות וערבים, בניגוד לתקופה בה היה הביקוש לאשראי גבוה. בעקבות הדרישה לאשראי מצד הצרכנים הגדולים (עיריות, קיבוצים, מושבים, אוניברסיטאות, קונצרנים וכו'), שאז דרשו הבנקים בדרך כלל בטחונות מטריאליים כמו ניירות ערך, תכניות חסכון, פקדונות מט"ח וכו'.

שערי המניות

בנקים מסחריים

שאינם בהסדר ההצמדה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	היצע/ביקוש
א.ה.ב.ע ש	19350	13.0	-50	-3	-13.0
המפנות 0.1	1820	1890			-1370
המפנות א 0.5	1210	2076			-884
כללי לא בהסדר 1	*19400	176	+314	+1.7	+167
* ביצוע חלקי 89.60%					
בנק צפ' אמריק 1.	— הפסקת מסחר				
בנק צפ' אמריק 5.	— הפסקת מסחר				
פ.י.ב.י. 0.5	9660 תב	6355	+700	+7.8	+12705
הבינלאומי 5.0	8480 קו		+343	+4.2	+8702

כלולים בהסדר ההצמדה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	היצע/ביקוש
אידיבי רג 100.0	103025	316	-125	-1	-26.0
אידיבי ב 100.0	103000	3.0	-50	-1	-1.0
אידיבי בב א 2.0	632500	2.0			-2.0
אגוד ושה	76350	34.0	-150	-2	-31.0
דיסקונט ב	131350	3.0	-1400	-1.1	-50.0
דיסקונט א	130950	132	-500	-4	-278
דיסקונט שה ב	15260	1.0	-50	-3	-1.0
המזרחי ש	42390	680	+5		+874
המזרחי מ	42250	45.0	-50	-1	-21.0
הפועלים מבב	— הפסקת מסחר				
הפועלים ש	— הפסקת מסחר				
הפועלים ב	— הפסקת מסחר				
כללי א ש"ח	178200	6.0			-5.0
כללי שה 7	8590				
כלל סטוק 100.0	44470	1831	+20		+465
כלל שה 11	16540	354			-588
מימון ומסחר 1.0	59270	3.0	+870	+1.5	+23.0
מימון ומסחר 5.0	30050		-100	-3	-300

בנקים למשכנתאות

מוסדות מימון

ביטוח

מסחר ושרותים

מסחר

שרותים

מקרקעין ופיתוח

מלונות ושרותי תיירות

מחשבים ושרותי מחשב

נדל"ן בינוי ופיתוח

חקלאות

תעשייה

מזון ומבק

טקסטיל והלבשה

מתכת ומוצריה

חשמל אלקטרוניקה ואופטיקה

מוצרי בניה

כימיה, גומי ופלסטיק

עץ ומוצריו, נייר ודפוס

חברות להשקעה

השקעה ואחזקה

נסחרות בסמ"ח

רשימה מקבילה

שערי קרנות הנאמנות

הלוח הכללי

דירות ובתים · דירות להשכרה · דירות מרוהטות · מכוניות · הצעות עבודה · דרושים · מקררים · הלוואות · חוגים · חקלאות · ריפוי והרזיה · רוצים לקנות · מכירות · שונות · שוק המציאות · דרושים · זיכוי גאות

להשכיר באזור התעשיה
בשיכון רמת־גן
1. מרכיב לעבודה אלומיניום
2. עובד מבנים
3. עובד ביציקות לחץ
טלפון: 03-787986

לביה"ס תיכון בר"ג דרושים
מורים
* ערבית * מתמטיקה
ומדריך/ה ללהקה קולית.
המעוניינים יפנו: 03-722109, 03-719337

עיריית רמת־גן
דרוש: חשמלאי מוסמך לאגף מים ומאור בעל נסיון של 5 שנים לפחות וידע והבנה במערכת תאורת רחובות
פרטים בטלפון 719844

עיריית רמת־גן
דרושים:
2 מטפלים/ות לגנון של המחלקה לרווחה באגף החינוך ב־50% משרה. כל אחד.
נא לפנות לגב' ... בטלפון 774115

משרד החינוך והתרבות
לשכת מחוז תל־אביב
דרושים מורים כוללים
לכיתות א'־ח'
לבתי־הספר היסודיים במחוז תל־אביב
כן דרושים מורים לאנגלית
לבתי־הספר היסודיים ולחטיבות הביניים
המעוניינים מתבקשים לפנות למנהלת מדור כח־אדם במחוז תל־אביב
גב' דיתה קרמר
טלפון 03-5435438
בכל יום עד השעה 14.00
שד' שאול המלך 39 תל־אביב
בנין הדר־דפנה קומה 6 חדר 605

בנק הפועלים מוביל בריווחיות: הרווח הנקי 67 מיליון שקל

התשואה נטו להון 11%

הרווח לפני מס 146 מיליון שקל – גידול פי 3.5

מאת מוריה אבימלך

קבוצת בנק הפועלים הרויחה במחצית הראשונה של 1987 67.1 מיליון שקל (41.7 מיליון דולר) – תשואה נטו להון עצמי של 11%.

תוצאה זו מבססת את מעמד בנק הפועלים כקבוצה הבנקאית הריווחית ביותר במערכת. לשם השוואה, שיעור הרווח נטו להון שהציג בנק לאומי לאותה תקופה עמד על 9.7%.

הרווח לפני מס הגיע בבנק הפועלים ל־140.7 מיליון שקל (87.5 מיליון דולר).

במגמת הרווח בולטות שתי מגמות: האחת, הרווח לפני מס גדל ביותר מפי 3.5 בהשוואה למחצית הראשונה של 1987. לשם השוואה: הרווח לפני מס של בנק לאומי גדל ב־90% ושל הבנק הבינלאומי ב־70% באותה תקופה. המגמה השניה היא צמצום הפער בין הרווח לפני מס בבנק הפועלים לבין זה בבנק לאומי

בנק הפועלים מסביר את הגידול ברווח נבע מגידול סך הפעילות הבנקאית ומשינוי הרכבה: פעולות לא ריווחיות הצטמצמו ואילו פעולות ריווחיות גדלו באופן שפיצה יותר על ירידת האחרות. כן נבע הגידול ברווח מצעדי התייעלות וחסכון, לרבות סגירת 26 סניפים מאז דצמבר 1986, מכירת נכסי נדל"ן והעברת פעילות מטבע חוץ למחשבי הבנק.

עמירם סיוון: גידול בריווחיות ובפעילות

מאזן הבנק גדל ל־43.8 מיליארד שקל (27 מיליארד דולר) – גידול 3.6%. המאזן גדול מזה של הקבוצה הבנקאית השניה, בל"ל, ב־5 מיליארד שקל.

ההלוואות לציבור הסתכמו ב־17.9 מיליארד שקל – גידול של 6.3%. האשראי השקלי הלא צמוד גדל ב־12.6%.

פקדונות הציבור גדלו ל 17.4 מיליארד שקל – גידול של 4.8%.

ההון העצמי גדל ב־67 מיליון דולר ל־1323 מיליון שקל (822.5 מיליון דולר), בהמשך למגמת הגידול בשנים האחרונות.

הבנק אינו מפרט את ההפרשה לחובות המסופקים במחצית השנה, אך כפי שנודע אין ההפרשה פחותה מזו שעשה בנק לאומי, שהגיעה כזכור ל־150 מיליון שקל.

הנפקה שניה תוך חודש הקבלן מתי ליפשיץ

מאת מאיר תדמור

חברת הבניה מתי ליפשיץ עומדת לצאת בהנפקה של אגרות חוב ניתנות להמרה בסכום של 3.5 מיליון דולר, חודש ימים בלבד לאחר הנפקת מניות בה גייסה סכום של 5.4 מיליון דולר.

ההחלטה לצאת בהנפקה שניה תוך חודש נבעה בעיקר מהחתמת היתר שלה זכתה ההנפקה הראשונה.

מפעלי נייר אמריקאים ישראליים ישקיעו השנה 25 מיליון דולר

מאת דני גוב

מפעלי נייר אמריקאים ישראלים משקיעים במהלך 1987 סך של 25 מיליון דולר באפיקים שונים של שיפור כושר הייצור של החברה. 12 מיליון מתוך סך זה כבר הושקעו עד כה. אמצעי המימון להשקעה זו של החברה הם ממקורות עצמיים של החברה ומגיוס הון שנערך לאחרונה. השיפור בכושר הייצור כתוצאה מההשקעות מהווה עלייה של כ־15% מכושר הייצור הנוכחי.

באחרונה אישר הועד המנהל של החברה ביצוע השקעות בסך של כ־4 מיליון דולר בבינוי מכונות נייר במפעל במסגרת תכנית ההשקעות הרב שנתית של החברה.

מטרת ההשקעות, כך נמסר מהחברה, הן בשיפור כושר הייצור של המכונות שיאפשר הגדלת האספקה לשוק המקומי של מוצרים מסוג "פלוטינג" ו"טסט לייינר" עבור תעשיית הקרטון הגלי. כן מבקשת החברה להשיג באמצעות ההשקעות שיפור ביעילות התפעולית של מכונות הנייר.

נודע כי תוספת כושר הייצור שתתקבל כתוצאה מההשקעות מוערכת בכ־20,000 טונות והיא אמורה לאפשר העמקת האספקה המקומית וכיסוי הגידול הצפוי בצריכה בשנים הבאות. החברה, כך נמסר, מקווה להשלים את ההשקעות במהלך השנה הבאה.

בנק הפועלים מפעיל „חבילות אשראי' לסטודנטים

הבנק יפרוס שכר לימוד על חשבונו

לקראת שנת הלימודים האקדמית מפעיל בנק הפועלים „חבילות אשראי" מיוחדות לסטודנטים, למימון שכר לימוד והוצאות אחרות במהלך הלימודים.

סטודנט יוכל לקבל הלוואה של 3000 שקל לחמש שנים בריבית של 10 אחוזים צמוד למדד, כשפרעון הקרן יידחה בשנתיים, בהם ישלם הלווה ריבית בלבד.

סטודנט בשנת הלימודים השלישית ואילך יוכל לקבל הלוואה של 6000 שקל.

לא ממתינים לאוצר:

עובדי „פלתורס" עוברים לשבוע עבודה מקוצר

הנהלת „הדפוס החדש" תשתתף במימון רכישת משקפיים לעובדים

מאת חיים ביאור

בעוד ההסתדרות והאוצר מתקשים להגיע להסכמה על הסדר שבוע העבודה המקוצר בשירות הציבורי, נחתם בחברת הביטוח „פלתורס" הסכם על מעבר לשבוע עבודה בן חמישה ימים (40 שעות).

ההסכם, שיחול על 300 עובדי החברה, נכנס לתוקף למפרע מאפריל '87. בנוסף לקיצור שבוע העבודה נקבע בהסכם שעובדי החברה המשתכרים פחות מ־1,000 שקל יקבלו תוספת בגובה מחצית ההפרש בין שכרם לבין 1,000 שקל. יתר העובדים, ששכרם מעל סכום זה, יקבלו העלאה בשיעור של 5 אחוזים.

הסכמי עבודה אחרים עליהם חתמה בימים אלה מועצת פועלי תל אביב:

בחברת „ארקיע" נחתם בימים אלה הסכם ל־1987/88 שלפיו יקבלו 300 עובדי הקרקע תוספת שכר בשיעור של 6.7 אחוזים. במקביל נקבע כי יוגדלו תשלומי המעסיק לקרן ההשתלמות מ־5 אחוזים ל־7.5 אחוזים. תוספת שכר זו ב„ארקיע" נחשבת צנועה יחסית לתוספת שהשיגו עובדי „אל על", המגיעה ל־12 אחוזים.

מועצת פועלי תל אביב חתמה על הסכם עם „מוסך קרסו" שלפיו יקבלו 50 העובדים תוספת שכר מפעלית בשיעור של 10 אחוזים, למפרע כאפריל '87.

★ 95 עובדי „הדפוס החדש" יקבלו תוספת שכר בשיעור של 11 אחוז למפרע מאפריל '87 ועוד 4 אחוזים מיולי, ס"ה תוספת של 15 אחוז. הקצובה לבגדי עבודה הועלתה ל־500 שקל בשנה בעוד שעובדי הרוטאציה, שבלאי בגדיהם גבוה יותר בגלל המגע עם צבעי דפוס, יקבלו 620 שקל. כן יועלה הסכום המיועד לרכישת שי לחגים והושגה השתתפות ההנהלה ברכישת משקפיים לעובדים.

★ 45 העובדים במפעל המתכת „לוחות אורי" יקבלו תוספת שכר של 15 אחוז למפרע מאפריל '87.

ישטק במו"מ עם חברה אמריקאית לפיתוח מזגן מהפכני לרכב

מאת דני גוב

החברה ישטק השייכת לקבוצת [illegible] ישום, מנהלת מו"מ מתקדם עם חברה אמריקאית לשיתוף פעולה בפיתוח וייצור מזגן לרכב. לפי ההסכם המוצע תתחייב החברה האמריקאית להשתתף ביחד עם ישטק במימון עלויות הפיתוח בשלב ראשון של המזגן עד להשלמת אב טיפוס.

מדובר במזגן לרכב שהחברה כבר שלימה דגם נסיוני שלו. המזגן מופעל באמצעות חום שיורי המופק ממנוע הרכב.

המערכת חוסכת כ־40% מצריכת [illegible] את תא הרכב גם [illegible] מנוע פועל בסיבובי סרק.

ישטק כבר רשמה פטנט ברוב אפריקה על המזגן וכן הגישו בקשות לפטנטים שתלויות ועומדות בארץ, ביפן, בארצות השוק המשותף ובאוסטרליה. החברה ויתרנה על רישום פטנט בארה"ב עקב קיום פטנט אחר לתהליך דומה הרשום שם.

לפי ההסכם עם החברה האמריקאית אמורה זו לשלם סכום קבוע ותמלוגים מן המכירות העתידיות לישטק החל מתום שנה לאחר תחילת תכנית הפיתוח, עבור זכויות ייצור ושיווק בלעדיות בצפון אמריקה [illegible] כדי לממן חלק מעלויות [illegible] הצדדים על הסכם [illegible] הקרן הדו־לאומית למחקר ופיתוח, קרן בירד, לפיו תשתתף הקרן במימון הפרויקט למשך שלוש שנים בכפוף להתקדמות בפיתוח המוצר במשך השנה שהחלה ב־1 בינוי השנה. לפי ההסכם ישולמו תמלוגים לקרן עד לסכום השווה ל־150% מהסיוע שניתן לפרויקט על ידי הקרן כשהוא צמוד למטבע האמריקאי.

מחקר קובע: לא להיחפז בנטיעת כרמי זיתים

מאת דויד מושיוב

משקים חקלאיים להם אלטרנטיבה סבירה לקרקע ומים ובתנאי מימון השורדים כיום „לא מומלץ להחפז ולטעת זיתי שמן למאכל" - זהי המסקנה העיקרית של מחקר שנעשה במחלקה הכלכלית של המרכז החקלאי על ידי בועז סרבלסקי ויורם פורת.

מסקנות אחרות של המחקר קובעות, כי אם זן ברנע של הזיתים יוכיח עצמו יש מקום לשקול בחיוב נטיעה.

מסקנה אחרת של המחקר קובעת, כי רמת ההתארגנות של השיווק בענף כיום איננה גבוהה. שיפור ההתארגנות ובעיקר בתחום השיווק יכולה אף היא לתרום לשיפור רווחיות ענף הזית לשמן למאכל.

מחירי השמן מיהודה ושומרון נמצאים בעליה כאשר הם מתייצבים בשנים האחרונות על 3.5 דולר לק"ג. תופעה זו קשורה כנראה בטיב ובהדרך הפקת השמן.

ייצור שמן הזית בארץ נע בשנים האחרונות סביב 2,000 עד 4,000 טונות שמן תלוי בסרוגיות. יבול זה אינו כולל את ייצור השמן ביהודה ושומרון הנע בין 3,000 ל־27,000 טונות בשנת השיא, שהיתה ב־1980. שטח כרמי הזיתים ביהודה ושומרון משתרעים על פני 700,000 דונם. שטחי כרמי הזית בישראל משתרעים על פני 124,000 דונם, כאשר רובם נושאי פרי.

אי.סי.אי. טלקום הגדילה מכירות בשעור של 25% במחצית הראשונה

מאת דני גוב

חברת אי.סי.אי. טלקום הגדילה את המכירות במחצית הראשונה השנה בשעור של 25% ל־11 מיליון דולר לעומת התקופה המקבילה אשתקד אז מכרה ב־9 מיליון דולר. הרווח נטו לתקופה היה 220 אלף דולר, זאת לעומת הפסד של 4.5 מיליון דולר במחצית הראשונה של 1986.

החברה טוענת כי הצליחה לשפר את הרווחיות ולהגדיל את המכירות כתוצאה בתכנית ההבראה שהפעילה החברה אשתקד.

אי.סי.אי. טלקום ממיצרת ומשווקת מערכות תקשורת בשני תחומים עיקריים - טלקומוניקציה ומערכות קשר צבאיות ואזרחיות. מניותיה נסחרות מעבר לדלפק בבורסה בארה"ב וחברת כלל תעשיות אלקטרוניקה מחזיקה ב־59% ממניותיה.

מסתבר מבדיקת הנתונים כי הוצאות ההנהלה והשיווק, כתוצאה מהפעלת תכנית ההבראה, ירדו במחצית הראשונה ב־39% ואילו הוצאות המימון ירדו ב־65%.

המכירות ברבעון השני עלו ב־37% לכ־5.5 מיליון דולר לעומת 4 מיליון בתקופה המקבילה. הרווח נטו לרבעון הסתכם ב־176 אלף דולר לעומת הפסד נטו של 2.9 מיליון דולר בתקופה המקבילה.

חברות עירוניות (ב)

מופעים בפארק – גרעונות בעיריה

מאת נתן רועי

מופעי הפארק הפכו את תל־אביב, זה מכבר, לאחת מן הערים המצולמות ביותר בעולם. צוותי טלוויזיה מהעולם מגיעים לצלם את מאסטרו זובין מהטה, המנצח על התזמורת הפילהרמונית. צלמי סטילס מגיעים כדי להנציח את הופעת להקת „הפריטנדרס". עיקר שכחנו – בני נוער מתעלפים למראה הזמר שלום חנוך המיוזע ש„ממתין למשיח".

מאחורי כל אלה עומדת חברה עירונית, חברת גני יהושע – פארק הירקון. בראש החברה עומד יחיאל פרצלינה, שמונה לתפקידו ב־1 בנובמבר 1986 אף הוא עובד בחברה העירונית מחודש מארס 1986. פרצלינה שנחשד בפלילים, ביחד עם אריה קרמר – ראש מחלקת כוח האדם בעיריה, ותיקו ממתין לפסיקתה של עורכת הדין ליה לבאון מפרקליטות מחוז תל־אביב, מעסיק 92 (!) עובדים והם 30 עובדים זמניים.

החברה נרשמה בשנת 1973. על פי מאזן החברה לחודש מארס 1986 מסתכמת השקעת העיריה בפיתוח הפארק, לאותו תאריך, ב־16 מיליון שקל שהיו כ־10.6 מיליוני דולרים. בשנת 1986/7 הזרימה העיריה כ־1 מיליון דולאר להמשך פיתוח הפארק ובשנת 1987 חזויות השקעות נוספות של העיריה בהרחבתו בסך 1.4 מיליון דולרים. אחזקת הפארק כרוכה בהוצאה עירונית בשנת 1986/7 של 1.1 מיליון שקל למימון הוצאותיה השוטפות המתוכננות של החברה בסך 1,480,000 כלומר: עירית תל־אביב משתתפת בכיסוי 74 אחוזים מעלות התפעול השנתית של האתר, שאמור על פי הפרסומים התכופים באמצעי התקשורת להיות מצליח מבחינה כלכלית.

אריה צוקר, חבר מועצת העיר מטעם מפ"ם: „עוד בשנת 1969 פרסמה העיריה ביחד עם פארק הירקון תשקיף בעברית ובאנגלית ליזמים פרטיים בו הוצג הפארק כיוזמה עסקית בעלת פוטנציאל לרווחיות נאה. העיריה קיוותה אז שהכשרת הפארק והחזקתו תוכלנה להתממן מהכנסות שיניבו הפרוייקטים; וזו גם הסיבה שהפארק לא הופעל במסגרת המחלקה העירונית לגנים ונוף. תכניות לא חסרו. במשך שנים רבות מדובר על פרוייקטים בתחומי הנופש, הספורט, המלונאות, וכדומה. אולם במציאות תיפקדה החברה כל השנים בזכות התמיכה הכספית המסיבית של העיריה. גם כיום מהווים מגרש החניה שהעיריה העבירה לשימוש החברה וניצול השטח למופעים ולפרסומת מקורות ראשיים בהכנסותיה העצמות של החברה".

על פי הדו"ח, של ד"ר הנרי שרון חברת „גני יהושע" הוקמה בשנת 1973 כדי לפתח ולחזק את פארק הירקון אבל רק בשנת 1985, 12 שנים לאחר ההקמה, החלה החברה לגבש לעצמה – בפעם הראשונה – תוכנית־אב אדריכלית כולל תוכנית מפורטת לפיתוח הפארק. בשנה שעברה הכינה העיריה תוכנית חומש לפיתוח. במשך רוב הזמן בוצעה הקמת הפארק על סמך רעיונות ותכנונים מקוטעים.

מקרה אחר. בצידו המערבי של הפארק מופעל פארק הקומקום שנבנה על ידי יזמים שגם מפעילים אותו. פאב מצליח זה, מרכז „הסנובה" התל־אביבית, מכניס לקופת העיריה 1200 דולארים לחודש. חוזה השכירות עם העיריה הוא ל־5 שנים אופציה ל־5 שנים נוספות. כששואלים את אנשי העיריה – מדוע גובים דמי הכירה נמוכים כ"כ מן הפאב מקבלים תשובה כזאת: הם השקיעו סכומי עתק. ומה השקיעה עירית תל־אביב? גרושים!!!

הפרוייקט הראשי בפארק – בימים אלה – הוא יזום הקמתם של פארק לשעשועי מים וקמפינג במימון משקיעים פרטיים שיהיו גם מתפעליו. מדובר בכ־35 דונאם למגלשות, 3 בריכות, ומתקני הרפתקאות ומשחקים, 38 דונאם לאכסון עצמי ו־12 דונאם לחניה צמודה. משקיעים רבים מתעניינים במכרז שפרסמה החברה אך עדיין אין סיכום בעניין זה. הסיבה, אליבא דאנשי העיריה, היא הגבלת התקשרות אפשרית ל־18 שנים לכל היותר – חמש שנים ואופציה לחמש שנים נוספות – מעוררת ספק לגבי כדאיותם מבחינת היזמים. דברים אלה אומר ד"ר הנרי בדו"ח שפרסם על החברות העירוניות. הוא מתעלם משיטה הנקוטה – כמעט במודע בעירית תל־אביב: העיריה תמיד מפסידה בחוזים עם יזמים פרטיים.

מבקר העיריה קבע בדו"ח שהתפרסם בשנה שעברה כי חברת הפארק החזיקה בשלושה מפעלים בניהול עצמי, להלן דוגמה למפעל אחד:

הגן האקוסטי – הגן מציג צמחיה נדירה וצמחים הגדלים בתנאי לחות. הוצאות עלות החזקת הגן – קבע מבקר העיריה – עלו על כל הכנסותיה שכן הגן לא הצליח להוות מוקד משיכה למבקרים ותלמידים ולא עמד בתחרות עם הגן הבוטני של האוניברסיטה הפתוחה. ד"ר הנרי שרון, אומר שנה לאחר דו"ח המבקר, דברים דומים כאילו דבר לא השתנה: „הפארק, ובמיוחד הגן האקוסטי, עוד לא שולבו במערכת החינוך העירונית בשיעורי הטבע ואין הם כלולים בתכנית הלימודים כגני לימוד".

ד"ר הנרי שרון מעלה בעיות נוספות לגבי הגן. „שתי בעיות בולטות", הוא כותב, „בולטות עדיין בהפעלת הפארק. הפארק צורך על פי תקציב הוצאותיו לשנת 1986 כ־1 מיליון קוב מים בשנה שעולים כ־20 אחוז מסך הוצאותיו השנתיות. מעמסת המים מכבידה זה שנים ותמשיך, כנראה, להוות קושי. עדיין לא מומש רעיון התקנתה של השקייה אוטומטית במערכת חסכונית חרישה". וכמה מרוויחה העיריה מהפעלת הגן האקוסטי לאחר הוצאות גדולות כל כך? התשובה היא, על פי העיריה, 20,000 שקלים לשנה.

יצוא סנפרוסט הצטמצם השנה בשל מחסור בחומר גלם אשתקד

מאת דני גוב

קיטון מסוים חל במכירות חברת סנפרוסט ליצוא במחצית השנה הנוכחית כתוצאה מחוסר בחומר גלם מהשנה שעברה. סה"כ היצוא של החברה במחצית 1987 הסתכם ב־7.4 מיליון שקל לעומת 8.1 מיליון שקל בתקופה המקבילה אשתקד.

המכירות בשוק המקומי בתקופה זו הסתכמו ב־16.6 מיליון שקל לעומת 8.1 מיליון שקל בתקופה המקבילה אשתקד, זהו גידול של 105%, בהשוואה על בסיס רישום מכירות שווה לאשתקד זהו גידול של 36%.

סנפרוסט מציינת, שלמרות שמחירי המכירה שופרו יחסית לאשתקד הם עדיין בפיקוח מחירים על ידי משרד התעשייה והמסחר ואין בהם כיסוי מלא של תשומות והחזרת רווח.

במחצית השנה מכרה החברה בסך הכל ב־27.0 מיליון שקל לעומת 18.8 מיליון בתקופה המקבילה אשתקד - עלייה של 44%. כמות התוצרת החקלאית שעובדה במפעל עלתה בהשוואה לאשתקד ב־47% בשל אספקת ירקות גבוהה שנבעה ממזג אויר נוח וכמות משקעים גדולה. הרווח של החברה לפני מס הוא 1.214 אלפי שקל והוא נובע מסיבות מצטברות - גידול במכירות וירידה בעלות הייצור. הרווח הנקי לאחר מס ולאחר הפסד החברה המסונפת הסתכם בינואר־יוני השנה בסך 440 אלף שקל לעומת הפסד של 1.1 מיליון שקל בינואר־יוני 1986 ורווח של 218 אלף שקל בכל שנת 1986.

טחנות הקמח יטחנו חיטה מקומית – החקלאים יקבלו את כספם

מאת דויד מושיוב

שבע עד שמונה טחנות קמח יתחילו לקלוט חיטה מתוצרת מקומית ופעולה זו תאפשר לממשלה לשלם לחקלאים את מלוא התמורה המגיעה להם - 193 דולר הטונה - על הסדר זה סוכם אתמול בבוקר בפגישה שקיימו ביניהם שרי האוצר, התמ"ס והחקלאות נסים, שרון ותחמקין.

תחילת ההסכם על פי החלטת שלושת השרים תתאפשר רק לאחר, שארגון עובדי הפלחה יבטל את הבג"צ שהגיש נגד משרדי הממשלה הנוגעים בדבר.

כזכור סוכם לפני שלושה חודשים בין החקלאים למשרד האוצר, כי מחיר טונה חיטה השנה יהיה 193 דולר. משרד האוצר שלם לחקלאים מקדמות בסך 160 דולר הטונה ואילו את ההפרש לא שלם לחקלאים, משום שהחיטה המקומית לא נקלטה על ידי טחנות הקמח ואחסנתה עלה בכסף רב. החוב של משרד האוצר לחקלאים מסתכם בסך 8 מיליון דולר ועל אי תשלום סכום זה הגיש ארגון עובדי הפלחה בג"צ נגד המשרדים הנוגעים בדבר.

בארגון עובדי הפלחה נמסר אתמול בתשובה לשאלה, כי הם יתייעצו עם היועצים המשפטיים שלהם כיצד לנהוג, כדי שהחקלאים יקבלו את התמורה שהובטחה להם תמורת החיטה השנה.

ברקליס דיסקונט הרוויח 14 מיליון שקל נטו

ברקליס־דיסקונט הרויח במחצית הראשונה של 1987 14 מיליון שקל. התשואה נטו להון עצמי הגיעה ל־43.5%.

הרווח לפני מס הגיע ל־28.9 מיליון שקל – יותר מפי שנים לעומת המחצית המקבילה ב־1986.

הבנק הגדיל את פעילותו: המאזן גדל ל־1.26 מיליון שקל, גידול של 8.7%: פקדונות הציבור גדלו ב־6% וההלוואות לציבור ב־23%.

הבנק הגדיל את ההון העצמי ב־13.6 מיליון שקל והוא עמד בסוף יוני על 78 מיליון שקל.

ריווחי הבנק יתרמו לרווחים שתציג בשבוע הקרוב קבוצת דיסקונט, שהיא בעלת 50% בבנק.

נדל"ן / דני גוב

למעלה ממיליון דולר שולמו לקומה ב"מגדל רסקו" בת"א

שתי החברות "מירלס בע"מ" ו"ל.ו.פ. אחזקה בע"מ" חתמו בימים אלה עם חברת "ישרס ישראל - רסקו" הסכם רכישה בחלקים שווים של קומה שלמה בבנין "מגדל רסקו" בתל אביב. תמורת הרכישה ישלמו החברות סך של 1,020,000 דולר, סכום שהוא העלות המתואמת של הנכס.

חברת ל.ו.פ. אחזקה היא חברה בשליטתו של [illegible] קירש, שהוא בעל עניין בישרס. העסקה האמורה אושרה כבר ע"י מועצת המנהלים של ישרס. הקונים שילמו את התמורה מראש לחברה למרות שעדיין לא נוצרו התנאים המאפשרים את מסירת החזקה בנכס לרוכשים.

מכירות ערות בפרויקט "תאומי הכתר" בנתניה

קצב מכירות מוגבר מורגש באחרונה בפרויקט "תאומי הכתר" בנתניה. הפרויקט נבנה על ידי חברת "ביסנאל". מחברת "קונקשיין" המשווקת את הפרויקט נמסר, כי כל הדירות של 4 ו־5 חדרים בשלב א' נמכרו במחירים של החל מ־115 אלף דולר כולל מע"מ ופיתוח.

בני דרדוב מחברת השיווק מוסר, כי כל בנין כולל סאונה, חדר כושר ו־2 מעליות. ככל הנראה תוספת אלה יצרו ביקוש ער לפרויקט. במבצע מכירות שעשתה החברה באחרונה נמכרו פנטהאוז ו־5 דירות למשקיעים זרים.

בקרוב מתכוונת קונקשיין לצאת בשלב ב' של הפרויקט והדירות תמכרנה, להערכת דרדוב, בכ־10% יותר מאשר אלה שנמכרו בשלב א'. בשלב ב' יוצעו למכירה 22 דירות של 4 ו־5 חדרים.

"צוות" קיבל מגרש בחיפה לבית אבות ליוצאי צה"ל

ראש עירית חיפה, אריה גוראל, מסר להנהלת "צוות" - אגודת גמלאי שרות הקבע, כי העיריה תעמיד ללא תמורה מגרש מיוחד להקמת בית אבות לחברי האגודה. זה המגרש השני המועמד לרשות האגודה למטרה זו. את המבנה הראשון תרמה עירית חולון.

מועצת צוות החליטה להטיל על כל חבר אגודה תשלום חודשי של 10 שקלים כדי לעמוד בגיוס ההון להקמת בתי האבות. באגודה חברים כיום כ־9,000 איש וצפויים הצטרפות של עוד כ־1,200 איש מדי שנה.

האגודה צופה לכן, שתצליח לאסוף מחבריה סך של כ־3 מיליון שקל בשלוש השנים הקרובות. מקורות מימון נוספים יהיו תמיכות משרד הבטחון בשעורים שטרם נקבעו וכן תרומות.

צוות תשתף פעולה עם קפת חולים עממית על בסיס שיוויון ביניהן ולכן תתחלק הקצאת המקומות בבתי האבות המשותפים שווה בשווה בין שני הגופים.

הסכם בנק ספחות ומרכז הקבלנים איפשר הפחתת ריבית למשכנתאות

הריבית שמשלמים רוכשי דירות על משכנתאות משלימות ירדה באחרונה באופן משמעותי. הירידה באה בעקבות הסכם בין מרכז הקבלנים ובנק ספחות. במסגרת זו פנו ראשי המרכז לשרי האוצר והשיכון ולמנהלי הבנקים למשכנתאות בדרישה להוריד את שעורי הריבית על משכנתאות מכוונות ומשלימות כאחד.

משרד השיכון והקבלנים גיבשו תכנית מיוחדת שהפכה להסכם בין המרכז לבנק ספחות. בהסכם נקבע כי הריבית על משכנתאות חופשיות מכספי הבנקים תהיה 11% לעומת 12.5% עד כה.

בהריבית הזולה יוכלו להנות רוכשי דירות אצל חברי מרכז הקבלנים, בין אם הם זכאים ובין אם מדובר ברוכשי דירות רגילים. בעקבות הסכם עם בנק ספחות הגיע המרכז להסכמים דומים עם בנק לאומי למשכנתאות ובנק משכן מקבוצת בנק הפועלים.

בעקבות ההסכמים עם שלושת הבנקים הללו הנותנים כ־87% מהמשכנתאות במשק, צפויה, לדעת ראשי המרכז, תחרות בין הבנקים שמשמעותה קבלת משכנתאות חופשיות בריבית נמוכה ובתנאים נוחים יותר מאלה שהיו מקובלים עד כה.

הורדת הריבית על ידי הבנקים מוכיחה לדברי דוד סטרן נשיא מרכז הקבלנים את הטענה כי שוק המשכנתאות אינו משוכלל דיו וכי שיכלול השוק יכול להביא להרחבת מסגרת פעילותו. "בנק ישראל נדרש לדאוג לקיום תנאי ריבית סבירים במשק. לא יתכן מצב בו מגויס ההון במקסם בציבור החוסכים בריבית של 5%־7 ואילו הלקוח הסופי - מקבל המשכנתא - משלם עבור כסף זה ריבית של 12.25%", אמר סטרן.

פרויקט בת"ים בלפור נדחה לתחילת 1988

פרויקט הבנייה שאמור היה לכלול 166 יחידות דיור המכונה "בת־ים בלפור" נדחה לתחילת 1988. זהו פרויקט משותף של חברת שיכון עובדים וחברת אזורים. הפרויקט אמור לכלול 5 בנינים ברחוב בלפור בבת ים. ביצוע הבנייה נמסר בעסקת אחוזים לחברת ברנוביץ לבניית 166 יחידות דיור תמורת 71.5% מהתקבולים.

שלושת הבנינים הראשונים נבנו ואוכלסו, אך עקב מצב שוק הדירות [illegible] הוחלט לדחות את המשך הקמת הפרויקט לשנת 1988.

אזורים תבנה שכונה בנתניה

חברת "אזורים" רכשה בשותפות עם חברת "משהב" במחזמנים (50% לכל שותף), מקופת החולים הכללית של ההסתדרות קרקע בשטח של 31 דונם הצופה אל הים בשדרות ניצה בנתניה.

השותפים מתכוונים לבנות על השטח, שכונה למגורים, בחלקה לאוכלוסיה הדתית. על פי התכניות ניתן לבנות במקום כ־400 יחידות דיור.

השכונה, כך נמסר, תיבנה ברמה גבוהה ותכלול בריכה ומועדון בריאות, שירותי אחזקה משותפים ושטחים שכונתיים מפותחים.

תחילת הבנייה והשיווק מתוכננים לקראת סוף שנת 1987 או תחילת 1988. היקף הפרויקט מוערך בכ־40 מיליון דולר ומשך תקופת הביצוע כ־7 שנים.

בנק הבנייה מבקש להרחיב פעילותו

נוכח העניין, שמגלים באחרונה משקיעים זרים בשוק הנדל"ן המקומי, העלתה בימים אלה אפשרות להרחיב את פעילותו של בנק הבנייה באמצעות משקיעים זרים.

הציר הכלכלי בארה"ב, גבי לוי וחברי הנהלת בנק הבנייה אברהם שפרלינג ונחום וליגנר ומנכ"ל מרכז הקבלנים צבי צילקר, קיימו באחרונה פגישה בה סוכם, כי תועבר תכנית עסקית של הבנק לידי הציר הכלכלי ובתחילת חודש אוקטובר תקיים פגישה משותפת בלוס אנג'לס בין משקיע פוטנציאלי ושפרלינג, שאמור להימצא באותה עת בארה"ב לרגל עסקיו הפרטיים.

סוכם עוד, כי מנכ"ל המרכז יפעל לאיתורם של פרויקטים לבנייה שביצועם מצריך השקעה גדולה והזקוקים למימון זר כדי שבידי הציר הכלכלי תהיה אפשרות להציג רשימה של פרויקטים לבניה למשקיעים זרים העוסקים בבנייה, לרבות ישראלים השוהים מזה זמן רב בארה"ב, ואשר התמחו בענף ומעוניינים באפשרות שיבה או חידוש הקשר עם הארץ.

שערי מטבע חוץ ביום 30.08.87

המטבע	השינוי	בנקנוטים לאומי קניה	בנקנוטים לאומי מכירה	בנקנוטים הפועלים קניה	בנקנוטים הפועלים מכירה	בנקנוטים דיסקונט קניה	בנקנוטים דיסקונט מכירה	העברות והמחאות לאומי קניה	העברות והמחאות לאומי מכירה	העברות והמחאות הפועלים קניה	העברות והמחאות הפועלים מכירה	העברות והמחאות דיסקונט קניה	העברות והמחאות דיסקונט מכירה	שער יציג
1 דולר ארה"ב		1.55	1.62	1.56	1.63	1.55	1.62	1.5866	1.6064	1.5896	1.6094	1.5881	1.6081	1.5984
1 מארק גרמני		0.85	0.89	0.86	0.90	0.86	0.90	0.8751	0.8860	0.8791	0.8901	0.8773	0.8884	0.8824
1 ליש"ט		2.52	2.63	2.54	2.66	2.54	2.67	2.5838	2.6160	2.5863	2.6185	2.5901	2.6227	2.6050
1 פרנק צרפתי		0.25	0.27	0.25	0.27	0.25	0.27	0.2619	0.2652	0.2624	0.2657	0.2621	0.2654	0.2641
100 ינים יפאניים		1.09	1.14	1.10	1.15	1.10	1.15	1.1197	1.1337	1.1220	1.1359	1.1203	1.1344	1.1260
1 גולדן הולנדי		0.76	0.79	0.76	0.80	0.76	0.80	0.7770	0.7867	0.7800	0.7897	0.7779	0.7877	0.7830
1 פרנק שוויצרי		1.04	1.09	1.05	1.10	1.04	1.10	1.0645	1.0778	1.0683	1.0816	1.0654	1.0788	1.0717
1 כתר שוודי		0.24	0.25	0.25	0.26	0.24	0.26	0.2492	0.2523	0.2495	0.2526	0.2491	0.2523	0.2510
1 כתר נורבגי		0.23	0.24	0.23	0.25	0.23	0.25	0.2385	0.2415	0.2388	0.2418	0.2385	0.2415	0.2402
1 כתר דני		0.22	0.23	0.22	0.23	0.22	0.23	0.2271	0.2299	0.2276	0.2304	0.2273	0.2302	0.2290
1 מארק פיני		0.35	0.37	0.35	0.37	0.35	0.37	0.3603	0.4648	0.3612	0.3657	0.3606	0.3652	0.3634
1 דולר קנדי		1.18	1.23	1.18	1.24	1.18	1.24	1.2043	1.2193	1.2060	1.2211	1.2062	1.2214	1.2127
1 דולר אוסטרלי		1.06	1.17	1.09	1.17	1.10	1.18	1.1289	1.1430	1.1320	1.1461	1.1307	1.1449	1.1383
1 ראנד דרא"פ		0.50	0.60	0.47	0.79	0.49	0.69	0.7766	0.7863	0.7818	0.7915	0.7767	0.7865	0.7819
10 פרנקים בלגיים		0.41	0.43	0.41	0.43	0.41	0.43	0.4186	0.4239	0.4219	0.4271	0.4221	0.4274	0.4246
10 שילינגים אוסטריים		1.22	1.27	1.23	1.28	1.22	1.28	1.2438	1.2593	1.2472	1.2628	1.2475	1.2632	1.2546
1000 לירטות איטלקיות		1.18	1.24	1.19	1.26	1.19	1.27	1.2093	1.2244	1.2131	1.2283	1.2118	1.2270	1.2175
1 "אקו" (ECU)		—	—	—	—	—	—	1.8135	1.8361	1.8171	1.8397	—	—	1.8271
1 דינר ירדני		4.34	4.60	4.50	4.79	4.42	4.27	—	—	—	—	—	—	4.5714
10 לירות לבנוניות		—	—	.0.09	0.10	0.05	0.06	—	—	—	—	—	—	0.0592
1 לירה מצרית		0.61	0.61	0.66	0.71	0.67	0.73	—	—	—	—	—	—	0.7273

هكذا من الأصل

هكذا عن الاصل

להט מכחיש טרונייתו על המשטרה בהפגנה בשיכון בבלי בתל־אביב

מאת סופר „דבר" לענייני משטרה

ראש עיריית תל־אביב שלמה להט שולח מכתב תלונה נגד שוטרי משטרת מחוז תל־אביב לשר המשטרה, חיים בר לב, למפכ"ל המשטרה, רב ניצב דוד קראוס ולמפקד משטרת מחוז תל אביב, נבי עמיר, על רקע אי־התערבות השוטרים נגד קוראי קריאות הגנאי נגדו בטקס קריאת רחוב על שמו של ד"ר יוסף פעמוני, ממקימי בית ז'בוטינסקי בתל אביב.

לטקס, שנערך בשיכון בבלי, הגיעו תושבי גבעת עמל שהחלו לקרוא קריאות גנאי. להט אומר בתלונתו כי עלה לבמה ואמר לשוטרים כי הם חייבים להתערב כדי להפסיק את הקריאות וכשלא עשו כן אמר להם: „אתם פחדנים".

בעקבות כך התלוננו עליו השוטרים אצל מפקדם וכתוצאה אירע דין־ודברים בינו לבין ניצב עמיר. להט אמר, כי אין זה יאה שתושבים יקראו קריאות גנאי לעבר נבחר ציבור בלא שהמשטרה תפעל. המשטרה לעומת זאת הגיבה באומרה כי דברי המפגינים לא היו עילה למעצרם.

להט אמר אתמול בתגובה על המקרה כי המשטרה איננה שומרת על איכות החיים ואיננה דואגת לשמירה על החוק: „הם לא עושים מספיק בתחום השמירה על הסדר הציבורי. ועל גניבות מהבתים הם משתלטים?". מאוחר יותר הכחיש שאמר כך והודיע, כי לגבי התמודדותה של המשטרה עם הפשע אין לו כל טרוניה.

נראה שהסכסוך בין להט לעמיר לא יסתיים כה מהר מאחר שמפקד המחוז לא הסכים להגיב אתמול באורח רשמי. הוא העביר הודעה בפי הדוברת שלו, דליה גלעד, כי אין לאיש ציבור כל עילה לומר על שוטרים בתפקיד את הדברים שאמר ראש העירייה באורח פומבי.

חברי קיבוץ קדרים יעלו היום למקומו החדש

מאת יוסי ליבוביץ' סופר „דבר" בגליל המערבי

בטקס שייערך הערב בקיבוץ קדרים השוכן בקילומטר מצומת עמיעד בגליל המערבי, יעלו 100 חברי הקיבוץ על הקרקע במקום מגוריהם החדש, השוכן כקילומטר ממקום מושבם הישן. חברי הגרעין, בני 20 עד 30, עלו לקרקע בקדרים ב־1981, אולם מחצבה של „אבן וסיד" שהוקמה סמוך לקיבוץ לא איפשרה את התפתחותו. במשך זמן מה הוקמו המבנים החדשים והערב מאכלסים חברי הקיבוץ, בוגרי „הצופים" ותנועת „הבונים" מאוסטרליה באופן רשמי את המבנים החדשים.

קדרים הוא קיבוץ תעשייתי־חקלאי, שהענף המרכזי בו הוא מפעל „עשת אטם" לייצור אטמי שמן למנועים המעסיק 25 עובדים.

אשראי עם פרעון דחוי בבנק הפועלים – לסטודנטים

מאת מאיר תרמור, סופר „דבר"

בנק הפועלים מפעיל מהשבוע חבילת אשראי מיוחדת לסטודנטים במוסדות להשכלה גבוהה ולתלמידים במוסדות חינוך על תיכוניים.

ההלוואות נועדו להקל על הסטודנט לממן את שכר הלימוד והוצאות אחרות, על ידי דחיית פרעון הקרן, ריבית בתנאים מועדפים ולתקופה של עד חמש שנים.

סטודנט יוכל לקבל הלוואה של 3,000 ש"ח ולדחות את תשלום הקרן של ההלוואה עד 24 חודש, כשהוא חייב רק בתשלום הריבית של 10% לשנה בהלוואות צמודות לתקופה של חמש שנים. הלוואות לא צמודות עד לשנתיים יזוכו בריבית „פריים" בתוספת אחוז (היום 2.25 אחוז).

סטודנטים משנה שלישית ומעלה זכאים להלוואה של עד 6,000 ש"ח. הסדר נוסף שהבנק מעמיד לרשות הסטודנטים הוא פריסת תשלומי שכר הלימוד לשני תשלומים שווים בלי לחייב בריבית כלשהי.

הפרדסנים רוצים סיוע של 45 מיליון דולר בשלוש שנים לחידוש הענף

מאת דוד מושיוב, סופר „דבר" לענייני חקלאות

כדי לערוך שינויים ולחדש את פני ענף הפרדסנות זקוק הענף לסיוע ממשלתי מיידי בסך 15 מיליון דולר בשנה במשך שלוש השנים הקרובות – אמר יו"ר המועצה לשיווק פרי הדר ראובן איילנד.

לדבריו ללא סיוע זה ספק אם הענף, הסובל בשנים האחרונות מקשיים רבים, יוכל לגייס את הכסף ממקורותיו הוא ולהתחדש, כפי שהדבר מתחייב מתנאי השוק. תביעת הפרדסנים הועברה לשר החקלאות, למשרד האוצר ולבנק ישראל.

איילנד מסביר כי הכרחי שענף הפרדסנות, שהיקף עסקיו מגיע ל־500 מיליון דולר בשנה, יתאושש מהמשבר אליו נקלע ולכן עליו לערוך מספר שינויים חיוניים בזנים, בשיטות העיבוד, בטכניקות השיווק ובצורת המשלוחים.

עובדי הסוכנות נקראים להיעזר בכירולוגית

מאת יקיר צור, כתב „דבר"

עובדי הסוכנות היהודית נקראים להיעזר בשירותיה של...קוראת בכף היד. בחוזר שנשלח לאחרונה יו"ר ועד עובדי הסוכנות היהודית וההסתדרות הציונית בירושלים, יונה בצלאלי, לעובדי הסוכנות, נאמר: „ועד העובדים ממליץ על [illegible] פי כף היד מבנה אישיות ונטיות רגשיות".

[illegible] עם הכירולוגית הלמה ביל, נאמר בהודעה, [illegible] להגברת המודעות העצמית ומהווה תרומה לפתרון בעיות בדרך קונסטרוקטיבית. התחומים העיקריים שבהם היא נוגעת הם: אישיות, יחסים בין־אישיים, נטיות רגשיות ונטיות בריאותיות. „יש לציין", נאמר בחוזר, „שאין היא עוסקת בחזוי עתיד במשמעות של אירועים ספציפיים".

סרן אלכס קוצ'וביבסקי (30) שנהרג ביום ה' שעבר בתאונת דרכים, הובא אתמול למנוחות בחלקה הצבאית בבית העלמין של חולון. רעייתו (בתמונה באמצע) ואחיו, חבריו לנשק בצבא הקבע, קרובי משפחה, פעילי המועצה הציבורית למען יהודי ברה"מ ועולים מקרוב באו ליוותו בדרכו האחרונה. הניח אשה, אח והורים מסורבי עליה בנובוסיבירסק. בדברי ההספד שלו אמר חיים צ'סלר, מזכ"ל המועצה הציבורית למען יהודי ברה"מ, שעם הסתלקותו אבדה אחד הפעילים המרכזיים במאבק למען מסורבי העליה. צ'סלר הבטיח כי המועצה תפנה בתוך השבוע לראשי מדינות ולדיפלומטים למען עלייתם של ההורים. האח סלאבה הודיע אתמול להורים על מות בן. ראש הממשלה יצחק שמיר שלח אתמול לרעיה מברק תנחומים
(צילום: ישראל הדרי־ישראל סאן)

בהודעת פתע סגרה עלית מפעל בצפת ופיטרה את 70 עובדיו

מאת יוסי ליבוביץ', סופר „דבר" בגליל המערבי

חברת „עלית" הודיעה אתמול בבוקר באורח מפתיע וללא התראה מוקדמת על סגירת מפעלה „שחל" לתעשיית סומסום בצפת ולפיטורי 70 עובדיו. ערב לפני כן החליטה מועצת המנהלים של המפעל כי לא ניתן עוד לייעל אותו וכדי להפסיק את ההפסדים הגבוהים שצבר בשנים האחרונות, יש לסגרו לאלתר.

ראש העירייה זאב פרל אמר ל„דבר" בתגובה כי אינו מקבל את פיטורי הפתע. הוקם מטה בהשתתפות נציגי העירייה, מועצת הפועלים וועד העובדים כדי להיאבק נגד הסגירה. המטה שלח אתמול מברקים לראש הממשלה, לשרי האוצר והמסחר ולמזכ"ל ההסתדרות כדי שיתערבו למניעת הסגירה.

פרל הוסיף ואמר כי הוא מוכן לתת למנהל החדש של המפעל, מאיר שני, 48 שעות „כדי לתקן את אשר עולל לפני שינקוט צעדים דרסטיים".

מזכיר מועצת הפועלים בארי צימר אמר כי הנהלת „עלית" החליטה לצאת מענף הסומסום מפני שהמפעלים מהשטחים מציפים את שוקי הארץ בסחורה זולה.

מת חולה הכבד שלום שטרית – היה אמור לעבור השתלה בלונדון

מאת אמיר רוזנבליט, סופר „דבר"

חולה הכבד שלום שטרית (54) מבאר שבע, שהיה אמור לעבור השתלה בבית החולים קינגס קולג' בלונדון, מת ביום ששי בבית חולים זה עוד בטרם עלה על שולחן הניתוחים.

שטרית, אב לשלושה ילדים, הוטס בשבוע שעבר ללונדון במצב קריטי, אולם במטוס איבד את הכרתו. הוא אושפז במחלקה לטיפול נמרץ אך ביום ששי בערב מת. אתמול הוטסה לארץ גופתו ומחר תתקיים הלווייתו בבית העלמין בבאר שבע.

שלום שטרית המתין שבועות אחדים להשתלת כבד בבית החולים רמב"ם בחיפה. לפני שבועות מספר חלה התדרדרות במצבו ורופאיו בבית החולים „סורוקה" בבאר־שבע [illegible] תורם בארץ, יש להטיסו בדחיפות [illegible].

למימון ההטסה והניתוח הדרוש, שנאמד בכ־120 אלף דולר, הוקמה לפני כשבועיים עמותה ציבורית בנגב בראשותו של ח"כ ראף אמיר ובהשתתפות ראש עיריית באר שבע, משה זילברמן וראשי ערים ומזכירי מועצות פועלים מהנגב.

שטרית, איש משטרה לשעבר, תיפקד עד לפני כשנתיים ככל אדם בריא. לאחר ששב עם משפחתו מנופש בבית הבראה, עבר בדיקות רפואיות שגרתיות שבהן התגלה כי יש לו זיהום כרוני בכבד. ד"ר עמנואל סקולר, הרופא שטיפל בו בבית החולים „סורוקה" מסר כי בשנתיים האחרונות היה מצבו יציב עם התדרדרות הדרגתית. לפני שהוטס ללונדון, אמר שטרית: „אם ההשתלה תצליח והכבד ייקלט, אומר תודה לאל. אבל אם אמות, זו תהיה גאולה מכאבים, מהסבל ומהיסורים שידעתי בשנה האחרונה".

מקימי העמותה הציבורית הודיעו כי זו תמשיך לפעול ותשמש כגוף קבוע לסיוע לאנשים מהנגב הזקוקים לטיפול רפואי בחו"ל.

חוות לימוד חקלאית ישראלית מוקמת בטקסס

מאת דוד מושיוב, סופר „דבר" לענייני חקלאות

האגודה לשיתוף פעולה חקלאי טקסס ישראל מקימה בימים אלה חוות לימוד ישראלית בברנם טקסס. סגן שר החקלאות ח"כ אברהם כץ עוז, העומד בראש האגף הישראלי של האגודה לשיתוף עם טקסס, מסר כי חוות הדגמה זו תציג תשובות ישראליות ושיטות עבודה ישראליות באיזור טקסס כולו. המימון להקמת החווה מתבצע בסיוע קרנות אמריקאיות כגון קרן פורד ואחרות.

תכנון חוות הלימוד נעשה בידי חברת תה"ל בסכום של 50,000 דולר ובתחילת אוגוסט השנה החל בהקמתה.

„ליל אבנים" בכביש ואדי ערה

„הקצין סירב להפעיל ניידת" – טוען נוסע האוטובוס שנרגם באבנים

שניים נפצעו • המשטרה: הופעלו ניידת ושני ג'יפים • נרגם גם רכב פרטי

מאת יוסי ליבוביץ', סופר „דבר" בגליל המערבי

„בשעה 10.30 בערך שמענו קול פיצוץ בכיוון כביש ואדי ערה. בתוך האוטובוס נוצרה המולה. אמא עם תינוק נפצעה בידה השמאלית ותושב אליפלט נפצע בלחיו הימנית. כמה תינוקות באוטובוס פרצו בבכי. הנהג לא יכול לעצור במקום אלא רק לאחר כ־30 מטרים. למולנו נעצר האוטובוס ליד משטרת עירון".

כך תיאר אתמול ל„דבר" עובד „בזק" ישראל פנחס מטבריה, שהיה אחד מנוסעי האוטובוס שנרגם באבנים יום לפני כן בשעה הנזכרת. היה זה האוטובוס האחרון שיצא מתל אביב לטבריה ונרגם באבנים בכביש ואדי ערה. בתקרית נפצעו, כאמור, שני הנוסעים. אבנים נזרקו גם לעבר מכונית פרטית, אך איש לא נפגע.

כשנרגעו הרוחות נכנסו אחדים מהנוסעים והנהג למשטרת עירון. לאחר שהשוטרים גבו עדויות, ביקשו הנוסעים מקצין התורן ניידת משטרה שתלווה אותם עד ליציאה מהכפרים הערביים. מספר פנחס: „הקצין לא רק שסירב להיעתר לבקשה אלא ששוטרי התחנה החלו לגחך לעברנו, כאילו היו מבסוטים ממה שקרה לנו. לדעתי הנוסעים היו בבהלה וזה לא הכי נעים לנסוע בחושך ליד הכפרים הערביים אחרי מקרה כזה. המשטרה היתה צריכה להתחשב במצבנו", אמר.

סגן מפקד משטרת מרחב העמקים, סנ"צ דני סביב, אמר בתגובה כי סמוך לאירוע הופעלה ניידת סיור שהגיעה מיד למקום. כן הוצאו שני ג'יפים של משמר הגבול כדי לחקור את נסיבות זריקת האבנים.

רכב 1988 יתייקר ממחר

(עש"ת) - מחירי המכוניות משנת 1988 יעלו ממחר עם פרסום הצו בקשר לכך בעיתונות. לפרסום תצורף רשימה מלאה של כל דגם מן המכוניות החדשות.

• עיריית ראשל"צ ורשת „עמל" חתמו על הסכם שותפות עם פתיחת ביה"ס המקיף ר' ע"ש יגאל אלון ברובע מזרח העיר. סוכם שהקריה הכוללת גם שתי חטיבות ביניים תיקרא כולה ע"ש יגאל אלון. לצורך הפעלת ביה"ס יוקם ועד מנהל משותף לרשת ולעירייה, שבראשו יעמוד ראש העיר מאיר ניצן. שני הגורמים כבר שיתפו פעולה קודם בביה"ס המקיף „העמית" בצפון מערב העיר המוכיח את עצמו. יו"ר הרשת מאיר אגמי ומנהלה דב לובלסקי הודיעו כי רשת „עמל" מוכנה להיות שותפה לעירייה בבתי ספר נוספים בעיר.

• מעבדה לצינתורי לב תוקם בבית החולים ולפסון בחולון במימון משרד הבריאות ואגודת ידידי בית־החולים – מסרה בשבוע שעבר שרת הבריאות שושנה ארבלי־אלמוזלינו. המעבדה תפעל בתיאום עם מכון הלב הפועל בבית־החולים בראשותו של פרופ' [illegible].

• במסגרת ההכנות לקראת שנת הלימודים החדשה ביצעה קופ"ח במחוז הנגב 180 „ניתוחי־כפתורים" באוזניהם של ילדים לשיפור השמיעה.

מבצע הסתדרותי לאיתור נערים מנותקים

מאת סופר „דבר"

מבצע לאיתור נערים שאינם לומדים ואינם עובדים עומד להיפתח על ידי רשת החינוך ההסתדרותית „עמל" וההסתדרות הנוער העובד והלומד. זאת מסר אתמול יו"ר הרשת אורי גמרי בישיבת הוועדה המרכזת של ההסתדרות. הנערים שיאותרו יוחזרו למערכת החינוך.

מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר הביע דאגה לנוכח הקיצוצים המתמשכים בתקציב החינוך המתבטא בצמצום מספר הכיתות וכן בהקטנת מספר המורים ושעות ההוראה. לפי הצעתו החליטה הוועדה המרכזת להתנגד להטלתה של אגרת חינוך ולפעול נגד התפתחותו של „חינוך אפור", היוצר שתי מערכות חינוך – למבוססים ולחסרי אמצעים.

השרים אישרו הסכם למכירת חיטה לטחנות בשנת שמיטה

מאת דני גבע, מוסף הכלכלי של „דבר"

משרד התעשייה ואיגוד טחנות הקמח גיבשו הסכם למכירת חיטה מיבוא וחיטה מקומית לטחנות הקמח בשנת שמיטה. אתמול אישרו את ההסכם השרים נסים, נחמקין, ושרון וכן ח"כ אברהם שפירא.

ההסדר קובע, כי הממשלה תעמיד למכירה לטחנות הקמח חיטה מקומית, שרכשה, וחיטה שתיובא. ההסדר נועד להבטיח צריכה מירבית של החיטה המקומית וכן להבטיח אספקת קמחים כשרים למהדרין לשומרי שביעית. ההסדר קובע, כי בעלי טחנות הקמח יטחנו כמות שנתית של 110 אלף טונה לפחות מחיטה מקומית, בעוד שיתרת הכמות מהיבול המקומי תשמש כמלאי חירום ותמנע את הצורך ביבוא של חיטה לצורך מלאי חירום ותמנע את הצורך ביבוא של חיטה לצורך מלאי חירום זה.

כדי לעודד צריכה מירבית של חיטה מקומית תעניק הממשלה הנחה של 14.5 דולר לכל טונה חיטה מקומית שתרכוש טחנת הקמח. הנחה זו בשעור של 9% באה לאחר שבהסכם נקבע כי 7 טחנות קמח יטחנו חיטה מקומית בהיקף של 110 אלף טונות לפחות.

ממשרד התעשייה נמסר ל„דבר", כי בישראל נצרכת כמות של כ־650 אלף טונות חיטה לשנה. יבולי החיטה המקומית, נעים בין 100 ל־200 אלף טונות בעוד שיתרת הכמות מיובאת מחו"ל על פי הסכמים ארוכי טווח. השנה, בשל עומס הגשמים, היה יבול החיטה המקומית גדול במיוחד ועמד על 260 אלף טונות.

נתפסו זייפני מבחני תיאוריה וראיה בנהיגה

מאת נתן רועי, סופר „דבר" לענייני משטרה

מפלג חקירות הונאה במשטרת המחוז המרכז של המשטרה, בשיתוף עם משטרת כפר־סבא, חשף פרשיה של זיוף מבחני תיאוריה על ידי כנופיית זייפנים מאיזור המשולש.

בעקבות מידע שהגיע ליחידה המרכזית של משטרת מרחב השרון נערך ב־1 ביולי 1987 חיפוש אצל מחמוד סלמה מקלנסואה. ברכבו נתפסו טופסי בקשה לרשיון נהיגה ותעודת זיהוי מזוייפת. בעקבות מעצרו וחקירתו פתחה משטרת כפר־סבא, בראשותה של ציפי קלייצמן (שהיתה המעורבת בפיצוח פרשיית „משרד הרישוי הפרטי") בחקירה שבמהלכה נעצרו ונחקרו עשרות חשודים. חלק מהם היו זייפנים ואחרים שבשבילם זויפו מבחני התיאוריה. נוסף על כך זויפו, על פי החשד, בדיקות ראיה וכן בדיקות של כושר רפואי.

במהלך החקירה התברר כי הזיופים החלו בשנת 1980 ובוצעו בעיקר באיזור המשולש. במשך השנים התפשטו הזיופים לאיזורים אחרים בארץ וביו"ש.

בית המשפט המחוזי בתל־אביב קיבל בימים האחרונים כתבי אישום נגד שלושה זייפנים מחמוד סלמה מקלנסואה שנעצר עד תום ההליכים המשפטיים, נשאת תאג' יחיא, ששוחרר בערבות של 50,000 ש"ח והפקדת 5,000 ש"ח, ואיברהים תאג' יחיא שהוגשה נגדו בקשה למעצר עד תום ההליכים. ההחלטה לגביו תינתן היום.

מרחב התכנון מקומי כפר סבא

הודעה עפ"י סעיף 149 לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה – 1965 בדבר בקשה להקלה

הועדה המקומית לתכנון ולבנייה כפר סבא מודיעה בזה כי הוגשה בקשה להתיר על חלקה/ות 69א' בגוש 7603 רחוב [illegible] הקלה/ות כלהלן:

2.5% תוספת לאחוזי בנייה בגין תוספת קומה (עליית גג).

כל המעונין יוכל לעיין בבקשה הנ"ל ובתכניות המצורפות אליה, במשרדי הועדה המקומית כפר־סבא, רחוב וייצמן 137, בשעות קבלת־קהל, ללא כל תשלום וכן רשאי להגיש התנגדות למתן ההיתר המבוקש.

התנגדויות מנומקות בשני העתקים אפשר להמציא לועדה המקומית לתכנון ולבנייה כפר סבא, עד לתאריך שבועיים מיום הפרסום.

יצחק ולד
יו"ר הועדה המקומית
לתכנון ולבנייה כפר סבא

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל

נעמת

תנועת נשים עובדות ומתנדבות

מילגות נעמת לשנה תשמ"ח 1978/88

נעמת תעניק מילגות לזכאיות הלומדות במוסדות להשכלה גבוהה.

★ חברות בהסתדרות הכללית.
★ לאחר שרות צבאי או שנתיים שרות לאומי.
(תנאי זה לא חל על בנות המיעוטים).

עדיפות תינתן:
ללומדות מקצועות בלתי שגרתיים בין נשים, מדע, טכנולוגיה, רפואה, חקלאות ועוד.
ועדת המילגות של נעמת תקבע לפי סדר עדיפויות את הזכאיות.

בקשות לשאלונים בכתב על גבי גלויה תתקבלנה עד 15 באוקטובר 1987.
לפי הכתובת: נעמת, קרן המילגות, רח' ארלוזורוב 93, ת"א, מיקוד: 62098.

המילגות לזכאיות תחולקנה במאי 1988.

מינהל מקרקעי ישראל

מינהל מקרקעי ישראל מחוז צפון | עירית כרמיאל | משרד הבינוי והשיכון מחוז הגליל | „ערים" חב' לפיתוח עירוני בע"מ

„בנה ביתך" – בגבעת מכוש כרמיאל

מינהל מקרקעי ישראל בשיתוף עם חב' ערים בע"מ, משרד הבינוי והשיכון ועירית כרמיאל, מציעים בזה 17 מגרשים לבנית 17 יח"ד חד־משפחתיות.
ההרשמה לתוכנית תתקיים בסניף „ערים" נצרת עילית, רח' עצמון 16/100 ותחל ביום ד' 2.9.87 בימים א'–ה' בין השעות 08.30–12.00, ותסתיים ביום ד' 30.9.87 שעה 12.00.
פרטים נוספים וחוברת מפורטת ניתן לקבל בסניף חב' ערים בנצרת עילית בכתובת הנ"ל.

למשפחת וידרא

אנו אתכם באבלכם במותו של

ד"ר נפתלי וידרא ז"ל

מייסד הדי"ג העברי וידיד ביתנו בתחילת הדרך.

כל בית חולתה

באבלו של

ישעיהו דן

משתתף

יצחק רבין
שר הבטחון

אגוד חברות הספנות הישראליות

אבל

על מותו ללא עת של

משה לוי ז"ל

ומביע תנחומיו למשפחה ולבית ההסתדרות

על מות

ד"ר נפתלי וידרא

ידיד ביתנו ומיוזמי הדי"ג העברי

אבל

בית עין־גב

הננו משתתפים בצערה של חברה

חנן ויקטוריה

על מות

אמה ז"ל

הועד הפועל של ההסתדרות וחבר עובדיו

לחברנו אריק ניסן

משתתפים בצערך על מות

אחותך ז"ל

שיכון עובדים
ההנהלה והעובדים

בית הנוער העובד והלומד בחיפה

אבל על מותו של חברנו המסור

אריה גרינפלד

ומביע תנחומים למשפחה

ההלויה תתקיים היום.
פרטים בטל' 04-672247/9

לשייקה יקירנו

איתך באבלך הכבד על מותה ללא עת של רעייתך

אודה

בית ניר־עם

לחברנו פרופסור אהרון יורן
חבר דירקטוריון הבנק

אתך באבלך במות

אביך ז"ל

בנק הפועלים בע"מ
הדירקטוריון, ההנהלה והעובדים

לחברנו שייקה דן

עמך באבלך הכבד על פטירתה של רעייתך

אודה ז"ל

מחבריך
עמותת חקר מערכות ההעפלה ע"ש שאול אביגור

לחבר גד אגוזי

משתתפים באבלך במות

אביך ז"ל

המכון היהודי ערבי בבית ברל
ההנהלה וחבר העובדים

דבר היום

החיים אחרי ה„לביא"

התעקשותו של קברניט אניית־הנוסעים „טיטאניק" לרדת למצולות עם ספינתו היתה פעולה נאצלת, אך לא היתה בה כפרה על קלות־הדעת שהובילה להתנגשות־האסון עם הקרחון. ממשלת ישראל נטשה אתמול את ה„לביא", בלי שמחה, אך החלטה זו היתה הכרחית.

החלטה להמשיך בפיתוח ה„לביא" ובייצורו היתה מרסקת את המטוס עם בוניו אל הר כלכלי ומדיני, בלא כל תועלת – וספק אם היה לה יותר מערך הצהרתי בלבד.

מבחינה לאומית, עם כל הכאב על השנים שבוזבזו ועל החלומות שנופצו, באה החלטת הביטול בשעתה, שלא לומר כמה וכמה שעות מאוחר מדי. היא תאפשר להימנע מהפניית משאבים יקרים לפיתוח שלקוחותיו הממשיים – צה"ל והמימשל האמריקאי – אינם רוצים בו. מאמצי החודשים האחרונים להשיג תמורת הביטול נכונות אמריקאית לרכש בישראל ולהמרת מאות נוספות של מיליוני דולרים מהסיוע הצבאי לשקלים ירפדו את מכאובי הגמילה מה„לביא", אך אפשר וצריך לנסות להשיג יותר.

בדרג הממשלתי, ראוי לשבח בראש ובראשונה את שרי הבטחון והאוצר, יצחק רבין ומשה נסים, שגיבשו עמדה משותפת ונחרצת. שיתוף־פעולה זה היה חוד ההתפכחות הפוליטית מאשליית ה„לביא". נסים התגלה כאישיות היחידה ב„ליכוד" ששיקוליה חורגים מסיעתיות צרה; רק עם אישים מסוגו יש טעם לכונן בעתיד ממשלה הנשענת על יותר מגוש ה„עבודה", אם יהיה בכך צורך פרלמנטרי.

רבין הוכיח שוב, כי גם אם יתמהמה, בוא יבוא לבסוף להחלטה המתחייבת ואף יביא עמו את הכוחות הנחוצים לביצוע – כך היה בהוצאת צה"ל מלבנון וכך עתה, שוב, בהוצאת ה„לביא" מצה"ל.

הוא לא היה עושה זאת בלא שותפותו עם שמעון פרס, שאף הוא הרבה להתחבט ולהתלבט, שינה את עמדתו כמה פעמים אך בסופו של דבר אזר עוז להכחיש, כי שמעון ו„לביא" אחים. בהנהגתו של פרס הושג הרוב בעד הצעתו לחלופות ה„לביא", שתואמה בגירסתה הסופית עם רבין ונסים ונכפתה על שושנה ארבלי־אלמוזלינו. פרס צדק בנסותו בשבועות האחרונים להימנע מחתך מפלגתי בהצבעה ובהכרעתו אתמול, כי בעקבות אונס אברהם שריר לשנות את עמדתו חייבת ארבלי־אלמוזלינו למנוע מהליכוד נצחון.

בדרג המבצע, זהו נצחונם של המטה־הכללי ושל צמרת האוצר – מינויי רבין ונסים – ובעיקר הרמטכ"ל דן שומרון ונגיד בנק ישראל מיכאל ברונו. משקלם המקצועי הוטל על הכף באופן שתרם נכבדות לעמדת שריהם ובעקבות־יהם להחלטת הממשלה.

ראוי לזכור, כי ממשלת שמיר היא שביטלה את ה„לביא" – לא ממשלת פרס, לא ממשלת המערך, אלא הממשלה שבראשה יצחק שמיר. ייתכן ששמיר קיווה להצטייר כמושיעו של המטוס, אף שהיטיב לדעת, כי אין לו תוחלת. משנשאר במיעוט בהכרעה כה חשובה, אמור ראש־הממשלה בדרך כלל להתפטר, אך שמיר גילה בעבר נטייה להיאחז בקרנות המזבח ויפתיע הפעם אם יילך בדרכו של משה ארנס. מוטב, מכל מקום, שמחליפו של ארנס בממשלה יסמל גם את ארבע השנים שחלפו אתמול מאז התפטרות מנחם בגין – למשל, בנימין זאב בגין.

יורש למחלקת ההתיישבות

מאת אוריאל בן־עמי

עכשיו, לאחר קריסת החקלאות, מתרוקנת גם המחלקה להתיישבות מתוכן. ישובים חקלאיים אינם מוקמים עוד ובמקומם קמים ישובים קהילתיים: שואפים אוויר כפרי נקי ומתפרנסים בעיר, לפעמים במרחק שעה נסיעה לכל צד.

עם הקמת המדינה, היתה הסוכנות כלי ביצוע להתיישבות. היא ראתה עצמה ובצדק כמיישבת של ארץ־ישראל. המחלקה להתיישבות שלה תכננה את הישובים. פירושו של דבר: מקימים קיבוץ או מושב שבהם הפרנסה והמגורים שלובים זה בזה.

הסוכנות העניקה את כל התקציב, את אמצעי הייצור באמצעות ארגוני הקניות ודאגה גם לצרכי המתיישב כמו מגורים, מוסדות חינוך ובריאות. תנועות ההתיישבות זכו ממנה ל„משבצות" לפי חלוקה ביניהן והביאו את המתיישבים.

אולם בהדרגה הפכה המחלקה להתיישבות לכלי ביצוע פוליטי. ב־1966 קבעה ועדת בן־אהרון שהסוכנות תמשיך לפקח על אמצעי הייצור של הישובים ואילו משרד השיכון יופקד על מבני הציבור והמגורים.

בהמשכו של התהליך הוקם המינהל לבנייה כפרית במשרד השיכון והחל בונה בעצמו ישובים, החל משנות ה־70. חטיבת ההנדסה של הסוכנות הועברה למשרד השיכון והוכפפה לממשלה.

עם גסיסתה של החקלאות בארץ סיימה למעשה מחלקת ההתיישבות את תפקידה: מכיוון שנועדה להקים ישובים חקלאיים, לא היה בה צורך עוד. היא הוסיפה לשלוט באמצעי הייצור, אולם סיבכה את החקלאים עוד יותר בעיכוב תשלומים ובהתמוססות ארגוני הקניות.

הסוכנות אוחזת עדיין בציפורניה את ליווי הישובים החדשים, אולם משרד השיכון הוא שבונה אותם. בראשית התהליך הוקמו ישובים זמניים, בעיקר ביהודה ושומרון. הם הוקמו במהירות על־ידי הסוכנות כדי לקבוע עובדות פוליטיות ובטחוניות בשטח. רק בשלב מאוחר יותר נבנו ישובי־הקבע ליד הנקודות הזמניות.

במשרד השיכון חישבו ומצאו כי עלות בניית הקבע גבוהה מהזמנית בכ־50 אחוז בלבד. לכן שונתה המגמה ובשנים האחרונות החל מראש בבניית־קבע בלבד.

עדנתה של המחלקה להתיישבות באה לה בעיקר בתקופת אריאל שרון כשר החקלאות לאחר בחירות 1977. האתיקצב את מחלקת ההתיישבות לבניית ישובים ביהודה ושומרון ככלי ביצוע למהלכיו הפוליטיים.

דוד לוי למד משהו משרון והפך את המינהל לבנייה כפרית לכלי הביצוע שלו. הוא הבין כי בנייה ותכנון, להבדיל מהצהרות פוליטיות, הם עסק רציני ומינה את יוסי מרגלית, איש מקצוע מעולה, כראש מינהל זה. מרגלית, שאיננו איש ליכוד, מקובל כסמכות מקצועית על לוי. הוא היה בעבר ממקימי חבל ימית ולאחר מכן שימש כסמנכ"ל משרד השיכון לאמרכלות. הוא מלווה את לוי בכל סיוריו בשטח ומתבקש על־ידו להשיב על שאלות מקצועיות.

המינהל לבנייה כפרית פועל באמצעות חמישה מחוזות ובהנחיית שני אגפים מקצועיים. לצד מרגלית ועוזרתו שרה אהרון, פועלים דני יצחקי, מנהל אגף איכלוס ופרוגרמות (האחראי לתיקצוב ותכנון חודשי ושנתי) ויוסף רזי, מנהל אגף תכנון וביצוע (האחראי סכנית לאדריכלות ולמתאר).

מרגלית טוען שמדיניות הבנייה בחבלי־הארץ השונים השתנתה. בעבר בנו אלפי יחידות־דיור בגליל, אך תושבים לא הגיעו והן נותרו ריקות. עכשיו בונה משרד השיכון על־פי הביקוש. הוא פונה לקבלנים, המחשבים את כדאיותם ורק אז ניגשים לעבודה.

מרגלית זועם על העדר סדר עדיפות לאומי בבנייה ברחבי הארץ. "כיום אין שום גורם רציני היודע להחליט והדבר גורם שיתוק לאומי בתחום היחסות הממלכתיות. כשאין קביעת עדיפויות, כל אחד פועל לפי תחושותיו", הוא אומר.

מרגלית מדגיש כי אנשים הולכים לגור במקום שבו מצויים פרנסה וחינוך טובים וכי קורת־הגג חשובה בעיניהם רק לאחר־מכן. „במצב זה", הוא מציין, „אין שום סיבה לבעל מפעל ללכת לגולן או לגליל ולא לאריאל. העלויות במקומות הנידחים הן עצומות ובלתי כדאיות".

במצב שנוצר קובע המינהל לבנייה כפרית את סדר העדיפויות בבנייה על־פי היצע בהתאם לביקוש. הוא מספק חוות־דעת מקצועית על הנקודות שמבקשים להיאחז בהן. כדרך כלל מתקבלות המלצותיו, למעט הפגנות פוליטיות של השר לוי דוגמת חברון והר ברכה.

51 יחידות־דיור שנועדו לנגב הוסבו ברגע האחרון לישוב הר ברכה הסמוך להר גריזים. המינהל לבנייה כפרית התנגד בגלל ריחוק הישוב מן הכביש ומרשת־המים. במקרה זה לא שעה השר לוי לעצות המקצועיות שקיבל. הר ברכה נעזב מתושביו שעברו לישובים אחרים בשומרון.

תקציב המינהל לבנייה כפרית לשנת 78־'88 הוא 55 מיליון ש"ח. התוכנית השנתית משתנה במהלך השנה בכ־30־40 אחוז מן התכנון המקורי. השינויים נובעים מעיכובים שונים, אך גם משיקולים פוליטיים. כשהשר לוי מבטיח בנייה בחברון, או שכונה חדשה בשומרון, שלא תוקצבו קודם, הוא מבטיח אותם על חשבון הקיימים.

האוכלוסייה הכפרית בארץ מונה כיום כ־400,000 נפש, שהם כתשעה אחוזים מסך כל האוכלוסייה במדינה. המינהל לבנייה כפרית מטפל ב־449 ישובים, מתוכם 224 מושבים, 40 מושבים שיתופיים, 472 קיבוצים, 120 ישובים קהילתיים, 94 ישובים מוסדיים, חמישה ישובים עירוניים, 11 מושבות ו־32 כפרים דרוזים וצ'רקסים.

במסגרת יעודיו הוא פועל להקמה וכיסוס של ישובים חדשים, לדיור בהתיישבות הוותיקה, להקמת מוסדות ציבור, להקמת ופיתוח מערכות תשתית אזוריות. הוא בנה כ־20,000 יחידות־דיור במושבים ותיקים, כ־350 כיתות לימוד בכפרים הדרוזים והצ'רקסים וכן שכונות מגורים לחיילים משוחררים בכפרים אלה.

ברמת־הגולן בנה המינהל לבנייה כפרית כ־4000 יחידות דיור, נוסף למבני ציבור, מערכות תשתית ומיגון. בגליל בנה כ־2,200 יחידות ובבקעת הירדן כ־2000. ביהודה ושומרון בנה המינהל שבעה ישובים עירוניים ו־25 ישובים קהילתיים ובהם כ־5,500 יחידות דיור. בגוש עציון בנה כ־1,200. בחבל עזה בנה כ־500 ובפיתחת שלום, שהוקמה בנגב עם פינוי חבל ימית, כ־500. ברמת הנגב ובערבה בנה המינהל כ־1,000 יחידות דיור.

המינהל לבנייה כפרית יורש איפוא את המחלקה להתיישבות בסוכנות.

מלחמות דת גם בארה"ב

מאת אבנר תבורי

במחנה האחד נשמו לרווחה אחרי החלטת בית־המשפט לעירעורים של אטלנטה, ג'ורג'יה. במחנה האחר חרקו שיניים ואמרו שהמלחמה תמשך, ולא יהיה צעד משפטי או ציבורי שלא ימוצה עד תום. במלחמה הזאת, יודעים שני הצדדים, ינצח זה שלא יתעייף.

המלחמה שהכריזו ארגונים נוצריים פונדאמנטליסטיים על מערכת החינוך הציבורית של ארה"ב נמשכת במלוא עוזה. השבוע הגיע לשיאו פרק נוסף במאבק, שסיסמתו היא: „לימודים ברוח הדת". אבירי הדת זכו בסיבוב הראשון. בית־משפט באלאבמה, מדינה שאינה מפורסמת דווקא בכך שרוח הקידמה והסובלנות שורה בה, החליט לאסור על בתי־הספר באלאבמה להשתמש ב־44 ספרי לימוד, שלטענת מגישי התביעה, „הם מתעלמים מקיומו של אלוהים ומטיפים לאמונה הומאניסטית חילונית". השופט בראוורד האנד, שלא קשה לנחש מה הוא עצמו חושב על קיומו של אלוהים, מצא שהטענה אכן מוצדקת.

באחד מספרי הלימוד שהוגשו על שולחנו היה קטע, למשל, הכפירה הבא: „אתה אחראי לעיצוב אורח חייך, ואם יש משהו שאתה רוצה להשיגו עליך לתכנן, לעבוד, ולנסות להשיגו. לא תמיד קל להשיג את הדבר, אך אין כמעט משהו שהוא בלתי־אפשרי. אם תכיר בכך, תהיה אחראי לחייך, ותתקדם הרבה מעבר לנקודה שהיית נתקע בה אילו חשבת שהחיים הם רק משהו שקורה לך."

בכתב התביעה נטען, שקיומו של אלוהים, ואחריותו לחייהם של בני האדם, לא באה לידי ביטוי בטקסט הזה: נהפוך הוא, ולכן יש להחרים את הספר. השופט האנד לא היה צריך שיכנוע נוסף. בפסק־דינו קבע: „בספר הזה, וב־44 הספרים האחרים, יש הטפה לחיים ללא אלוהים, והדבר פוגע בערכים הבסיסיים של החינוך". הוא הורה להוציא את הספרים מרשימת הספרים המותרים ללימוד במערכת החינוך.

אגב, לשופט האנד יש היסטוריה בעניינים האלה. ב־1982 קבע, כי יש להורות על קיום תפילת בוקר חובה בבתי־הספר של אלאבמה. בית־המשפט לעירעורים ביטל קביעה זו, וגם את החלטתו בעניין הספרים, וקבע לעומת זאת, ברוב של שלושה שופטים, כי בספרים אין הטפה כלשהי, וכי הם מחנכים לערכים של עצמאות מחשבה, של סובלנות כלפי דעות שונות, של כבוד עצמי, בגרות, אחריות והסקת מסקנות בתהליך הגיוני. השופטים לא מצאו אף באחד מן הספרים הטפה אנטי־דתית מכל סוג שהוא, והורו על ביטול החלטתו של השופט האנד.

המאבק על הספרים באלאבמה הוא רק אחד המאבקים בחזית המשפטית מלחמות הדת. כמה ימים לפני ההחלטה באטלנטה הורה בית־משפט בסינסינטי לבטל החלטה אחרת של שופט, בערכאה נמוכה, שקבע כי זכותם של הורים להוציא את ילדיהם מבתי־ספר ציבוריים אם לדעתם הלימודים מתנהלים תוך התעלמות מהאמונה הדתית.

הכשלון השלישי הקיץ של הפונדא־מנטליסטים היה כאשר בית־משפט עליון במדינת לואיזיאנה ביטל הצעת חוק שקבעה, כי בצד התפיסה האבולוציונית על התפתחות האדם, יש ללמד בבתי־הספר גם את התפיסה הדתית על בריאת האדם בידי אלוהים, כתפיסה שוות ערך מבחינה מדעית.

פרופסור לורנס טרייב, מבית־הספר למשפטים של אוניברסיטת הארוואד, אמר ל„ניו־יורק טיימס", ש„שלוש ההחלטות מלמדות, כי נסיונם של הפונדאמנטאליסטים לעצב מחדש את מערכת החינוך הציבורית בארה"ב, בהתאם לתפיסת־עולמם, אין לו סיכוי להתקבל בבתי־המשפט."

שלושת הכשלונות בבתי־המשפט אינם מסמנים את סופו של המאבק. מעכשיו, ללא ספק, יגבר מאוד הלחץ ברמה המקומית. עם תחילת שנת הלימודים בספטמבר מתכוונים העומדים בראש המערכה לתקוף מועצות מורים, ועדי הורים ובתי־נבחרים של מדינות, ולנסות להתיש את הציבור החילוני.

בדין־וחשבון שפירסמה בשבוע שעבר האגודה „אנשים למען הדרך האמריקאית" (אגודה לקידום ערכים ליבראליים והומאניסטיים) נאמר, כי מספר הנסיונות לצנזר ספרי לימוד ולכפות לימודי דת בבתי־ספר ציבוריים גדל בשנה שעברה בעשרים אחוזים לעומת השנה שלפניה. בעקבות הלחץ הממושך כבר ניכרים סימני הצלחה. יועץ של הנשיא רייגן לענייני פנים, גארי באואר, אמר ל„טיימס" כי לדעתו תהיה נכונות ללכת לקראת הפונדאמנטליסטים ו„להחזיר לבתי־הספר את ההכרה בתפקיד שמילאה הדת בהיסטוריה ובתרבות של אמריקה." הוא אינו מוציא מכלל אפשרות ששינויים ברוח זו ישובצו בספרי לימוד, כדי ש„לא תהיה הרגשה שיש נטיה אנטי־דתית במערכת החינוך הציבורית".

דוברי המחנה הליבראלי אינם מתנגדים לכך, אם כי הם מרגישים את ההבדל המהותי שבין „ללמד על הדת" ו„ללמד בהתאם לדת", ואת הצורך לשמור על הקו המפריד שבין שתי התפיסות האלה.

את ההבדל הזה מכירים הפונדאמנטאליסטים היטב, שהרי זה בדיוק הקו שאותו הם רוצים לחצות.

יעד ואמת מידה

מאת נתן רוטנשטרייך

ברשות היחיד, וגם ברשות הרבים, מצויים יעדים, או בני אדם מציבים לעצמם יעדים – למשל, קיום ובטחון, הבא לאושש את הקיום ולתת לו בסיס לאורך ימים. עליה של יהודים לארץ ישראל היא יעד מהותי גם כאשר אפשר להציע טעמים שונים למעמדו של יעד זה בתוך ההוויה הציבורית של מדינת ישראל. היעד נמדד על־פי תוכנו, או על־פי המטרה שהוא עצמו משמש, ככל שהוא עצמו מטרה.

כלי אינו יעד – גם כאשר הוא מטוס. כלי הוא אמצעי או מכשיר למען מטרה, כמו זו של בטחונה של מדינת ישראל. מכשיר נמדד ומוערך על־פי המקום שיש לו כמשמש את היעד. מכשירים מתחלפים לא רק על־פי חילופי שכלולים, כפי שמדברים עתה על „דורות שלך מחשבים". אפשר שמה שנתפס בנסיבות מסויימות כמכשיר הולם, לא יתפס כך בנסיבות אחרות, ואין בכך פגם מהותי אם מגיעים למסקנות שונות בנסיבות שונות. מכשירים נמדדים גם על־פי התוצאות שכבר נתגלו מזווית הראיה של השימוש בהם: התוצאות הן מרובות־גוונים והוצאות שייכות לתוצאות.

(ב)

דומה שבעובדה שבדיונים על מטוס נזרק לחלל עולמנו הטעם של „גאווה" או „יוקרה" יש בה כדי ללמדנו על משהו פגום במערכת השיקולים הציבוריים שלנו. אין זו רק שאלה של הליך של קבלת החלטות, אלא בעיקר שאלה של מניעים למען החלטות. הפרט המסויים מלמד על כלל לא רק בהקשר זה אלא בהקשרים אחרים.

שיבצנו לתוך המונחים שלנו את המלה „יוקרה". משמעותה כאילו שוות־תוכן בעברית לתיבה „פרסטיג'ה", ובכך יחסנו לעניין משמעות של יוקר, אם מצד חשיבות לוב ואם מצד התמורה הכספית. על־ידי העתקה זו להקשר של „יוקר" לא נתנו את דעתנו על כך כי המונח „פרסטיג'ה" – יסודה בצרפתית – משמעה הראשון הוא אשליה ואפילו אשליה הקשורה למעשה כשפים.

ראוי להזכיר שורש זה, כי אילו היה עומד נגד עינינו אפשר והיינו עומדים על כך, לפחות לפרקים, כי מדובר בעניין של אשליה: האמנם מכשיר קשור לתוכן חיים או לעיצוב פניה של החברה, כאשר מן הראוי שהם יהיו תעודת זהות ציבורית ולא עניין ליוקרה במשמעה השורשי והנלווה?

(ג)

ועדיין הגאווה: לפרקים ראוי לעיין במקורות שיש בהם להעמידנו על נסיון חיים ועל הגבנות הגלוויות לכך, כמו הצירוף של דל גאה. צירוף זה הוא אחד מאלה שעליהם נאמר שאין הדעת סובלת אותם. שאנו עומדים מול המציאות הפוקחת את עינינו בעל כורחנו, אם בגלל היוקר – ולא היוקרה – של התקנת המכשיר, ואם בגלל אי־התאמה שבין המכשיר לבין המטרה שהוא בא לשמש אותה, מוטב שנעמוד גם על הצד המהותי שבסוגיה ונביא את עצמנו להתבונן במניעי ההתנהגות ותוצאותיה. כלום יש בכוחה של גאווה לגבור על דלות, או יש בה כדי להעניק למכשיר סגולות שאין לו?

אם במקורות עסקינן ראוי להביא מדבריו של ברוך שפינוזה של על הגאווה ומהם יתברר הקשר בין גאווה לאשליה. על גאווה נאמר שמשמעה שאדם מכבד את עצמו, מתוך אהבה, יותר מכפי הראוי (חלק שלישי של „תורת המידות", גדר כ"ח). לא בכדי מדובר במקורותינו על חוגר ומפתח והקשר שלנו יש משמעות מיוחדת להתהללות, כלומר שאתה מפליא את עצמך קודם שנתברר, כי אמנם העניין הנדון עלה בידך.

(ד)

הכל־ב המופיעות בדיונים אלה מעמידות אותנו על כך, כי תשומת הדעת, ועל כן לדאבון לב גם הרקע להחלטות, איננה בגדר של שיקול דעת תכליתי, אלא פועלים כאן מניעים של התרברבות והתהללות. הגיעה העת שנלמד לדעת, כי מדיניות היא פעילות הנמדדת בעיקר על־פי תוצאותיה, כלומר האם מה שנתרחש משרת את המטרה שלמענה באה הפעילות המסויימת. כאשר אין תשומת הלב ניתנת לתוצאות, נעשית המדיניות מעין פורקן או גילוי של הדחף להבליט את הרגש הנטורי.

מותר לומר בהקשר זה שהתסביך שתמציתו להראות לגויים

(המשך בעמ' 8)

עורכו של הבטאון היהודי־אמריקאי „מומנט" פירסם בעמוד השער של הגליון החדש תמונה שצילם בסיור בקניה. אפשר גם להגדירה אחרת: הממשלה לאחר ההכרעה

השיטה המעורבת עדיפה

מאת רענן כהן

אנשי אקדמיה ופוליטיקאים מכל גוני הקשת הפוליטית, שהגיעו למסקנה כי אחד החוליים הקשים של המימשל בישראל הוא שיטת הבחירות הקיימת, העלו רעיונות רבים לשינוי השיטה. מפלגות פוליטיות שונות, ובראשן מפלגת העבודה, כללו את הנושא במצעיהן והגדילה לעשות בעניין זה ד"ש, שהעמידה את שינוי שיטת הבחירות בראש מצעה, כתנאי ראשון להשתתפותה בשלטון כלשהו. לא היה זה מפתיע איפוא, שקבוצת הפרופסורים, בראשותו של פרופסור אוריאל רייכמן, שהציעה מבנה לחוקה, העניקה לנושא זה משקל רב בהצעתה. אלא שבגלל פרטים מסויימים שיש בהצעה זו, כפי שהיו בקודמותיה, היא בלתי־יישימה. הבולט שבהם הוא הרעיון שחברי הכנסת ייבחרו ב־60 אזורי בחירה. לפי שיטה זו לא יהיה אפשר לדעת, בתום ספירת הקולות, כמה נציגים מכל איזור בודדה יתבשו את ספסלי הכנסת.

עקבתי מקרוב אחר תהליך הבחירות במדינות שונות באירופה המערבית, ואני מבקש להציע תכנית לשינוי שיטת הבחירות, שהיא פשוטה, גמישה ואפשר ליישמה מיד. יתרונה העיקרי של השיטה שאני מציע הוא בכך, שהיא נשענת על ארבע הנחות־יסוד, המביאות בחשבון את המצב הדמוגראפי והכלכלי־חברתי של ישראל: בלי התחשבות באלה, לא תיתכן כלל הסכמה לשינוי השיטה.

● במישור החברתי – כל שיטת בחירות חייבת להבטיח ייצוג לזרמים המייצגים את שלוש תפיסות־העולם הדומיננטיות: התפיסה הימנית, התפיסה הסוציאל־דמוקראטית והתפיסה הליבראלית־מרכזית.

● במישור הדתי – יש להבטיח ייצוג הולם לאוכלוסיה הדתית.

● במישור האתני – יש להבטיח שיינתן ביטוי לעניינו של המיעוט הערבי הגדול, שהוא כ־17 אחוז מאוכלוסיית המדינה.

● במישור הפוליטי־מימשלי – יש לחתור לצמצום מספר המפלגות ולייעול מבנה המימשל: המערכת הפוליטית לא תמנה יותר מחמש־שש מפלגות ושיטת הבחירות צריכה לשרת צורך זה. פירוש הדבר, בין היתר, הגדלת אחוז החסימה לשנים־שלושה אחוזים.

השיטה שאני מציע היא שיטה אזורית־יחסית מעורבת. ישראל תחולק ל־18 אזורי בחירה, על־פי החלוקה לנפות במשרד הפנים הקיימת כיום. הבוחר יצביע בשני פתקי הצבעה: הראשון, לבחירת נציגי האיזור; השני, לבחירת הנציגים ברשימה ארצית. 50 אחוז מהצירים (60 חברי כנסת) ייבחרו ב־18 האזורים: כל איזור ישלח לכנסת צירים, על־פי גודל האוכלוסיה בו (מספר הנציגים יהיה ידוע מראש), ונציגי האיזור ייבחרו יחסית למספר הקולות שיקבלו הרשימות האזוריות במקום בחירתם.

50 אחוז מהצירים הנותרים (60 חברי כנסת), ייבחרו ברשימות ארציות, לפי השיטה היחסית הקיימת היום: בכל איזור תינתן לבוחרים האפשרות לציין את העדפתם בסדר המועמדים ברשימה האזורית. נוהל כזה קיים בכמה מדינות באירופה המערבית.

השיטה הזו משלבת בתוכה את יסוד הייצוג של האזורים, ואת יסוד היחסיות. מערכת הבחירות לא תימשך יותר מ־40 יום אחרי מועד ההחלטה על פיזור הכנסת.

השיטה האזורית־יחסית המעורבת תביא להידוק הקשר בין הנבחרים לנבחרים: תיתן ייצוג לכל אזורי הארץ, גם המרוחקים; תמשוך כוחות חדשים לעולם הפוליטי ותסייע לצמיחתו של נבחר מסוג חדש, הקרוב לציבור וער לבעיותיו.

השיטה המעורבת תפטור אותנו מהעיוות הקשה הנעוץ בשיטת הבחירות האזורית, עיוות הפוגע בייצוגן של מפלגות בינוניות. בבריטניה, למשל, המערך הסוציאל־דמוקראטי־ליבראלי, קיבל בבחירות האחרונות ב־1987 כ־23 אחוז מהקולות אך בפועל זכה רק ב־22 מושבים בפרלמנט, שהם כשלוש־ארבעה אחוזים בלבד.

אפשר שהנהגת שיטה זו תוביל בהמשך ל„פריימריס" פנים־מפלגתיים, כלומר רוב חברי המפלגה שבכל איזור יבחרו את המועמדים שייצגו את המפלגה באותו איזור. ה„פריימרס" הללו יחזקו את ההשפעה של בוחרי המפלגה על הנבחרים, ויגדילו את מעורבותם של חברי המפלגה בעיצוב מדיניותה. הנבחרים, מצידם, יצטרכו להוכיח, שהם מייצגים בנאמנות את בוחריהם באיזור, ויהיו אחראים בפני בוחריהם על מעשיהם.

הוסבה של המערכת הדמוקראטית הוא מעניינן של כל המפלגות בישראל. הגיעה העת להתלכד סביב הסכמה לשיטה שתחליף את השיטה הקיימת.

קורי ניצלה שוב

מאת שלמה שפיר

נשיאת הפיליפינים קוראזון אקינו נחלצה שוב מהתקוממות צבאית נגד שלטונה – בזכות הרמטכ"ל שלה גנרל רמוס והיחידות ששמרו לה אימונים. לפני 18 חודשים חגגו שוחרי הדמוקראטיה בעולם כולו את הצלחתה לשים קץ לשלטון המושחת של הנשיא־הרודן פרדיננד מארקוס: תשעה חודשים לאחר מכן סיכלה נסיון הפיכה של „האיש החזק" שר ההגנה לשעבר אנרילה, ומאז היו עוד כמה נסיונות־נפל להדיחה. החוקה החדשה, שבאה להבטיח למדינה בת 55 מליון התושבים משטר דמוקראטי לגיטימי, אושרה ברוב ניכר, והרוב של תומכי אקינו מול יריביה משמאל ומימין בבחירות לקונגרס במאי השנה היה גדול עוד יותר. אך נוכח המצוקה הכלכלית והסוציאלית של רוב התושבים, האפיינית לרבות מהארצות המתפתחות בעולם השלישי, המשימה לבסס בפיליפינים ממשל דמוקראטי יציב קשה מנשוא, ואין עדיין כל בטחון שלנשיאה תאיר ההצלחה פנים גם בעתיד.

למרות ההישגים הפורמאליים של הדימוקראטיזציה נראה שגם כיום תלוייה ההתפתחות העתידה בפיליפינים במידה רבה בעמדתם של שלושה גורמים רבי־עצמה: הצבא, הכנסיה הקתולית שעמה נימנים למעלה מ־85 אחוז מהאוכלוסים ו„צבא העם" המהפכני הקומוניסטי, החולש על חלק לא־מבוטל הכפרים והאוכלוסיה החקלאית. בפברואר 1986 נסתייעה תנועת המחאה הרב־גוונית נגד מארקוס בראשותה של קוראזון, אלמנתו של מנהיג האופוזיציה שנרצח כמה שנים קודם לכן בפקודת נאמניו של השליט, בעובדת הקבע בין הרמטכ"ל של מארקוס לבין אנרילה וגנרל ראמוס הניף האקדמיה הצבאית האמריקאית. כל התמיכה העממית בקוראזון אקינו היתה מספיקה, כדי לגרש את מארקוס מארמון הנשיאות לאחר הבחירות שבהן „ניצח" (התוצאות האמתיות של אותן בחירות אינן ידועות גם כיום). בפעם השנייה ניצלה „קורי" את הניגוד בין ראמוס לנרילה, אולם בצמרת הצבא לא רווחה שביעות־רצון מקיצוץ הקצבות ובעיקר מה„יד הרכה", שבה דגלה הנשיאה תחילה כלפי צבא המחתרת הקומוניסטי: וספקות אלה לא נעלמו גם כיום.

בתחילת שלטונה קיוותה „קורי" שעל־ידי מתן חנינה מקיפה והחזרת העולם קומוניסטים ופרו־קומוניסטים תכשיר את הקרקע להפסקת לוחמת הגארילה הנמשכת מראשית שנות השבעים (מהדורה קודמת של גארילה קומוניסטית הוסלה עשרים שנה קודם לכן). כמה מיועציה המתקדמים אף הניחו, שכוח שמאלי חזק בפרלמנט וברשויות המקומיות יוכל להזק בקידום הריפורמיות הכלכליות והסוציאליות, מול התנגדות האוליגרכיה המיוצגת היטב גם במחנה של „קורי". אולם חשבון זה לא עלה יפה. שביתת־הנשק עם „צבא העם", שארכה כחודשיים, לא הביאה להסכם: להחמת© הגרילה החדשה ביתר שאת, ומספר לוחמי „צבא העם" עוד גדל. חזית השמאל נחל בבחירות לפרלמנט כשלון חרוץ, והגרילה החמושה, שהתרכזה בעבר בעיקר בחיזוק השפעתה באזורים החקלאיים, החלה לתכנן הרחבת פעולותיה גם בערים. לפי כל הסימנים, אחראי אחד מפלגיה לרציחתו של שר השלטון המקומי חיימה פרר, שנמנה עם מקורביה של הנשיאה ושפקד, בין השאר, על ההכנות לבחירות המוניציפליות שנקבעו לתחילת נובמבר. איגודים מקצועיים שבהשפעת השמאל אף הקימו שורה של שביתות מקיפות, שבאחרונה על רקע העלאת מחירי הדלק, ואילצו את הנשיאה לסגת מחלק מהעלאות אלה. גדול האיגודים המקצועיים, שהוא חבר באינטרנציונל האסיאני של האיגודים המקצועיים החפשים, לא הצטרף לשביתה זו. (בסך הכל מאורגנים בפיליפינים כ־15 אחוז מכוח העבודה).

לכאורה התנחמו כלכלני הממשלה במאנילה בשיפור מה של המצב הכלכלי בחודשים האחרונים ובגידול הצמיחה, הנאמדת בארבעה אחוזים לפחות. אולם ירידה במחיריהם של מוצרי הייצוא הפיליפינים עלולה לשבש תחזית אופטימית זו. האבטלה בערים נאמדת ב־25־20 אחוז, ונוסף על כך מועסקים לפחות שליש מהעובדים באורח חלקי בלבד. אתגר קשה עוד יותר ניצב לפני „קורי" בתחום הריפורמה האגרארית. היא חוקקה חוק־מסגרת עוד לפני שכונס הפרלמנט החדש מחשש להתנגדות הכוחות השמרנים בקואליציה ההטרוגנית שלה. לפי שעה מוסיפים 10 אחוז מהאוכלוסיה להחזיק בבעלותם כ־90 אחוז מהקרקעות, ואין תימה שבנסיבות אלה גוברת והולכת השפעת המחתרת הקומוניסטית בקרב האוכלוסים חסרי הקרקע. קרן המטבע הבין־לאומית טוענת, כי את האמצעים הדרושים למימוש הרפורמה החקלאית למשך העשור הקרוב לצורך תשלום פצויים לבעל האחוזות והכשרה של המוני החקלאים האריסים חייבת המדינה לגייס מניכר. ואילו הפוליטיקאים השמרנים ואילי הון ובעלי מונופולין – בהם גם קרובי משפחה של „קורי" – חוזרים ומזכירים אותה, שהריפורמה מרחיקת־לכת תהרוס את התשתית התחבתית בכפר ועוד תגביר את התסיסה שם. כנגד זה רואים היועצים המתקדמים יותר של הנשיאה במימוש הריפורמה, הנוגעת במישרין ובעקיפין בשני שלישים מהאוכלוסיה, מבחן גורלי למשטרה עידוד בכיוון זה היא מוסיפה לקבל גם מהכנסיה.

בתחילתו נהנה „צבא העם" הקומוניסטי מסיוע מסין העממית, שנפסק לאחר שמארקוס כונן יחסים עם פאקין. אולם למרות האוריינטאציה המאויסטית של הגרילה הפיליפינית היא התפייסה גם עם מוסקווה, אם כי טרם נמצאו הוכחות לסיוע סובייטי משמעותי לה. לעומת זאת ברור היעד המדיני של ברית־המועצות – להחליש את האחיזה של ארה"ב בפיליפינים, שם מצויים עדיין שני הבסיסים האמריקאיים החשובים ביותר במערב האוקינוס השקט. ואם כי יש לא מעט הגזמה בדבר האיום הסובייטי על המערב באוקינוס זה, מבקש גורבצ'וב להוכיח נוכחות גם שם.

וואשינגטון, שקידמה אשתקד בברכה את נצחון אקינו על מארקוס, אף היא לא היתה מרוצה מנטויי „היד הרכה" כלפי צבא העם הקומוניסטי ומהצגת מחוסר היציבות במדינה, של אמריקאים רבים היא עדיין קרובה יותר כארצות אחרות באזור גם בזכות הקשר ההיסטורי במחצית הראשונה של מאה זו אך שלטון צבאי אוטוריטארי, ולו גם אנטיקומוניסטי תקיף, פה פוגע בתרבותיה של ארה"ב באזור, ועל כן תוסיף ככל האפשר לסייע בהמשך בהנהגתה של ממשלת אקינו.

صورة من الأصل

מכתבים למערכת דבר

חיי עם „בזק"

צלצול פראי העיר אותי עם עלות השחר. „משה בבית?" שאל קול אנונימי. „לא, טעית" עניתי, ועוד יום של „בזק" התחיל. בהמשך, צלצלתי לאסליז וענה לי המדריך של הבורסה. צלצלתי לירושלים וקיבלתי אישה מקרית מוצקין. בשלב זה צלצלתי לבזק – הקו היה תפוס במשך שעות רבות.

קשה להתלונן. מאז שהוקמה חברת בזק אני בא במגע עם הרבה אנשים מעניינים מכל שכבות העם. איתם אני מחליף חוויות ומספרים. לעתים קרובות, מיד לאחר כל שיחה מצלצלת משהורדת דקת רומיה. כנראה, לזכר אותו הישג אדיר.

לאחרונה, קיבלתי חשבון של 180 ש"ח. „לא פייר" אמרה אשתי, „למה אני צריכה לשלם עבור טעויות בחיוג של בזק? אם אני משיגה את אותתי רק אחרי חמישה נסיונות כושלים, מדוע אשלם עבור שיחות שלא ביקשתי לבצע?"

אין צורך לבקש הסברים מדובר „בזק" כי התשובה מובנת מאליה: כשכבר מדברים עם האדם הנכון, שומעים במקביל עוד ארבע שיחות מרתקות ביותר. עבור אלה צריך כמובן לשלם.

אלדד בקרים
ירושלים

„מגן מיעוט אלימות"

כתושב ותיק של בני ברק, שמחתי לקרוא שעירנו זכתה ב„מגן מיעוט אלימות" כאות והוכחה למיעוט האלימות בעירנו.

לצערי, קיימת בעיר אלימות פיזית הגובלת עם חוליגניות מהסוג המסוכן ביותר, ואין שוטה פה. ידוע שברחוב הראשי בעיר אין מוכרים יותר עתוני „דימה" כגון „מעריב" ו„ידיעות". חוליגנים אשר פעלו „בשם התורה" שרפו פעמים אחדות את החנויות למימכר עתונים ואילצו את הבעלים להפסיק את מכירת העתונים האלה. המוכרים, שהם לרוב קשישים שעיקר פרנסתם ממכירת העתונים, נכבשו מאסר בירידה והגנה עליהם.

היתה בעיר ספריה פעילה ולה מאות קוראים. גם היא הוצתה מספר פעמים, אלפי ספרים נשרפו, הריהוט הושחת, וכיום היא אינה פעילה. בצורה דומה הם גם פעלו לסגירת אולם התרבות בבית ההסתדרות. אלה הן מקצת מ„הפנינים" שאפשר לספר על אלימות בבני ברק.

על כן היתה פליאה בעיני תושבי העיר לראות את תמונתו של ראש העיר מקבל את תעודת „מגן מיעוט אלימות". יש לציין כי לא שמענו ממנו כל הסתייגויות נגד החוליגנים בעיר. טוב יעשו ראש העיר ועוזריו אם ינקטו בפעולה נגד האלימות, ויביאו את העיר למצב שאכן נהיה ראויים לכתר הנ"ל.

צבי גרינברים
בני ברק

ללמוד מדה־גול

בעת בחירתו של גנרל דה־גול לנשיא צרפת, היה הטרור באלג'יר כשיא. הצבא הצרפתי לא נהג בכפפות של משי נגד הטרוריסטים, שפגעו בעיקר במתיישבים הצרפתים. מניעיו של הגנרל להחלטה לסיים את הסכסוך לא היו רק הומניטריים. הוא עשה את החשבון הקר והבראי והכריז על הענקת עצמאות לאלג'יר.

כיום היחסים בין המדינות תקינים. רבים מאזרחי אלג'יר עובדים בצרפת, והמתיישבים הצרפתים באלג'יר השתקעו גם הם. מדוע זה לא ילמד יצחק שמיר, המתנגד בכל תוקף לוועידה בין־לאומית, מהמדינאי והמצביא הגדול דה־גול? אל לו להתנגד לרעיון הוועידה כצעד לקראת מו"מ ישיר עם ירדן. האם צריכים אנו להמשיך במאבק נגד הטרור עד אין קץ?

ראש הממשלה לשעבר, מנחם בגין, נכנס להיסטוריה בגין הסכם השלום עם מצרים. על ראש הממשלה הנוכחי ללכת בדרכו ולפעול לקראת שלום עם ירדן.

חיים חצורי
אילת השחר

חשבונות ועקרונות

מכתבו של עו"ד שטיינלאוף („דבר" 17.8) מביא ראיות נאמנות (לדעתו) כי מעשים הנעשים לפי הלכה מביאים רק ברכה לעושיהם. הראיה הראשונה היא כמתנת המן שירד מן השמים, והראיה השניה מובאת מימינה: חברת „אל על" שפעלה במשך שנים עם הפסדים, אך הפכה לסיפור הצלחה כלכלי עם הפסקת הטיסות בשבת.

אין לבוא בטענות אל עו"ד שטיינלאוף על אמונתו ודעותיו – איש באמונתו יחיה. לפיכך רוצה אני להעיר לנאבקים נגד הגבלות הלכה: אין ללכת בדרך של נימוקי רווח והפסד כספיים. זוהי דרך מטעית, כי עקרון של אמונה דתית או מצפונית תוקם יותר מכל חשבון כלכלי.

את המאבק על אורח חיים חפשי, את ההסברה על חופש בחירה יש לנהל לפי עקרונות הגיון, ועל ידי שלילת האמונות בניסים על־טבעיים. דרך זו מתנבת ומובילה בכיוון הרצוי.

יעקב שופט
רמת אביב

תראפיה מקצועית

אני מסכימה להלוטין עם קביעתה של גב' אלשייך שנוסטם במאמרה של דנקה הרניש הדן בשיטות פסיכותרפיה („דבר" 26.7). אכן השימוש באמנות בכלי טיפולי יכול להיות רב עוצמה, ולכן המטפל חייב להיות בעל הכשרה מקצועית משלמת.

לצערי, יכולה אני לאשר כי ישנם מטפלים ללא הכשרה תיאורטית בפסיכופתולוגיה, וכי טפל זה עלול לגרום נזקים. על סכנה זו מתריע האיגוד שלנו זה שנים, וחוזר ומבקש מכל הגורמים הנוגעים בדבר לבדוק היטב את הרקע המקצועי של כל מי שמציג עצמו כמטפל.

בישראל הוקם „האיגוד לתרפיה על ידי הבעה ויצירה" בשנת 1971. באיגוד חברים מטפלים באמצעות אמנות, תנועה, [illegible] הקריטוריונים המקצועיים שלו. קריטוריונים אלה התעדכנו [illegible] עם השנים. מזה שבע שנים פועלות במסגרות אקדמיות מוכרות תוכניות הכשרה לטיפול באמנויות. תנאי הקבלה לכל התכניות מחייבים תואר ראשון וידע אמנותי ספציפי.

כדי למנוע הישנות מקרים מצערים כאלו שנזכרו בכתבה, חשוב לבדוק אם אמנם המטפל עומד בקריטוריונים המקצועיים. בתחידה לשמירה על „רמה מקצועית" יש [illegible]

יהודית שחר־לוי
איגוד ישראלי לתרפיה ע"י הבעה ויצירה

עבודה זרה

ב„דבר" מיום 26 ביולי, מציג מיכאל בהט את עמדתו השוללת את מפעל המתנדבים בקיבוץ. מנסיוני הרבה כחבר קיבוץ, אני מגיה שהתרופפות היחס לעבודה עצמית בערך חיים לא באה דווקא בגין המתנדבים בקיבוצים, אלא בגין הרפיית המתח בנושאים של ערכי יסוד, ובמיוחד בערך היסוד של קיום מעבודה עצמית. עבודה שכירה הגיעה לקיבוץ הרבה לפני המתנדבים. לדעתי, רפיון ידיים של המינהל במשק הוא אשר הביא למצב בו את המלאכות הקשות והלא־נעימות עושים הזרים. התהיה זו התחמקות מאחריות להטיל את האשם במתנדבים.

אשר ל„צפור הנפש של כל היתנגו". מה האומללות הזאת בהחלטה לא לחייב בגיור את המתנדבים שרצים בזוגות? כל עוד הם אזרחי המדינה וממלאים את חובתם לעם ולמדינה, אין אני רואה כל פגם להיותם חברים ללא מילה וטבילה. הם רצויים הרבה יותר מהרבה אחרים המצטיידים בתעודת „יהודי" ידרנית או בדרכון אש"פי.

צבי סלע
יגור

יד הדמיון

במאמרו ביום שישי, 21 ב' אוגוסט, כתב חגי אשר כיד הדמיון הידיעות הטובה עליה: „אבא אבן השווה את הקמת הכור בדימונה להקמת חווה לגידול לווייתנים בנגב".

מעולם לא התבטאתי בלשון זו או לפי התוכן הזה ולא הצטרפתי לשום מסע נגד הפיתוח הגרעיני בישראל.

ח"כ אבא אבן

תקוצנה הדידים

מעשה הבריונות של גזיזת פאותיו של נחמן הגון ממאה שערים ראוי לכל לשון של גינוי. יהא המניע למעשה השפל הזה אשר יהיה; אין הוא מצדיק את עצם המעשה שהוא ברוטלי וברברי במהותו.

בפולין המשוחררת משלטון זרים (בשנות העשרים) פרצה החיה האנטישמית, הטבועה בעם הפולני מדורי דורות, בכל עוזה. הגדיל לעשות הגנרל הפולני הלר. לפי הנחיותיו של שונא ישראל זה גזזו החיילים הפולנים את פאותיהם וזקניהם של היהודים בפולין. הכנופיה הזו זכתה בפי היהודים לכינוי גנאי „הלרצ'יקים". סבל ופחד לא יתואר עברו אז על יהודי פולין, ונעלמו רק כאשר המרשל פילסודסקי שם קץ לתופעה המבישה הזו.

הבה נקווה כי מהמעשה המביש שנעשה בנער יצא מתוק. שגם הדתיים והחרדים למיניהם יבינו סוף־סוף כי גם לחילוניים הזכות לחיות לפי ראות עיניהם, ואין להם רשות להתערב באורח חייהם. איש באמונתו יחיה.

שלמה גוראל

לפני 60 שנה — דבר — לפני 40 שנה

לפני 60 שנה

התחלת העבודות החדשות בחיפה

לשכת העבודה פרסמה רשימת 120 הראשונים היוצאים לעבודת פי הקישון. כולם בעלי משפחה שבני ביתם גרים בחיפה.

ברלין סותרת את „דיילי אכספרס"

ברלין. מיניסטריון החוץ עושה לצחוק את הודעתו של „דיילי אכספרס" על ההסכם שהושג כאילו בין גרמניה ואיטליה בענין המנדט הארץ־ישראלי.

אלף זרים יגורשו מצרפת

פאריס. הממשלה החליטה להוציא מן הארץ כאלף נתינים זרים, הנאשמים בהשתתפות בפרעות שפרצו ביום הגנת סאקו־ואנצטי.

לפני 40 שנה

ישובים חדשים

ישובים חדשים עלו על הקרקע: שדה עקיבא (על שם האגרונום עקיבא אטינגר ז"ל) בין ניר עם ודורות, והעוגן, שעלה על אחת הגבעות בארמות ואדי קבאני בשכנות קרובה למשק מעברות.

רב החייל מחזיר אות הצטיינות

הרב הצבאי של הבריגדה, קפיטן ליפשיץ, החזיר למלך את אות ההצטיינות שניתן לו על „גילוי גבורה ואומץ לב בחזית איטליה ב־1945". „אינני יכול לענוד על חזי אות הצטיינות שניתן על ידי ממשלתך המתעללת כעת בצורה האכזרית ביותר במעפילי ,יציאת אירופה'" – כתב הרב ליפשיץ באיגרתו למלך.

קצור טלגרמות

● מעשי אכזריות ופראות שאין כמותם נעשו על ידי שני הצדדים בפנג'אב – אמר נהרו. דרושים חילופי אוכלוסיה בקנה מידה גדול למדי.

אנשים • אנשים • אנשים • אנשים • אנשים

מסיבת שגרירים

יש להניח שמצב הרוח של שגריר ארה"ב בישראל, תומס פיקרינג, ושל שגריר ישראל בארה"ב משה ארד, היה אמש מצב רוח מתאים למסיבה – שניהם הודות להחלטת הממשלה שלא להמשיך את פרוייקט הלביא. הראשון כידוע לא חסך מאמצים להבהיר שעמדת הממשל שהוא מייצג מחייבת הפסקת הפרוייקט. השני עומד לשוב למקום כהונתו בוואשינגטון, אחרי חופשה משולבת בעבודה, וההחלטה מקלה עליו מאוד את שובו. חלק מהמוזמנים למסיבה שערך אמש השגריר לשגריר לא היו במצב רוח הולם, כמובן, אלא שהיו מעורבים בהחלטה, בין שתמכו בה ובין ששללו אותה, שכן זו היתה החלטה קשה ביותר.

אופטימיות לא תזיק

ראש עליית הנוער אורי גורדון, שהופיע לפני המשלחת היוקרתית של המגבית היהודית, משלחת ראש הממשלה נשאל ע"י אחד המשתתפים מדוע תושבי ישראל אינם מפסיקים להתלונן. על זה השיב אורי גורדון: „גם לו היה מצבנו הכלכלי זהה למצבה של יפן, מצבנו הבטחוני כשל נירדילנד, מצבנו החברתי כשל שבדיה – לא היו אזרחי ישראל מפסיקים להתלונן. „הקיטור", הוסיף אורי גורדון, הוא כנראה תכונה יהודית בסיסית. אולי כסגולה נגד עין רעה. הוא הטעים כי נוכח המשברים ביחסי העבודה, חילוקי הדעות המדיניים ופרשת ה„לביא" נקל לבוא למסקנה המוטעית כי רוח רעה שורה על המדינה. ולא כן היא. האינפלציה הרי הודברה. הבוץ הלבנוני יבש ורובה של התעשיה מתפקד למופת. ומיליון ילדים ישובו בשבוע הבא לבתי הספר. כך או כך אין להתרשם יותר על המידה מהתלונות. „הכוס הרי מלאה עד שני שלישים ויותר, ומידה גדולה יותר של אופטימיות לא תזיק".

קוראינים שרים עברית בגרמניה

לכנס המקהלות האירופאיות שנערך לאחרונה בפסאו, גרמניה, הגיעו שתי מקהלות מאסיה: נוה שיר מפתח־תקוה ומקהלה מסיאול, קוריאה. המקהלה הקוריאנית היא ילד טיפוחיה של תעשיה אלקטרונית ומיטיבה לשיר שירים קלסיים, מודרניים וגם קוריאניים. כל זאת בלבוש מרהיב ובמשמעת מעולה. בפיהם גם באך, גם פולנק וגם ברנשטיין – בעברית. הקהל סירב לתת למקהלה המופלאה לרדת מן הבמה. כדי לשים קץ לפרשה, פצחו בשיר השלום העברי, נופפו בידיהם וירדו מן הבמה. את השיר הישראלי למדו ממנצח שוירצר בטוקיו. המקהלה הקוריאנית תשתתף בזמריה ה־15 שתיערך בשנת 1989 על הר הצופים בירושלים.

במסעדת „אביבית" שבתחנת הדלק רמת אביב חגגו היום את תחילת העבודה לסרטו של דודו טופז „ת"א – לוס אנג'לס", בבימויו של שמואל אימברמן („לא שם זין") ובהפקת סרטי לילך – רפי שחר, האולפנים המאוחדים הרצליה והמפיק שלמה פז. הסרט יצולם ע"י נסים (ניצ'ו) ליאון („לא שם זין"). זהו סרטו הראשון של טופז שבו הוא מגלם גם את התפקיד הראשי, גם כותב התסריט (יחד עם שמואל אימברמן), גם בין המפיקים וגם – ואולי העיקר – משקיע סך של חצי מיליון דולר!!! זוהי אחת מההפקות היקרות של תעשיית הסרטים הישראליים. דודו משקיע כאן את רווחיו מהצגת הבידור המצליחה שלו – „בלי חשבון", הממשיכה למלא אולמות ומתקרבת להצגת ה־200. הסרט סובב בשלושה מעגלים: דרכו של בדרן ישראלי מהשפל לצמרת, רומן לוהט בין אותו בדרן (בן 40) לבין נערה בת 17 והווי היורדים הישראליים בארה"ב. הסרט יצולם בלוס אנג'לס, ניו־יורק וישראל. הצילומים יחלו בלוס אנג'לס ב־12 בספטמבר. לצידו של טופז מופיעים בתפקידים מרכזיים ג'אק כהן, אמנון מסקין, אביגיל אריאלי ובתפקיד הנערה בת ה־17, ברכה נאמן. הסרט מתוכנן לצאת אל האקרנים בחודשים מרץ־אפריל 88. בתמונה: דודו טופז עם אביגיל אריאלי.

תוך יממה נולדו ב„הדסה" ירושלים שלוש בנות ובן לארבע אמהות שעברו הפריית מבחנה. מבית החולים נמסר כי ארבעת התינוקות בריאים והם נמצאים בטיפול במחלקת היילודות. הנשים נאלצו לעבור טיפול זה לאחר שסבלו מבעיות עקרות בין חמש לשמונה שנים.
יורם לוי
צילם: אבי חיון

מאותו ה„ענף"

ישראל פולק, יו"ר מועצת המנהלים של תשלובת פולגת ערך בסוף השבוע קבלת פנים חגיגית לכבוד מר בירם קלצקי, יו"ר תשלובת הטקסטיל הגדולה האמריקאית ואן היזן שהגיע לישראל. פולגת בשיתוף עם חברת ואן היזן הקימו מפעל לייצור חולצות בשדרות שייצר כ־6,000 חולצות ליום בהשקעה של יותר מ־3.5 מיליון דולר. בין האורחים המכובדים שהגיעו לקבלת הפנים ב„טקסטיד" היה אברהם שפירא, ידידו של ישראל פולק, שהרי שניהם מאותו ה„ענף" – טקסטיל. זה שטיחים וזה בגדים: שפירא בירך את פולק על שיתוף הפעולה עם האמריקאים ואחרי כן התבודדו השניים ושוחחו ביחידות על הא ודא. בתמונה: ישראל פולק ואברהם שפירא.

אירועים היסטוריים

שני אירועים היסטוריים, 100 שנה לבית ספר „בילי" ו־85 שנה להסתדרות המורים, יצויינו בשורה של אירועים שיתקיימו ביום רביעי, 16 בספטמבר 1987, בזכרון־יעקב. בבניין המועצה הישן (היום אתר היסטורי), שבו נוסדה הסתדרות המורים ובו שכן בית הספר בתחילת המאה, יתקיים טכס חגיגי בהשתתפות שר החינוך והתרבות יצחק נבון, מזכ"ל הסתדרות המורים יצחק ולבר, נשיא הסתדרות המורים שלום לוין ו־100 מכובדים מוזמנים. מנחה עמיקם גורביץ. מפגשים של 2,500 בוגרים ו־200 מחנכים לדורותיהם יפתחו את האירועים. הם ייערכו בחצר בית הספר „בילי", בהשתתפות מנהל מחוז חיפה במשרד החינוך, ד"ר יוסף גולדשטיין. במקום תוצג תערוכה מרהיבה ובה צילומים נדירים וסיפורים שטרם סופרו על מאה שנות בית הספר. התערוכה הוכנה במשך שנה תמימה בידי התלמידים והמורים.

פסל בשם „עליה"

בטיילת של בת־גלים הוצב בימים אלה פסל בשם „עליה" לציון עלייתה של יהדות גרמניה דרך נמל חיפה בראשית שנות ה־30. הפסל פרי יצירתו של לאדיס שוורץ, עשוי מברונזה ומורכב משני פסלים הנישאים לגובה של 4 מטר המבטאים כי חיפה היוותה עבור עולי גרמניה את שער הכניסה לארץ ישראל. כל ההוצאות הכרוכות ביציקתו של הפסל, הטסתו לישראל והצבתו בטיילת של בת־גלים הסתכמו במאתיים וששים מרקים גרמניים ונתרמו ע"י [illegible]

אריאלה ראובני

המדור נערך ע"י אורה אריצקי

לנתניה תאומה באוסטרליה

בולים

מאת אריה לינדנבאום

למספר ערי ישראל תאומות בין ערי העולם והתוצאה הבולאית במקרים כאלה היא חותמת־דואר מעניינת (חותמת כאלה יש לחולון – עם עיר תאומה בצרפת: לעמק חפר עם עיר תאומה בגרמניה ועוד).

הפריט האחרון – חותמת אוסטרלית לרגל ברית תאומים בין העיר לינדקרויסט במדינת קווינסלנד ב„חוף הזהב" של אוסטרליה לבין נתניה. בקווינסלנד 220 אלף תושבים. היא מערי „חוף הזהב" של אוסטרליה שאורכו כ־40 ק"מ ושוכנות בו מספר ערים

ועיירות. את הפרטים האלה למדנו מתוך מעטפת זיכרון שהגיעה לידינו, עליה שני סוגי חותמות וצילום נוף נתניה תוף התאומה האוסטרלית – קווינסלנד, המכונה „עיר חוף הזהב".

בעיריית נתניה מסרו לנו גם שמו של ראש העיר, דניס פאי וכן שבנתניה ניטעה חורשה על שם לינקוריסט.

באוסטרליה מקובל להחתים דברי־דואר בחותמת־דואר רגילה וכאשר יש אירוע מיוחד מופיעה גם חותמת מזכרת כאו כמתימים בה, בנוסף לחותמת הרגילה, כך שעל גבי המעטפה מופיעות שני סוגי חותמות.

החותמת המיוחדת של אוסטרליה מופיעה כמובן עם סמל העיר נתניה לצד סמל המועצה המקומית של עיר „חוף הזהב".

חותמות ספורט

דואר ארה"ב הלך „על גדול" גם כשמדובר בהנצחה ספורטיבית. כך, למשל, הוטבעו 35 חותמות מיוחדות לרגל משחקי „פאן אמריקה" שהתקיימו בין ה־8 ל־23 באוגוסט 1987. כל החותמות מורכבות משתי יחידות־ציור ענף הספורט והחותמת במקום והתאריך. זהו המשחק העשירי של משחקי „פאן אמריקה".

תערוכת רכבות

בפאריס ננעלה לא מזמן תערוכת בולים של עובדי רכבות שהציגו „רכבות בבולאות." בתערוכה השתתפו אספנים מ־14 ארצות.

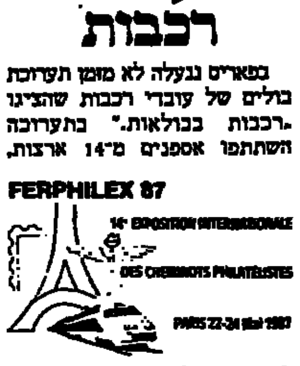

לרכבת ישראל. אהרון רוסמן מחיפה, מותיקי הבולאים אספני רכבות, הציג בתערוכה בפאריס וצויין בדיפלומת השתתפות. „פרפילקס 87" היתה תערוכה עולמית ודואר צרפת הטביע לרגל המאורע חותמת־דואר מיוחדת.

מידע על בולי קק"ל

מנהל מפעל הבולים של הקק"ל, גדעון להרס, העביר לנו מידע שעשוי לעניין את אספני בולי קק"ל: הבולים מודפסים בשנים האחרונות תוך הקפדה על מספר מאפיינים: הם נושאים בצורה מודגשת את שם הקרן הקיימת בעברית ובאנגלית: לשורת הבולים התחתונה בכל גיליון יש בדרך כלל שלושה שובלי בינים, הכתובים עברית ואנגלית ובאים להרחיב את הידע בהקשר לנושא הבול: בתחתית כל בול מצויינת שנת ההנפקה על פי הלוח העברי והגרגוריאני: בכל גיליון יש מיספור, שם נושא הבול בעברית ואנגלית וכן תאריך עברי ולועזי של ההנפקה. קק"ל היא המוסד היהודי היחיד בעולם המנפיק בולים המאזכרים את התאריך העברי בגיליון.

מפעל בולי קק"ל מקיים שרות לאספנים המעוניינים בקבלת כל הנפקה חדשה באופן סדיר. כיום ניתן לרכוש פריטים שונפקו על־ידי הלה"ד של הקרן הקיימת בישראל, והן על־ידי כל הלשכות בחו"ל לפי הפירוט הבא: בולי קק"ל, גליונות מזכרת ותוויות מ־1902 ועד היום – כ־900 סוגים: אוסף „קומפלט" – 3 אלבומים המכילים את כל בולי קק"ל במלאה: מעטפות „ש"י" – מעטפות דואר לציון יום הופעת הבול, בול קק"ל, חותמת „ש"י": מעטפות וגלויות קק"ל – בעטפות ו/או גלויות שהונפקו לציון אירועים ציונים: אלבומי בולים מיוחדים לשורות תחתונות, מותאם במיוחד לבולי קק"ל.

אין הנפקה מחודשת – בתום ההנפקה מושמד לוח ההדפסה. בתום ההדפסה, (המיספור והחירור) מושמדים ולאחר תהליך מיון וברירה) כל הבולים אשר נמצאו בהם פגמים או פגימות תהליך ההדפסה: – החלט על הגבלת מספר ההנפקות לשנה, הן מבחינת כמות הבולים בסידרה והן מבחינת מספר הבולים (ו/או דפית המזכרת) בשנה: במפעל בולי קק"ל חותר בהתמדה לשיפור איכות הבולים מבחינה טכנית וגראפית. ופונים גראפיקאים בעלי מוניטין רב בשטח עיצוב הבולים. אין מכירת בולים שגויים הדפסות נסיוניות: בהתאם להנחיות ועדת הביעוד הוסמך למעלה מ־21 מיליון בולים ולמעלה מ־55 אלף גיליונות ניסיוניים. מפעל הבולים מנפיק מדי שנה פריסים בולאיים המיועדים לאספנים בלבד, ואשר לא משמשים למטרות הסברה וחינוך.

האפיפיור לארה"ב

האפיפיור יוחנן פאולוס השני עשוי לבקר בספטמבר בארה"ב, לפחות בתשעה מקומות. על כל פנים, בתשעה מקומות יפעל סניף־דואר ותוטבע חותמת מזכרת מיוחדת. כל החותמות זהות בציורן – מסמלות את ביקור האפיפיור עם סמל הוותיקן. המקומות שבהם תוטבע חותמת דואר לכבוד האפיפיור הם: מיאמי (10.9.87); קולומביה, ניו־אורליאנס, סאן אנטוניו, פיניקס, לוס־אנג'לס, מונטריי, סאן־פרנסיסקו ודטרויט.

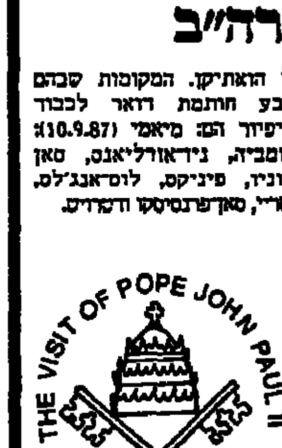

משחת השיניים
אלמקס
יעילה פי 3 במניעת עששת.

תל־אביב: דיזנגוף – דיזנגוף 132 – 223390; בלפור – קופ"ח מכבי – בלפור 2 – 299856
ירושלים: רסאל – ולמן מרדכי 39 – 811801
חיפה: יבנה – אבן סינא 7 – 672288
פתח־תקוה: כפר גנים – לוחמי הגיטו 6 – 9227416
בני־ברק – רמת־גן: המגן – ביאליק 30 רמת־גן – 723674
בת־ים – חולון: מור – הכיבה רייך 20 בת־ים – 583360; אהרון – הופיין 52 חולון – 889153
רחובות: כללית – בני משה – 452381
רעננה – כפר־סבא – הוד השרון: קופ"ח – בן גמלא הוד השרון

אלמקס מיוצרת ע"י טבע תעשיה פרמצבטית בע"מ

מזג האוויר ביעדי הטיסה החשובים של סוויסאיר

אוסלו	8 – 19	מעונן
אמסטרדם	8 – 21	מעונן
בואנוס איירס	7 – 17	בהיר
הלסינקי	–	לא נמסר
הונג קונג	27 – 32	מעונן
וינה	16 – 23	בהיר
ז'נבה	10 – 23	בהיר
טוקיו	26 – 34	בהיר
טורונטו	12 – 24	בהיר
יוהנסבורג	9 – 20	מעונן
לונדון	14 – 21	מעונן
ליסבון	18 – 25	גשם
מאדריד	19 – 28	גשם
מונטריאול	13 – 20	מעונן
ניו יורק	16 – 26	מעונן
סאו פאולו	15 – 32	מעונן
פאריס	15 – 24	בהיר
פרנקפורט	14 – 21	מעונן
ציריך	15 – 25	מעונן
ריו דה ז'נרו	18 – 37	בהיר
שטוקהולם	13 – 16	מעונן
שיקאגו	12 – 25	מעונן

תל־אביב: רח' בן־יהודה 1, טל. 5102020; ירושלים: רח' יפו 30, טל. 231373; חיפה: דרך הים 2, טל. 384655; באר שבע: רח' האבות, טל. 35282

swissair

דבר הוא דבר חדש של היום

יעד ואמת

(המשך מעמ' 7)

את עוצמתנו מלביש על עצמו את אצטלא של ממלכתיות יהודית. בין גרעין לאיצטלא ידו של הגרעין על העליונה. טיפוח עוצמתנו כבסיס וכביטוי מכשירי הוא בגדר של יעד לאומי. אולם יש להבחין בהקשר זה בין טיפוח של עניין העשוי לעמוד במבחן, לבין מראית עין שכיחון שאינה עומדת במבחן היא מערערת את העוצמה. שכרה יוצא בהפסדה.

(ה)

יש לחזור ולומר, כי עניינים אלה אינם בגדר של עניינים שבהם המעבר מן השיקול העקרוני למימושו הוא פשוט. לפיכך יש שגיאות ואין מפלט מהן. אולם אחד הגילויים של הבגרות הוא ללמוד משגיאות גם כאשר הן בגדר עוזרות. הנוהג של שגיאה גוררת שגיאה, או שיקול (?) מחייב להתמיד בו ולנדוסו – הללו לא זו בלבד שאינם משמשים את המטרה, אלא מנמיכים אפילו קומתה של הגאווה שאותה הם באים כביכול לשרת או לבטא.

כיוון וכך אין להימנע מן השאלה: האם הפרט אינו מלמד על הכלל, כלומר על מידת ההקבעות על־ידי מניעים שאינם שייכים לעניינים המהותיים של החברה הישראלית וכדינתה. משא ומתן נתפס כתכתיב – זה גילוי של גאווה או של יוקרה? מניעת ההכרה לראות עניינים בידיעתם הרחבה, לרבות בהקשר הבין־מעצמתי – מה מגיע כאן? שיקול של ניתוח הנסיבות או בניע של קשי־עורף המתורגם ליוקרה? מי לנו כופת: עובדי ציבור של מדינה סכאל־ניסטית, או דבקות בקורתית בשטרה, קל וחומר באמצעים שנועדו לשמשה? נלך בעקבות אלה שלדידם כל הרהור הוא כפירה?

(ו)

רשויות שלטון על תחומיהם חייבים בשיקול דעת. החלטות של רשויות אלה עניינן לעתים קרובות ביותר כינוס של מכוחות ולגבי אמצעים קבע שיקול דעת בלבד, בין המדובר בהגשמה של מדיניות ובין כשמדובר ביישום של החוק. הקשר בין שיקול דעת למימד של אמצעים הוא עניין ככר־ע. לפיכך כה הצידוק לוכר „העם רוצה?" האם ערכו משאל, או האם משאל כזה מוסמך לקבוע לגבי אמצעים והכשירים? קוראים לתופעה זו „פופוליזם", אולם העניין נוגע בעצם להתנהגות מהותית בחיי הכלל, כאילו הוסמך הכלל להחליט לבטל אם לבצע חיסון רפואי בגופם של אנשים המרכיבים את הכלל.

רשות של שלטון המוכרצת על־ידי דחפים ולא על־ידי שיקול־דעת מספיעה על הקהל בכיוון זה, מה גם שהנטיה ללכת אחרי דחפים מצויה בין כה וכה: היא מתחזקת על־ידי כי שנועד לפעול אחרת. מופת – לא תמיד ראוי הוא למעמד זה.

למושב שתופי מולדת
שאו ברכה
ליובל ה־50
של „דפי מידע" ... ניתן להזמינו ... ים ... י לרגל פטירת ... וכים הנלהבים ... בשעה 18.00 ... יאות – יעדים ... שושנה ארבלי
בית ש...

هكذا من الأصل

שלוש ראשונות לציון

שלושתן באמריקה — והן (מימין לשמאל): וילמה מנקילר (באנגלית שמה מאויית: "הורגאדם"), מיי ג'מיסון ורוז מארי דנמאן. מנקילר היא האשה הראשונה שנבחרה לראש שבט אינדיאני, שבט הצ'רוקי. צ'יף מנקילר בת ה־41 מאוקלהומה, הביסה את פרי וילר, לשעבר סגן צ'יף של השבט.

מיי ג'מיסון היא האשה השחורה הראשונה שנתקבלה כמועמדת להיות אסטרונאוטית. בתמונה היא נראית בכיסא הפיקוד של תא האימונים למעבורת החלל.

והשלישית היא הכומר(ית) הלסבית רוז מארי דנמאן, שהגישה משפט נגד כנסייתה, הכנסיה המתודיסטית המאוחדת, כדי להעלות בפורום זה לוויכוח את החוק הכנסייתי שלפיו הומוסקסואליות אינה עולה בקנה אחד עם אמונה נוצרית. דנמאן נראית בתמונה עם אחד מתומכיה.

תנאי העסקת עוזרות בית ומטפלות בית

(לפי מועצת פועלי ת"א־יפו, אגודת השרותים)

רבים מאוד בעלי הבתים המעסיקים עוזרות בית ואינם יודעים בדיוק מהן חובותיהם כלפי המועסקות בביתם. מה מגיע לעוזר/ת הבית ומה לא, איך לנהל עם עוזר/ת הבית משא־ומתן הוגן ונכון, שלא יקפח אף אחד משני הצדדים. רואה־החשבון שלמה סמולסקי בא לעזרתם/ן של הנבוכים וריכז את תנאי העבודה החוקיים המקובלים, לפי מועצת פועלי ת"א־יפו, אגודת השרותים, רשימה שהתפרסמה בתקופון "גטו+", לספטמבר 78, שמר סמולסקי והוצאת "רעיונות" מוציאים לאור.

הוצאות נסיעה

הוצאות נסיעה לעבודה וממנה יכוסו במלואן על־ידי המעסיק, לפי המחיר הקבוע בתחבורה הציבורית.

תוספת יוקר

חובה לשלם לעוזרת כל תוספת יוקר הנקבעת רשמית, מחושבת לפי השכר בפעל.

ביטוח לאומי

ע"פ חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב) תשכ"ח 1968, מוטלת על המעסיק החובה לדווח למוסד לביטוח לאומי על העסקת עובדת ולשלם למוסד את דמי הביטוח בהתאם לחוק (10% מהשכר). חשיבות תשלום דמי הביטוח הינה בעיקר למעסיק. חלק מן התשלום לביטוח ניתן לנכות משכר העובדת. פרטים בכל הנוגע לנושא זה — במשרדי המוסד לביטוח לאומי.

חופשה שנתית

חוק חופשה שנתית תשי"א — 1951 קובע כי כל עובד זכאי לחופשה שנתית על חשבון המעסיק בשיעורים דלקמן: בעד כל אחת מארבע השנים הראשונות 12 יום (לא כולל שבת); בעד השנה החמישית 14 יום; בעד השנה השישית 16 יום; בעד השנה השביעית 18 יום; מן השמינית ואילך יום נוסף לכל שנת עבודה עד לחופשה של 24 יום. עובדת חלקית שאינה מועסקת ברציפות יום יום זכאית לימי חופשה במספר יחסי לימי עבודתה. אם למשל עובדת העוזרת יום בשבוע (1/6 "משרה", זכותה ל־1/6 מהחופשה).

במקרה שהעוזרת מאולצת על־ידי המעסיק שלא לעבוד (היעדרות, חופשה ארוכה מחופשתה וכיוצ"ב), היא זכאית למחצית שכרה.

ימי אבל

עובדת קבועה זכאית להיעדר מן העבודה בימי אבלה, "שבעה" בהתאם לדיני ישראל, במות עליה קרוב משפחה, בלי לנכות משכרה או מחופשתה, קרובי משפחה לצורך סעיף זה הם: הורים, בעל, בן, את, אחות.

הבראה ונופש

החל מנובמבר 1983 יקבלו כל העובדים במשק דמי הבראה בהתאם לצו הרחבה החל על כל המעסיקים והעובדים, בדבר השתתפות המעביד, בהוצאות הבראה ונופש. שעורי ההבראה בעד משרה מלאה: בעד השנה הראשונה עד השנה השלישית לעבודה 5 ימים; בעד השנה הרביעית ועד השנה העשירית לעבודה 7 ימים; בעד השנה־האחת עשרה עד השנה החמש־עשרה 8 ימים; בעד השנה השש־עשרה עד השנה התשע־עשרה 9 ימים, בעד השנה העשרים ואילך 10 ימים.

דמי הבראה שנתיים לעובד/ת בעבודה חלקית, יחושבו לפי תעריף קופת־חולים (5.55 ש"ח) לשעה כפול מספר שעות העבודה במשך השבוע.

דמי מחלה

לפי חוק דמי מחלה תשל"ו—1976, שנכנס לתוקפו החל מיום 1.10.76, זכאית עובדת להעדר מעבודתה מסיבת מחלה, עם הצגת תעודה רפואית. חופשת מחלה בשכר 18 יום בשנה (ע"פ חישוב של יום וחצי לכל חודש עבודה) והיא ניתנת לצבירה במשך 5 שנים (עד 90 יום).

פיצויי פיטורין

חוק פיצויי תשכ"ג—1963 קובע שורה של מקרי פיטורים בהם זכאית עובדת לפיצויי פיטורים: הפסקת העבודה על־ידי המעסיק; עובדת המתפטרת תוך תשעה חודשים מן היום שילדה, על מנת לטפל בתינוקה; עובדת שחלתה ובידה אישור על כך מן המחלקה לרפואה תעסוקתית; מחלת אחד מבני המשפחה בהתאם למפורט בחוק (בעל, ילד, הורה הסמוך על שולחנה); הרעת תנאי עבודה; לרגל נישואיה, הכרוכים במעבר למגורים עם בן הזוג, העולה על 40 ק"מ ממקום עבודתה; מעבר ליישוב פיתוח, ישוב חקלאי וכדומה; אשה בהגיעה לגיל 60. על העובדת להוכיח את השינויים הנ"ל במסמכים מתאימים.

פיצויי פיטורים ישולמו: לעובדת חודשית בשיעור של משכורת אחת לכל שנת עבודה; לעובדת בשכר יומי או שעות: חישוב הפיצויים עד אוגוסט 1983 ייעשה לפי שבועיים לכל שנת עבודה לעובדים בשכר יומי או שעות, והחל מאוגוסט 1983 חישוב הפיצויים יהיה לפי חודש לכל שנת עבודה לכל העובדים; גובה הפיצויים הוא לפי השכר האחרון; הפיצויים ישולמו תוך 15 יום מתאריך הפסקת העבודה.

והעיקר לדעת: כל הזכויות הסוציאליות מחושבות ע"פ השכר בפועל ולא השכר התעריפי, ותמיד לפי החלק היחסי של היקף העבודה.

ייצוג משפטי לבעלי־חיים בישראל

מאת ניצה גורביץ'

אין בישראל חוק המתייחס לעריכת ניסויים מדעיים בבעלי חיים. עו"ד אהוד פלג העובד עם האגודה נגד ניסויים אכזריים בבעלי חיים טוען: על־פי פרשנות החוק הקיים, הניסויים כנראה, אסורים. מכתב בנושא זה, נשלח לאחרונה, ליועץ המשפטי של הממשלה ובימים אלה נמצא בטיפולם של משרד הבריאות ומשרד המשפטים.

עו"ד פלג מתייחס לסעיף צער בעלי חיים בחוק העונשין, שהוא חוק פלילי במדינת ישראל. בסעיף זה נקבע, שכל מי שמענה חיה דינו חודש מאסר. עו"ד פלג: "מי שעושה ניסויים שכרוכה בהם פעילות שגורמת סבל לחיה, עובר על החוק הזה. מצד שני אין שום חוק המתיר עריכת ניסויים בבעלי חיים, לכן, מבחינה חוקית ההוראה היחידה הקיימת, היא זו האוסרת לענות בעלי חיים, לכן לפי החוק אסור לבצע ניסויים".

עניין זה מהווה היום נקודת מפתח בהחלטתה של האגודה נגד ניסויים אכזריים לפעול, על מנת להסדיר חוק, וכללי התנהגות בנושא. במכתב בן חמישה סעיפים ששלח עו"ד פלג ליועץ המשפטי לממשלה, לפני כחודש, הוא מפרט את הגיונו שלו לגבי פרשנות החוק הקיים באין חוק אחר, וכמו כן, הוא מבקש התייחסות למה שנעשה באוניברסיטאות ובמכונים למחקר ביולוגי בארץ. בשלב זה עדיין נמנע עו"ד פלג לנקוב בשמות המוסדות שכנראה צוינו במכתב.

עו"ד פלג: "אני לא מדבר על השאלה המוסרית הנוגעת לעליונות האדם על החיה, אבל בנושא של תחושות ורגשות חיה היא בדיוק כמו אדם. אלא שלבעלי חיים אין פה ואפשרות לטעון טענות של הגנה על עצמם, או לתבוע את הפוגעים בהם. לכן, האגודה לקחה על עצמה את ייצוגם של בעלי חיים, על מנת למנוע התעללויות בהם. לפי החוק מותר להרוג חיה, אם היא נמצאת תחת הרדמה. כמו כן, אינני מדבר על מעקב אחרי בעלי חיים מבלי לחדור לגופם, או על מצבים הקיימים בטבע. אך ישנם ניסויים הגורמים סבל רב לבעלי חיים. בארצות אחרות ישנם חוקים שמסדירים ניסויים בבעלי חיים. ישנה פרוצדורה שניתנת לאכיפה. כמו כן, ישנם כללים התנהגותיים, המונעים או מצמצמים את סבלם של בעלי החיים למינימום. לא אומר שהמצב מושלם במדינות אחרות, אבל בישראל אין שום חוק שמסדיר את הנושא".

כלב בתהליכי ניסוי לאחר שעבר ניתוח להשתלת מכשירים. (מארכיונו של ד"ר א. מנשה)

כלב בתנור

כמה דוגמאות של ניסויים בבעלי חיים, שעליהם מספרים אנשי האגודה:

מכניסים שני כלבים לשני תנורים. אחד ראשו בחוץ, והשני כולו בתנור. מפעילים את התנורים לבדוק, מי יחיה זמן רב יותר, זה שראשו בחוץ, או זה שכולו בפנים. ניסוי אחר: בדיקת תכשירי קוסמטיקה כמו איפור עיניים, כולל טיפטוף של חומרים רעילים שונים לעיניהם של בעלי חיים, לפעמים תוך גרימת דלקת ועיוורון. המטרה היא לבדוק השפעה אפשרית של החומרים על עיניהן של נשים. ניסויים אלה מבוצעים בעיקר בשפנים וכלבים. ניסוי אחר: תפירת עפעפיים של קופים על מנת לבחון את התנהגותם בתנאים של אור מלא. אם מתקבלת תמונה חזותית במוח למשך זמן ארוך. ישנם ניסויים בהם נעשים שברים בעצמותיהם של בעלי חיים ללא הרדמה, כדי לבדוק איך החיה מתפקדת עם השבר.

"מבחינת האסכולה המדעית שתומכת במאבק שלנו מתפתחת היום אסכולה ששותפים לה מדענים ורופאים ברחבי העולם", אומר פלג. כמה מטיעוניה הם:

1. ישנם ניסויים שנעשים ללא מטרה מדעית ברורה.
2. ישנם ניסויים שנעשים על בעלי חיים, ונותנים תוצאות שונות על בעלי חיים ובני אדם.
3. קיימות אלטרנטיבות לניסויים בבעלי חיים כגון: ניסויי מעבדה כימיים או פיסיולוגיים.

דוגמא לסעיף 3: לאחרונה, פורסם על פיתוחן של רקמות עור מלאכותית, הזהות מבחינת תכונותיהן לרקמות עור אדם.

עו"ד פלג: "המטרה הסופית שלנו היא למנוע סבל מבעלי חיים. כשהעניין יגיע לבחינה משפטית, ותיפסק הלכה לגבי הפירוש הנכון של הסעיף, הניסויים יצטרכו להיפסק עד לחקיקת חוק שיתיר אותם. ישנם מקרים שבהם ישנן פרצות בחוק, אליהן נכנס בית המשפט. במקרה זה לא מדובר במצב של פירצה או לקונה (חלל משפטי), אלא מדובר על מצב קיים האוסר על פי פרשנות עריכת ניסויים.

פנינו למשרדו של היועץ המשפטי לממשלה לקבלת תגובה ונמסר לנו שהנושא נמצא בטיפולו של משרד הבריאות יחד עם משרד המשפטים.

הסל של מרותה

פרנסות אוויר? — לאו דווקא

מאת מרותה מיילס

"האם לא משעמם לך לעשות את אותו התפקיד כל כך הרבה שנים?" שואלים אותי אנשים לפעמים על מדור צרכנות זה, שייכנס לשנתו העשרים בספטמבר. התשובה שלי היא — לא, משום שהמדור דן בכל דבר שאנו צורכים, אפילו אוויר צלול וחלב אם. ומה שמתפרסם השבוע — יוכיח.

אנשים אינם מוכרים עדיין אוויר צלול, אבל יש מי שמייבא (מצרפת) ומשווק מכשיר הנקרא "קלינאייר" (אוויר נקי), ומתיימר להפוך אוויר עכור לאוויר צלול. החשמל שהוא צורך מועט ביותר, אפשר להניחו על השולחן, הוא שואב את האוויר אל תוכו, מעבירו דרך פילטר כפול ובו פחמן פעיל וכך — אומרים עליו — הוא לוכד חלקיקי אבק, אבקת פרחים, שערות בעלי־חיים ועשן, ויחד עם זאת הוא סופג ריחות של בישול, של עשן סיגריות, של בעלי־חיים וכיו"ב.

המכשיר לסינון האוויר מומלץ למשרדים ולבתים ועולה 99 ש"ח בבתי מרקחת ובחנויות לצרכי חשמל. הוא אמור לטהר 40 ממ"ק בשעה, שהם בערך, חדר בן 15 מ"ר עם גובה סטנדרטי. למשל, חדר שינה או משרד קטן. היבואנים אומרים שגם בחדרים גדולים יותר הוא יעיל.

היבואנים, א.א.ש., חברה לשיווק בינלאומי, רעננה, ממליצים עליו במיוחד לחולי אסטמה ורינטיס אלרגית. הם מסתמכים על מכתב של מומחה לרפואה פנימית מרעננה, הכותב שמסנן אוויר מסוג זה יכול למנוע התקפות אסטמה או הפרעות אלרגיות בנשימה על ידי סינון האוויר מכמויות מזיקות של חומרים הגורמים לתופעות אלה.

במסיבת עתונאים להצגת "קלינאייר", דיבר מומחה למחלות דרכי הנשימה אצל ילדים מבית חולים ציבורי, על חשיבותו של אוויר נקי לילדים חולי אסטמה. אף כי הוא נמנע בלהמליץ על מכשיר מסחרי זה או אחר, הסכמתו להופיע במסיבת עתונאים שקיימו היבואנים, נתנה תוקף להצהרתם, שהמכשיר הזה משרת את המטרה של ניקוי האטמוספירה הפיזית לנוחה יותר לחולי אסטמה.

לדברי המומחה, כשמונה אחוזים מהילדים בארץ סובלים מתופעות אסטמאטיות, כולל אלה קרויות במונחים אחרים, כמו ברונכיטיס ספאסטית. אם להוסיף את כל סוגי האלרגיות בכלי הנשימה אצל ילדים, המספרים יהיו כפולים, הוא אומר. באוכלוסיה המבוגרת רק לשני אחוזים יש אסטמה — שכן רוב הילדים מתגברים על התופעות בהתבגרם.

את האסטמה מגדיר המומחה כתגובת־יתר של כלי הנשימה של הגוף על חומרי גירוי שונים. יש לה רקע תורשתי וההתקפות יכולות להיגרם מאינפקציות ויראליות, שינויים במזג האוויר ומחוללים אלרגיים — עונתיים ולא־עונתיים. למזונות יש קשר מועט מאוד עם אסטמה, הוא אומר (עשן סיגריות הוא גורם "פי עשרה יותר חמור מחלב", אמר לעיתונאים), ואת משקלם של הגורמים הפסיכולוגיים הגזימו מעבר לכל שיעור.

להדגמה הביא סיפור על ילד שסבל מהתקפות קשות כל ליל שישי, לפני שהוריו יצאו לבילוי. היו שסברו שמקור ההתקפות בצערו של הילד על היעדרות הוריו, עד שנתגלה כי הן נגרמות מהתרסיס שאימו התיזה על שערותיה כל ליל שישי.

הוא היה רוצה, אמר המומחה, שכל הילדים — וכל האנושות — יישנו בתוך בועת זכוכית מלאה אוויר צח, אבל כיוון שזה רק חלום, הדבר הטוב ביותר הוא לנקות את האוויר מגורמי גירוי שונים. חלקיקים בגודל של חצי עד חמישה מיקרון נכנסים לריאות בלי מפריע; חלקיקים גדולים יותר נלכדים במחזות העליונים של מערכת הנשימה. "כאשר כמות החלקיקים האלה באוויר מוקטנת, החולה עשוי להרגיש טוב יותר", אמר המומחה.

לדברי יצחק שלזינגר, מנהל א.א.ש. מכשיר הקלינאייר המיוצר על ידי "סופרן" בצרפת, מסוגל ללכוד חלקיקים שגודלם מיקרון או שניים.

המכשיר המיובא הזכיר לי ש"אמקור" מייצרת כמה מכשירים לטיהור אוויר ויינון אוויר, האמורים לנקות את האוויר מזוהמה ומריחות ולהקל על אנשים הסובלים מבעיות נשימה ומרגישות לחילופי מזג האוויר. לכמה מן המכשירים יש פילטרים של פחם ולכולם יש התקן מיוחד המייצר יונים שליליים, שיש להם השפעה חיובית, למרבה האירוניה, על הסביבה. יונים שליליים אמורים לנטרל ריחות וחומרים מזוהמים, להורידם לקרקע או למשכם לניירות פילטר מיוחדים שנזרקים לאחר השימוש.

מחירי המכשירים של אמקור נעים מ־185 ש"ח ל־231 ש"ח. פרטים עליהם אפשר לקבל מהמפיצים, "קליניקת ריקי", רח' אחוזה 142, רעננה, טל: 052־24088 או 052־449867.

יבואני "קלינאייר" אומרים שהשפעתו של מכשיר יונים תלויה באמונתו של המשתמש בו, בעוד שהמכשיר שלהם מבוסס על מנגנון טיהור קונוונציונאלי. המומחה הרפואי שדיבר במסיבת העיתונאים אמר שמכשיר היונים "עדיין לא הוכר רפואית כדרך טיפול באסטמה", אף כי יצרניו טוענים שהוא יעיל לפחות לגבי סוגים אחרים של אסטמה.

השיטה המזרחית הטבעית

אף כי אני מסתכנת בכך שיקראו לי "כתבתנו לענייני בתי השימוש", רצוני לדווח על תגובה מעניינת מאוד שקיבלתי על מדורי שמלפני שבועיים, שעסק בנקיונם של בתי שימוש ציבוריים. עולה חדש חורי הגר בנתניה, חשמלאי במקצועו, טילפן לי כדי לספר על המצאה שלו, שהוא מכנה אותה: גירסה היגיינית יותר של "אסלה ערבית", המוכרת ברחבי המזרח התיכון.

לפי בנימין שניידר, כריעה ולא ישיבה היא התנוחה הטבעית לבן־אנוש לצרכי הפרשה. "רוב העולם כורע, משום שזו הדרך הטבעית והבריאה ביותר," הוא מדגיש. לא היתה לי אפשרות לשוחח על כך עם אנשי הרפואה ומנהל שירותי הרפואה לציבור נמצא בחופשה ואי־אפשר לשמוע את הערותיו.

שניידר, בן ברייטון ביץ' שבברוקלין ניו־יורק, פגש ב"אסלה הערבית" כשהגיע לארץ והתחיל לעבוד במפעל "תדירן" בפתח תקוה — שעבר מאז לגמרי להשתמש באסלות בנוסח המערב. בינתיים, שניידר נהיה לחסיד השיטה המזרחית, המורכבת מבסיס חרסינה שעליו מסומנים שני מקומות מחורצים להניח עליהם את כפות הרגליים וביניהם חור לקבלת הפרש, הנשטף אל הבור במים. אסלת הישיבה, מזכיר לי שניידר, הומצאה על ידי תומאס קרפר, אנגלי בן התקופה הוויקטוריאנית. הוא חושב שהאסלה האנגלית הגיעה לאזורנו רק משום שהאנגלים שלטו בפלשתינה.

אינני יודעת אם מישהו יכול להחזיר את הגלגל לאחור. מכל מקום, יצרן כלי סניטאציה גדול בארץ, המייצר את שני סוגי האסלות אומר לי, שישנו ביקוש מתמיד לאסלות המזרחיות, שלא עלה אך גם לא ירד במשך השנים האחרונות. רבים מאיתנו נפגשו באסלות אלה במשך השירות הצבאי ויש הטוענים שתנוחה זו היגיינית יותר כי נמנע בה מגע של הגוף עם האסלה.

שניידר פנה למשרד הפטנטים, בקשה מס' 79625, עם המצאתו — אסלה בסגנון מזרחי עם התקן גב. מי השטיפה יזרמו מההתקן וישטפו את גב האסלה כמו גם את הבסיס שמסביב לחור היציאה. לטובת המצאתו הוא טוען, שהאסלות המזרחיות הנהוגות כיום אינן היגייניות, כי יש משתמשים "המשאירים סימנים" גם על הקיר שמאחוריהם ועל הרצפה שמסביב. הוא הציע את שכלוליו לכמה מייצרני כלי סניטאציה, בינתיים ללא הצלחה.

אם חשבתם שרק שניידר מתעניין בשינויי סיגנון אסלותיים, טרח הוא להראות לי ספר שיצא לאור בהוצאת "ספרי פאם" באנגליה, ב־1982, ושמו "ספר המטבח והאמבט" ומוקדש לארכיטקטורה פנימית. בקטע המתייחס לענייננו נכתב: "אסלות, בוודאי שמתם לב, הולכות ונעשות נמוכות (אומנם בכמה מילימטרים כל פעם, אבל בכל זאת). הסיבה היא, שהרופאים סוברים, שכריעה היא התנוחה המתאימה להוצאה־אל־הפועל יעילה ביותר של פעולות גופניות מסויימות. ולכן, אם 16 אינצ' (405 מ"מ) היה הגובה השגור, עתה הוא ירד ל־15 אינץ' או 380 מ"מ..." כמובן שעדיין אנו מדברים על אסלות ישיבה.

שניידר הראה לי גם ספרות המתארת המצאה אחרת — מתוך כתב־עת אפריקאי — על אסלה דו־שימושית, מזרחית/מערבית, המיועדת למטוסים שנתיביהם מזרח־מערב.

הנושא, כמסתבר, הוא בלתי־נדלה.

זרוע למחשב

העולם המודרני נותן הזדמנות לכל מיני המצאות מתוחכמות, ואני אוהבת את זו הקרויה "טרינגי", לא רק בשל מה שהוא עושה אלא גם בגלל הדרך שבה הגיעה אל שולחני. סינתיה וסטנלי שפירא מרעננה, שהגיעו אלינו מבלפאסט שבצפון אירלנד לפני שבע שנים, הקשיבו פעם לתוכנית של הבי.בי.סי. שסיפרה על רעיונות חדשים. הם שמעו על רצועת "ולקרו", המחברת זרוע להחזקת ניירות אל מחשב, וכך יוצרת משטח עבודה ממש מהאוויר. ומאחר שהם מנהלים, יחד עם חתנם דני חבאבו, שירות לעיבוד תמלילים ברעננה הנקרא "שירותי משרד ודנלי", הם כתבו לבי.בי.סי. כדי לקבל אינפורמציה נוספת — וכיום הם בעלי הזכויות הישראליות להפצת המוצר בארץ.

מחירו של הטרינגי 25 ש"ח ויש לו שני דגמים: האחד שמאלי והשני ימני — לאו דווקא מתוך התחשבות בימניים ובאיטרים, אלא בשביל שפות הנקראות משמאל לימין ולהיפך. בדרך כלל, אלה הכותבים בשפות הלטיניות מעדיפים לתלות את הניירות בצד שמאל וכותבי העברית והערבית בוחרים לתלות את הניירות בצד ימין של המחשב. ההתקן מתוכנן לשאת מנייר יחיד ועד לשבעים.

אפשר לקנות את הטרינגי גם באמצעות הדואר, אם מוסיפים למחירו שקל אחד דמי משלוח. הכתובת היא: ודנלי שירותי משרד, רח' דבב"ם 70/2 רעננה, טל: 052־450416.

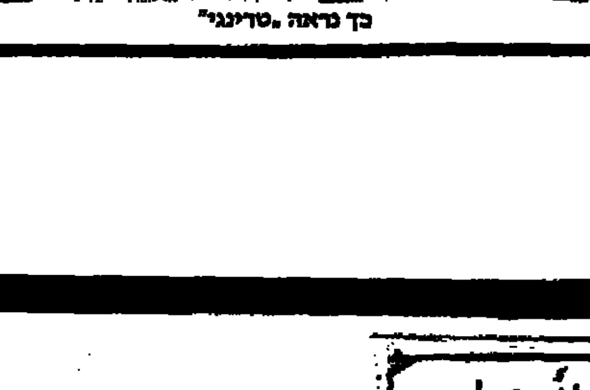

כך נראה "טרינגי"

אוכל חינם, או: קיבלנו מה שמגיע לנו

(פשיטה מונגולית על מלון "שרון")

פורחות בעיר שמועות שהמלונות ברצועת החוף של הרצליה נמצאים בירידה שקשה לעצור אותה.

אינני יודע אם השמועות נכונות אם לאו, אבל לשמועות יש רצון חיים וכוח משל עצמן, ואם בתוספת מופיעה בעתון ידיעה שמלון מנודרין נסגר, קשה מאוד, אפילו למלון משגשג — אם יש כזה — להוכיח שהשמועות בשקר יסודן.

איך שלא יהיה, מזמן לזמן נעשים מאמצים לשפר את תדמיתם של בתי מלון אלה ולאחד מהמאמצים האלה הוזמנתי — למלון השרון.

היו שם כל המרכיבים שיש להצלחה בישראל...

ראשית, היה שם אוכל חינם.

שנית, היו שם הרבה יותר מוזמנים לאוכל החינם הזה ממקומות ישיבה.

והיה שם גם תור — ארוך ארוך, תור של אנשים שהתייצבו כדי לקבל את האוכל־חינם, תור שנמשך מהרגע שבאתי ועד לרגע שברחתי משם.

אבל אני מקדים את המאוחר...

היו שם אנשים שהסתובבו עם צלחות מלאות וחיפשו סכו"ם, היו שם אנשים שהסתובבו עם שתיה וחיפשו אוכל והיו שם גם כאלה, שהסתובבו עם זה ובלי זה וחיפשו מקום לשבת.

והיו שם גם כאלה, שבאו, הביטו, הבינו ומיד הלכו לאכול במקום אחר ולעזאזל הכסף!

והיה שם גם מישהו, מחשובי מנהלי המלון כנראה, שכאשר הצביעו בפניו על כל מה שקורה ממש לנגד עיניו, הוא חייך לו בשביעות רצון בולטת ואמר בקול בוטח:

"אני לא רואה את זה כבעיה!"

נחמד, נכון?

בקיצור, כמו שאתם רואים, היה זה אירוע צפוי להפליא, שכמותו אתה מכיר וכמותו כבר ראית, ערב שיכול היה להרשות לעצמו רק מקום מצליח, שאיננו חושש לאבד את שמו הטוב.

ולכן, התחזית שלי היא, שלמלון "שרון" יש המון סיבות מוצדקות לצפות להצלחה כבירה, הצלחה שכבר מזמן לא היתה לו.

כי חוק איזי לתג הרביעי אומר בפירוש ובצימצום אפייני: כל קהל מקבל מהמקום שהוא בא אליו בדיוק מה שמגיע לו.

נ.ב.: מטרת האירוע — אם זה משנה למישהו, היתה להציג לפני קהל מוזמנים את המעדן המונגולי המפורסם שעושים אותו על משטח לוהט, לעיניך, מירקות שונים ומסוגי בשר שונים, שאתה בעצמך אספת מן הדלפקים והבאת אל הטבח כדי שיכין לך מטעמים כאשר אהבת.

ונורא רציתי לספר לכם מהו טעמו של אותו מעדן, אבל כאמור, זה לא כל כך הצליח לי...

אין דבר: אולי בפעם אחרת, במקום אחר...

מסיבת־גן לבנה

יהיה זה אירוע מסוג האירועים החברתיים לעשירים, אבל מטרתו כל כך חיובית, שמדור זה מרשה לעצמו להמליץ עליו בחום. מה יהיה שם: ערב חברתי נוסטלגי בסגנון שנות השלושים, בחסותו של השגריר האוסטרלי החדש בישראל, ג'ון קמבל. הוא יתקיים במרכז הספורט בכפר שמריהו, מקום עם מגרשי טניס ובריכה. הוא יתחיל בשעה ארבע וחצי אחר־הצהרים בתחרויות טניס (כי השגריר הוא חובב טניס מובהק) ויימשך במשחקי חברה ובארוחה מפוארת, אל תוך הלילה. התאריך: מוצ"ש, 5 בספטמבר. הכרטיסים עולים 200 ש"ח לזוג, והבאים מתבקשים לבוש לבן, שכן האירוע נקרא "מסיבת־גן לבנה".

והעיקר — המטרה: אקי"ם מתכוון כך לאסוף כסף כדי להקים הוסטל לילדים חריגים באיזור המרכז, בית שבו יבלו הילדים בשעות היום ויהיה פתוח לביקורים, מעון שיקל על הורים לטפל בילדיהם המיוחדים. על כן אפשר להשיג את הכרטיסים לא בסוכנויות ולא במשרדים, אלא רק במרכז אקי"ם תל־אביב, רח' ביאליק 16, תל אביב.

مكان الأصل

صورة عن الأصل

מפגשים עם שר החינוך

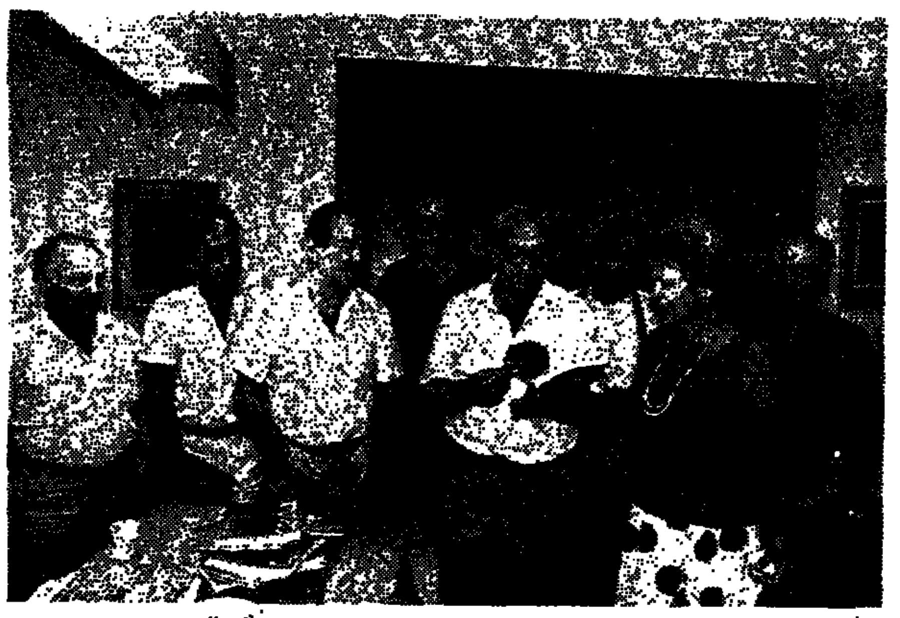

עם השלמת סדרת „מפגשים" – מקראות לבתי־ספר יסודיים (א'–ו') העניקה הוצאת „עם עובד" לשר החינוך את הסדרה (צילום: יפפא)

סמלי המדינה כנושא חינוכי

מאת יעל פישביין

קברניטי החינוך חיפשו מאז ומעולם נושאים ממלכתיים למתן מתחים ולגשר על פני הקטבים בחברה הישראלית. שר החינוך הנוכחי, יצחק נבון, הכניס את הדמוקראטיה למילון הנושאים המגשרים. לכאורה נושא בעל פוטנציאל גישור מאין כמוהו; במציאות הדברים אינם פשוטים. מתברר שהדמוקראטיה של הדתיים אינה הדמוקראטיה של החילוניים, הדמוקראטיה של הימין איננה הדמוקראטיה של השמאל והדמוקראטיה של הערבים אינה הדמוקראטיה של היהודים. לאחר שתי שנות מאבק בהנחלת ערכי הדמוקראטיה לכל שלוחות מערכת החינוך, נראה שהדמוקראטיה, כבסיס לקונסנזוס חינוכי, היא עדיין חזון רחוק. בחיפושיה הבלתי־נלאים אחר הקונסנזוס האבוד, מגישה הנהגת משרד החינוך, לקראת שנת הארבעים למדינה, נושא חדש: סמלי מדינת ישראל. החומר הלימודי־חינוכי החדש נועד „לאחד את החברה בישראל לאור נכסי תרבות ורוח מן העבר, וללכדה לקראת יעדים משותפים בהווה ובעתיד".

עם הצגת הנושא הביעו אנשי חינוך לא מעטים פליאה מהרעיון, המעורר אסוציאציות לאומניות מהעבר הלא רחוק. באגף לתכניות לימודים, שאנשיו התבקשו לכתוב תכניות לימודים לנושא, היו שסירבו לעשות זאת. סמלי המדינה טעונים חומר לאומי יהודי־ציוני. ערבי אינו יכול לשיר „התקווה בת שנות אלפיים, להיות עם חופשי בארצנו"; המנורה בעלת שבעת הקנים והדגל הכחול־לבן קשורים אף הם במורשת היהודית בלבד. בעבר הוכרחו בתי־ספר ערביים להניף את הדגל ביום העצמאות. היום חלה ליבראליזציה והנפת הדגל הלאומי בבתי־הספר הערביים נתונה לשיקול דעתם של המנהלים. המגזר החרדי אינו משתמש בסמלי המדינה וגם במגזר הדתי הפחות חרדי יש יחס אמביוואלנטי לסמלים הללו.

על־אף הקושי החליטו אנשי המרכז לשלום, בשיתוף עם אנשי היחידה לדמוקראטיה במשרד החינוך, להתבסס על מגילת העצמאות כמקור להבנת ערכי היסוד של המדינה. בריכוזה של תגית זיראב החל בכתיבת תכנית לימודים „מגילת העצמאות שלי", המיועדת לכל התלמידים מגן הילדים עד כתה י"ב.

בדרך כלל מתייחסים למגילת העצמאות כאל סמל בלבד, אף־על־פי שהיא אמורה להיות מעין הצהרת כוונות של מקימי המדינה. בבתי־הספר היא תלויה במסגרת בחדר המנהל ואיש אינו קורא את תכניה. עם זאת, בשנים האחרונות, כאשר החלו מורים לאזרחות לחפש דרכים להנחלת הדמוקראטיה לתלמידיהם, הם השתמשו במגילת העצמאות כבמסמך־יסוד להבנת ערכי מדינת ישראל, כך מסרה אסיה רמברג, מהאגף לתכניות לימודים במשרד החינוך.

גם מגילת העצמאות היא בעייתית כשמבקשים ללמוד ממנה על זכויות הפרט, על מעמדה של הדת היהודית ועל מעמדם של האזרחים הערביים במדינה. עד כמה פרובלמאטי העיסוק בסמלי המדינה כבחומר חינוכי, התברר בימים אלה, ביום עיון שערך המרכז לשלום למורים הלוקחים חלק בתכנית החדשה.

אנשי המרכז לשלום אינם חשודים ביחס מפלה לערבים ואף־על־פי־כן, מטעמים מובנים, לא הוזמנו מורים ערביים להשתלמות בנושא מגילת העצמאות; בשבילם המגילה אינה סמל מעורר הזדהות אזרחית. בית־ספר דתי ליבראלי הוזמן, אך לא הופיע. המגילה אינה יכולה לשמש במקום חוקה; רכזת התכנית מטעם המרכז לשלום, תגית זיראב, יודעת שיש בה תכנים מעוררי ויכוח, אך היא אומרת: „אם מכל המגילה ילמדו רק את הערך של שוויון אזרחי, בלי הבדל דת, גזע ומין, השגתי את מטרתי".

בחיפה מחנכים לדו־קיום

מאת אריאלה ראובני

עיריית חיפה הגדילה השנה את תקציב החינוך ביותר מ־50 אחוזים והוא יגיע ל־55.5 מיליון ש"ח, לעומת 36 מיליון ש"ח אשתקד; סכום זה הוא 20 אחוז מכלל התקציב הרגיל. „מצבה הכספי של העירייה שפיר השנה, הודות למסי הארנונה", אמר ראש העיר אריה גוראל. „נושא החינוך קיבל עדיפות והגדלת התקציב נועדה בעיקר לחינוך בתחום הטכנולוגיה והמדע, כדי להכשיר אזרחים לקראת שנות ה־2000". התקציב המוגדל גם יאפשר פעולות מיוחדות בתחום שירותי חינוך, שירותי לוואי, העשרה ויצירה, בניה חדשה ושיפוץ מבנים קיימים וכן מיגון בתי־הספר באמצעים אלקטרוניים.

בשנת הלימודים החדשה ילמדו בחיפה 42325 תלמידים בגני הילדים (שבהם מסתמנת ירידה קלה במספר התלמידים), בחינוך היסודי, בחטיבות הביניים ובחטיבות העליונות. אגף החינוך של העירייה הכין תכניות חדשות ומורחבות והקצה משאבים לביצוע תכניות המחשב במערכת העירונית. באיזור חיפה יהיו השנה 21 בתי־ספר יסודיים המצויידים במחשבים מסוגים שונים, עם 430 עמדות־מחשב לעומת 216 בשנה שעברה. מחשבים יופעלו גם במוסדות לחינוך מיוחד ובכיתות חובה של גני הילדים. בחינוך העל־יסודי מצויידים כל בתי־הספר במחשבים והושקע מאמץ בהשלמת הציוד, בחידושו ובהגברת השימוש בו.

הניסוי בהפעלת סדנאות לכיתות שלמות (עד 40 עמדות בסדנה), שהחל כבר אשתקד בכמה בתי־ספר יסודיים, יופעל בבתי־ספר יסודיים נוספים; העירייה מסבסדת חלק מהעלויות, בעיקר בבתי־הספר השוכנים באזורים בעייתיים מבחינה חברתית וכלכלית. במסגרת הניסוי, שנערך בחלקו גם בסיוע כספי של ההורים, נחתם חוזה עם המרכז לטכנולוגיה חינוכית, והוא מטפל בציוד, בתחזוקה, ובהדרכת המורים.

אגף החינוך בעירייה גם רכש שתי מערכות לניהול אדמיניסטרטיבי ופדגוגי בעזרת מחשב, מה שיאפשר העברת מידע במהירות להורים ולמורים.

עם שירותי החינוך ושירותי הלוואי של האגף לחינוך בעיריית חיפה נמנה גם השירות הפסיכולוגי, המתפרס על כל מוסדות החינוך בעיר, החל בגן הילדים וגמור בכיתות העליונות. בכל מסגרות החינוך משמש הפסיכולוג החינוכי יועץ ומנחה לצוות הרגיל והמיוחד, להורים ולתלמידים; הפסיכולוג גם מסייע לתכנון המשך הלימודים של התלמידים, בהתאם לכישוריהם ולנטיותיהם המקצועיות.

בתחום ההעשרה והיצירה ייערכו גם השנה פעולות תרבות ואמנות לתלמידי בתי־הספר היסודיים והעל־יסודיים, כמו ביקורים בתיאטרון ובמופעי מחול, מוסיקה וקולנוע. לתלמידי חטיבות הביניים והחטיבות העליונות יתקיימו הצגות בוקר מיוחדות של התיאטרון העירוני או של תיאטראות אחרים, במחירים מוזלים. האגף לחינוך בחיפה יקיים פעולות הסברה בנושאי איכות הסביבה, האדם והים, וישותפו בכך המחלקה לאיכות הסביבה ואגודת רוטרי. כן יוגברו פעולות החינוך והחברה בתחום החינוך הציוני והחינוך לדמוקראטיה.

ראשי האגף לחינוך אומרים שהם מייחסים חשיבות מיוחדת לפעילות הנוער בקהילה: במסגרות החינוך הלא־פורמאלי יתקיימו בעיר פעילויות תרבותיות וחברתיות בבתי־תלמיד, בבתי־ספר קהילתיים, במרכזים קהילתיים, בבתי נוער ועוד.

מאחר שחיפה היא עיר מעורבת מקדיש אגף החינוך בעירייה תכניות חינוך מיוחדות לנושא היהודי־ערבי. אין זו בעיה של מסירת אינפורמציה בלבד, מסבירים אנשי האגף; החינוך חייב לשלב, בשיטות חינוך בלתי־פורמאליות, הקניית ידע עם התנסות במצבים הנובעים מיחסי הגומלין שבין רוב למיעוט. במפגשים של תלמידים בשני המיגזרים, שנערכו זה לא כבר, הושגו הישגים חשובים והשנה יש תכניות להרחיב ולהעמיק את הפרוייקט הזה.

חינוך לנהיגה

מאת דליה שרון

סקר חדש בבריטניה מראה כי ההורים מחנכים את ילדיהם להיות נהגים פורעי חוק וחסרי נימוס, שאינם מתחשבים בשאר הנהגים.

„איך נראית לך, כשאתה יושב במושב האחורי של המכונית, נהיגת אביך?" זו היתה השאלה שהציבו באחרונה חוקרי מכון גאלופ בבריטניה לכאלף ילדים בני תשע עד שש־עשרה. מתוך תשובותיהם הצטיירה תמונה של נהג חצוף, חסר התחשבות, ששכח מזמן את חוקי התעבורה. אחד הנשאלים סיכם את נהיגת אביו כך: „על־פי רוב נוסע אבי במהירות של 150 קמ"ש, אלא אם כן נוסעת מכונית משטרה לפנינו. אז מוריד אבי את המהירות ל־90 קמ"ש. אמי טוענת כי זה הזמן היחיד, במשך כל הנסיעה, שהוא עושה זאת". בדרך כלל, קובעים עורכי הסקר, אין הנהגים הבריטיים נוסעים בכבישים המהירים בהתאם למגבלות המהירות והם מאיצים בבני המשפחה להתבונן היטב סביבם ולהזהירם בפני מכוניות משטרה.

הסקר מלמד כי לפחות אחד מתוך כל ארבעה הורים־נהגים עובר על המהירות המותרת ורבע מתוך אוכלוסיית הנבדקים אינם סובלים שמכונית אחרת עוקפת אותם. „אבא תמיד אומר לנו לצפות בכביש ולהזהיר אותו בפני השוטרים", אמר צעיר אחד ואחר סיפר: „אבא אינו אוהב שעוקפים אותו. ולכן הוא 'שוחק' את האחרים על הכבישים המהירים". גם רמזורים הם בעיה: צעירים לא מעטים סיפרו שהוריהם נוסעים באדום. „הבעיה החמורה ביותר של אמי הם הרמזורים: היא תמיד עוברת באדום, ברגע שהאורות מתחלפים". ילד אחד סיפר: „אבא שונא נהגים מתלמדים ונשים נהגות איטיות; הוא שונא להביט במפה ושונא את השגיאות של אמא. אם מישהו עוקף אותנו שלא במסלול הנכון הוא פותח מיד בקללות". ילד אחר אמר: „אם מישהו נוסע במהירות, אבא מיד פותח בחרפה – 'אסור לתת להם לצאת לכביש! הם טפשים, הם לא יודעים לנהוג'".

רבים תיארו מריבות סביב ההתבוננות במפה – משימה נשית בדרך כלל. במקרה של טעות, מיד פורצת סערה: „היה עליך לנסוע ישר, מדוע פנית ימינה?"

לגבי כמה נהגים, מעברי חציה להולכי־רגל אינם קיימים כלל. „אבא לא עוצר במעברי חציה. נדמה לי שהוא לא רואה אותם כלל". ומה קורה כאשר מגיחה מכונית ממול, בכביש צר? דומה שאז מתנדפים לגמרי נימוסיו הטובים של אבא, הג'נטלמן האנגלי: „הוא פשוט נעצר, מכבה את המנוע ומתחיל לקרוא בעיתון כשהוא ממתין לנהג שממול שיסע לאחור ויפנה את הכביש".

במקרים רבים אין האב נהנה מנהיגת אשתו. „אמא יודעת לנהוג, אך היא עושה זאת אך לעיתים רחוקות. אבי מתחיל מיד להטיף לה". או: „אבא חושב תמיד שאמא תגרום תאונת־דרכים והוא אומר לה כל הזמן מה לעשות; העצבים שלה לא עומדים בזה ובסוף פורצת מריבה. אמא עוזבת את ההגה ואבא עובר לנהוג".

רוב הילדים לומדים על בטיחות בבית־הספר ויותר משהם לומדים זאת אצל ההורים, קובע הסקר. רוב הילדים טענו שהם אוהבים לבלות את החופשות מחוץ לבית, אך שונאים את הנסיעות הארוכות, רוויות העצבנות, המריבות ועשן הסיגריות של ההורים.

ד"ר בריאן לסק, עורך הסקר, אמר בסיכום מסיבת העיתונאים שבה הציג את ממצאיו, כי הסקר מצביע על חוסר התחשבות מדהים של ההורים בבטחון ילדיהם, בבריאותם ובנוחותם. ואשר לחינוך הנוער: איזה מין נהג יהיה לנו בדור הבא – שאל לסק – אחרי חינוך כזה?

ליקויים בתחזוקת בתי־הספר

מאת אמיר רוזנבליט

תאמינו או לא – באר שבע, בירת הנגב 115,000 תושבים, על־פי נתונים עדכניים של הלשכה המרכזית לסטאטיסטיקה, מפגרת אחרי כל ערי דרום הארץ במיחשוב בתי־הספר שלה. למעשה, בבתי־הספר העירוניים שלה אין בעצם מחשבים. בעיקר בולט הדבר בבתי־הספר היסודיים. בעיר יש כ־40 בתי־ספר יסודיים, ורק כרבע מהם מצויידים במחשבים. ערי הפיתוח השכנות – ירוחם, אופקים, נתיבות, שדרות ועוד – השיגו ועברו את באר־שבע: הן מיחשבו בשנים האחרונות את מערכות החינוך שלהן, אם בסיוע „מפעל הפיס" ואם בעזרת תרומות מפרוייקט שיקום השכונות.

מערכת החינוך בבאר־שבע מקיפה כ־30,000 תלמידים. 80 אחוז מבתי־הספר העל־יסודיים שייכים למערכת הזו ואין תימה שהיא סובלת מהקשיים שנתון בהם משרד החינוך בשנים האחרונות. שבעת בתי־הספר המקיפים שהוקמו בעיר נבנו מתוך הנחה, שבבוא היום תצורף מערכת החינוך העירונית למסגרת ה„רפורמה בחינוך" והאינטגרציה, שלא התממשה כאן עדיין; משום כך התקבלו לכל בית־ספר תלמידים רבים והצפיפות במבנים הללו גדולה מאוד. בבית־הספר התיכון מקיף א', למשל, למדו אשתקד 1600 תלמידים וגם השנה יהיה מספרם זהה. הצפיפות הקשה מתבטאת במחסור כרוני בכתות לימוד ולמעשה הבעיה הזו קיימת גם בבתי־הספר המקיפים ג' וד'. רפי שטרית, סגן ראש העיר והממונה על תיק החינוך, אמר לי כי, על־פי תכנית־האב, יש להקים בבאר־שבע בית־ספר תיכון נוסף, באיזור י"א החדש, אך בינתיים חסרות 16 עד 20 כתות לימוד בבתי־הספר הקיימים, ויש למלא בחלופות את החסר. משבר החינוך הוא המעמסה [illegible] הדין שיפעל מיד.

בגלל המצוקה התקציבית הקשה של מערכת החינוך העירונית, נותרו חלק מבתי־הספר בלי ציוד מעבדות וסדנאות. אישיות בכירה, המקורבת לתחום החינוך בבאר־שבע, אמרה לי, כי באחד מבתי־הספר נאלצים התלמידים לכתת רגליהם עד ישיבת „בני־עקיבא" בעיר, כדי להתנסות בעבודות האלקטרוניקה שלה.

יותר מכל חוליה של מערכת החינוך העירונית בולטת התחזוקה הלקויה של רוב בתי־הספר ובעיקר של בתי־הספר היסודיים, השוכנים במבנים שגילם הממוצע 25 שנה. פרופסור רפי שטיינר, מאוניברסיטת בן־גוריון, הציג השנה דו"ח שהזמינה העירייה, הממחיש היטב את מצבם הפיזי הקשה של מבני החינוך. בגלל הבעיה הזו יש כל שנה שיבושים בפתיחת הלימודים.

הדו"ח הקיף 56 בתי־ספר ו־136 מבנים של גני ילדים, וחשף ליקויים חמורים באחזקתם השוטפת, מהם ליקויים המסכנים את בריאות הילדים. בין היתר הצביע הדו"ח על מחסור בחדרי שירותים. כל אסלה משמשת כ־80 ילדים, בניגוד לסטאנדרט המקובל, שהוא 40 ילדים לאסלה. עוד ליקוי חמור נמצא במתקני הכיבוי. לכל 800 ילדים יש ברז פועל אחד; והרי התקנת ברזים אינה, בדרך כלל, דבר יקר. עורכי הדו"ח [illegible] שילדים, בהעדר [illegible] ליעוד, לומדים במקלטים; כן מצאו שהגגות במבנים דולפים ושמערכות החשמל אינן תואמות ציוד חדיש, כמו עמדות מחשבים (בבתי־הספר שבכך יש בהם מחשבים). מקום כך יש קצרים רבים במערכת החשמל ותלישות בים. בבתי־ספר רבים אין אולם ספורט, אין תאורת־חצר תקינה, הגדרות פרוצות ואין דאגה לנקיון ולפינוי האשפה.

מנהל אגף החינוך בעיריית באר־שבע, חיים זמורסקי, מודה כי רמת האחזקה של מוסדות החינוך בעיר אכן נמוכה מאוד, אולם הוא סבור כי אפשר ללמוד בהם אף להגיע להישגים טובים בלימודים. זמורסקי ושטרית מודים עם זאת, כי רמת הלימודים ורמת התלמידים בבאר־שבע בירידה מתמדת. מלמדות על כך תוצאות המבחנים השוטפים שיוזמת מערכת החינוך בעיר. סקר שערך באחרונה משרד־החינוך העלה, כי באר־שבע נמצאת במקום השלישי בארץ במידת הנחשלות של התלמידים, בעיקר בבתי־הספר היסודיים. עורכי הסקר סבורים כי חלק מהאשמה הוא בכך, שבאר־שבע היא עיר קולטת עליה (ובתוכה העליה מאתיופיה); חינוך אינטנסיבי בקיץ יסייע, לדעתם, למערכת להתגבר על הנחשלות. בבאר־שבע כלולים כיום כ־16 בתי־ספר (מהם ארבעה שמצטרפים השנה) בפרוייקט הרווחה החינוכי, ש„הוצמד" לשיקום השכונות [illegible] פעולות [illegible] לימודי־העשרה לתלמידים הנחשלים. דומה כי [illegible] זה משקף יותר מכל את התמונה העגומה [illegible] החינוך המקומי [illegible]

שטרית וזמורסקי טוענים, כי דווקא משום הצורך להעלות את רמת התלמידים במערכת החינוך, בעיקר היסודי, הוקמו באחרונה בבאר־שבע כמה פרוייקטים יחודיים לעיר, כגון „הפרוייקט להוראת מדעים", הראשון מסוגו בארץ, ו„פרוייקט הרביע העליון", שנועד לתגבר את השכבות הבינוניות ומעלה בשכונות המצוקה ולהביאם להישגים, כדי שיוכלו להשתלב בעתיד במגמת הבגרות. אשר למיחשוב, עד סוף השנה, מבטיח שטרית, ימוחשבו עוד שמונה בתי־ספר יסודיים ולהערכתו, בתוך כשנתיים תמוחשב מערכת החינוך היסודית כולה. גם המערכת של גני הילדים (616) תמוחשב בקרוב, הוא אומר ומוסיף, כי כבר עתה יש ציוד מחשבים ל־16 גנים. ואיך ייפתרו הבעיות החמורות של הבינוי והאחזקה? „רק טיפול יסודי במערכת החינוך מצד הדרג הממלכתי, לרבות פיתוח והשלמת בניה בהיקף של מיליוני ש"ח, עשוי לפתור את הבעיה", הוא אומר. „התקציב לכך צריך לבוא מהממשלה או מגופים וולונטאריים כמו קרן הנגב ומועצת הנגב. במקום לדבר על פיתוח הנגב, יש לעשות מעשה".

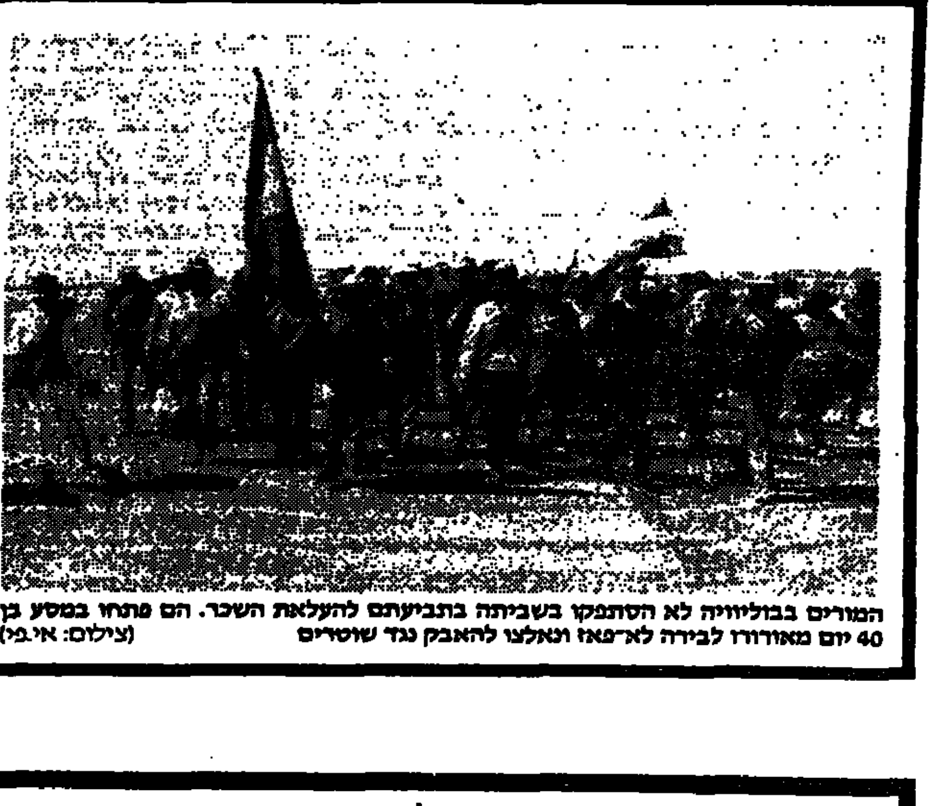

המורים בבוליוויה לא הסתפקו בשביתה בתביעתם להעלאת השכר. הם פתחו במסע בן 40 יום מאורורו לבירה לא־פאז ונאלצו להאבק נגד שוטרים (צילום: אי.פי)

ביום ג' ד' באלול תשמ"ז 1.9.87
יום השנה
למשקי (מרדכי) יריב ז"ל
בשעה 17.00 נעלה לבית הקברות.
המשפחה
ובית רמת־יוחנן

אנו משתתפים בצערו של חברנו
יגאל בקאריה
במות אביו
אלחנן ז"ל
ועד עובדי חברת החשמל
מרחב ירושלים

משפחת הג'וינט העולמי
משתתפת באבלו הכבד של
שייקה דן
ידיד ורע נאמן מימי מלחמת העולם השניה
בהלקח ממנו רעייתו היקרה
אווה ז"ל
היינץ אפלד, נשיא
רלף גולדמן, מנכ"ל עולמי

במלאת שלושים לפטירתו של יקירנו
משה זקימוביץ (זקי) ז"ל
נפקוד את קברו
בבית העלמין בכפר סמיר, חלקת ההגנה ב' ביום שלישי, ד' באלול תשמ"ז, 1.9.87 בשעה 5 אחה"צ
אוטובוס ייצא מבית הכנסת, נתיב אופקים 11, הר הכרמל בשעה 4.15 ויתעכב ליד בית „סולל בונה" בשעה 4.30
המשפחה האבלה

לחברתנו מינה זהבי
משתתפים באבלך
על מות בעלך
יוסף ז"ל
ארגון יוצאי וידז

לרפי רונן
משתתפים בצערך על מות
אמך
ההנהלה
ועובדי תנובה אקספורט

אנו מודיעים בצער רב
על פטירתו של בעלי, אבינו וסבנו היקר
פנחס אקרלינג
הלויה תתקיים ביום שני ו' באלול תשמ"ז 31.8.87 בשעה 12.00 בבית העלמין הדרום גבול חולון בת־ים
אוטובוס ייצא בשעה 11.00 מבית הכנסת רח' דרך השלום 129 ת"א.
יושבים שבעה בבית המנוח.
המשפחה המתאבלת

ביום שלישי ד' אלול תשמ"ז
1.9.87 יום השנה לנפילת בננו – חברנו
משה גוטהלף ז"ל
ויום השנה לפטירת חברתנו
בתיה גוטהלף ז"ל
נעלה לקברם ונתייחד עם זכרם
בשעה 4.00 אחה"צ בבית העלמין ביגור
המשפחה
ובית יגור

לחבר גד אגוזי
השתתפותנו הכנה באבלך הכבד
במות אביך
דב ז"ל
שלמה תגמי
מזכיר מועצת פועלי הרצליה
חברי המזכירות וצוות העובדים

הננו מודיעים בצער על פטירת אבינו היקר
שלמה דורי (דאר)
בן יחיא בן מורי חיים דאר ז"ל
ההלויה תצא היום יום שני ו' אלול תשמ"ז 31.8.87 בשעה 1.30 אחה"צ ממול בית המפלגה, שד' ישראל גורי 26, קרית שלום, ת"א לבית העלמין הדרום בגבול חולון בת־ים.
אוטובוסים יעמדו לרשות המלווים.
המתאבלים:
אשתו
בניו, כלותיו
אחיו
נכדיו, נכדותיו
ניניו ונינתו

בן ג'ונסון – 9.83 שנ'

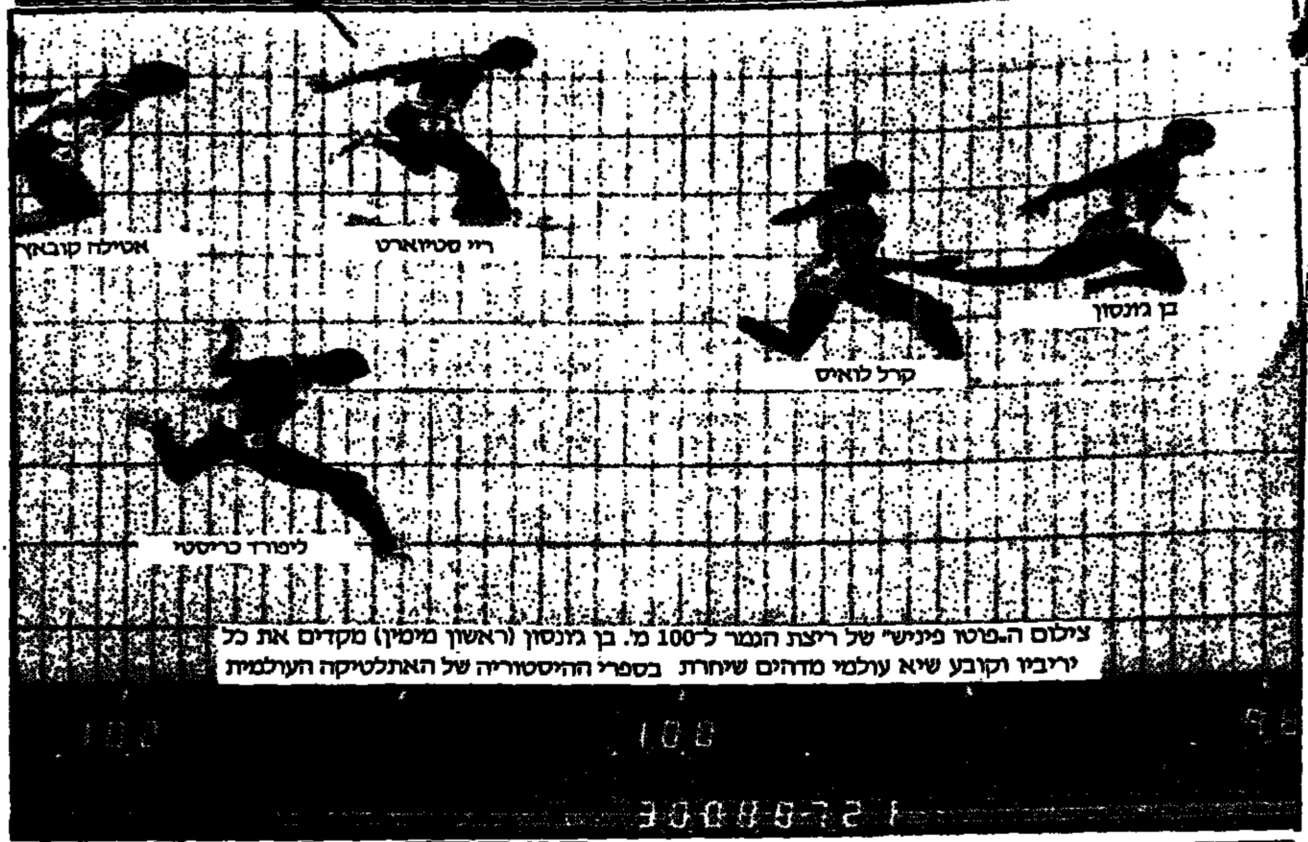

צילום ה"פוטו פיניש" של ריצת הגמר ל־100 מ'. בן ג'ונסון (ראשון מימין) מקדים את כל יריביו וקובע שיא עולמי מדהים שיחרת בספרי ההיסטוריה של האתלטיקה העולמית

הקנדי יליד ג'מייקה הדהים גם את עצמו כשראה את שיאו העולמי הטרי • לואיס אומנם צמצם את הפער על קו הסיום אך לא יכל ל"קליע האנושי" • המזרח גרמניה סילקה גלאדיש זכתה בבכורה בין הנשים בזמן (10.90) רחוק משיאה העולמי של האמריקאית אשפורד • הבולגריה סטפקה קוסטאדינובה שיפרה העולמי בגובה – 2.09 מ' • זהב לפיני סיפו ראטי בכידון – 83.54 מ' • האיטלקי מאוריציו דאמילאנו ניצח (1:20.44 שעה) בהליכה ל־20 ק"מ

קרב המאה. האירוע המדובר ביותר באליפות העולם באתלטיקה הסתיים אתמול בדיוק בצורה בה ציפו לו כולם. שיא עולם מדהים – 9.83 שניות, שנקבע ע"י הקנדי יליד ג'מייקה, בן ג'ונסון. העימות המילולי בינו לבין יריבו העיקרי, האמריקאי קרל לואיס, הסתיים וסיפק את ההוכחה לדבריו של ג'ונסון, כי הוא כיום הרץ המהיר ביותר בעולם.

לואיס השתעשע עדיין באשליות עד לירית המזניק. הוא הסתמך על יכולתו הטובה במירוצים המוקדמים, בהם שיפר פעמיים את שיא המשחקים. על פני השטח נראה היה, כי לואיס מסוגל להוות יריב שקול לקנדי מוצק הגוף ואולי גם לנצחו.

אבל כל זאת כאמור עד לירית המזניק. ג'ונסון פרץ עם הירייה כמו קליע שלעו של תותח. כבר לאחר 20 מטרים ראה לואיס את גבו של ג'ונסון ההולך ומתרחק ממנו. ג'ונסון רץ כפי שלא רץ מימיו. גם בנקודת התורפה שלו, הסיום, לא באה לידי ביטוי וגם שלואיס הצליח לצמצם מעט את הפער על קו הסיום, לא היה בכך כדי למנוע את נצחונו המובהק של ה"קליע האנושי".

כאשר חתך ג'ונסון את קו הסיום לא האמין למראה עיניו. הלוח האלקטרוני הורה על שיא עולם חדש, ועוד איזה שיא – 9.83 שניות, זמן טוב בעשירית שלמה מהשיא הקודם שהוחזק ע"י האמריקאי קלווין סמית (9.93) מאז ה־3 ביולי 1983.

לואיס, הגם שהיה מאוכזב מהפסדו, הוכיח, כי חזר לכושרו המצויין מלפני שלוש שנים, כשקבע הישג השווה לשיא עולם קודם. אבל אתמול זה לא הספיק מול בן ג'ונסון.

במדלית הארד זכה ריימונד סטיוארט מג'מייקה עם זמן של 10.08 שנ'. לינפורד כריסטי היה רביעי (10.14), לפני אטילה קובאץ' מהונגריה (10.20), ויקטור ברייזין מברה"מ (10.25), לי מאקריי מארה"ב (10.34) והאיטלקי הפצוע פייר פרנצסקו פאבוני, שדידה עד הסיום (16.23).

כך שעט בן ג'ונסון לעבר נצחונו בריצת 100 מ' על האלוף היוצא קרל לואיס

אגב שלושה מארבעת הראשונים, למעט לואיס, הם ילידי ג'מייקה. שניים מהם היגרו וזכו בעבור מדליותיהם הרשמיות.

אבל שיאו של ג'ונסון לא היה היחידי אתמול באיצטדיון האולימפי. הבולגריה סטפקה קוסטאדינובה, שיאנית העולם בקפיצה לגובה, שיפרה בסנטימטר את שיאה הקודם והעמידה אותו על 2.09 מ'. היא עשתה זאת כבר בנסיונה השני.

במדלית הכסף זכתה הרוסיה תמרה ביקובה, האלופה היוצאת, שניתרה לגובה של 2.04 מ' ובמדלית הארד המזרח־גרמניה סוזאן באייר, לה הספיקה קפיצה של 1.96 מ'.

כאישה המהירה בעולם הוכתרה המזרח גרמניה סילקה גלאדיש, שחתכה את קו הסיום לאחר 10.90 שניות, רחוק משיאה העולמי של האמריקאית אוולין אשפורד, שלא התייצבה להגן על שיאה בגלל פציעה, אבל בכל זאת אלופת עולם. היא ירשה את בת ארצה מרליס גהאר, שנשרה בחצי־הגמר.

מזרח גרמניה נוספת, הייקה דרסלר, שזינקה גרוע, הצליחה לשפר את מיקומה לקראת הסיום, אך נאלצה להסתפק במקום שני ומדלית כסף, לאחר שקבעה 11.00 שניות. שלישית היתה הג'מייקנית מרלין אוטי־פייג' שקבעה 11.04 שניות והקדימה את האמריקאית ויליאמס, בעלת מדלית הכסף באליפות הקודמת, בשלוש מאיות.

הפתעה נפלה בהטלת כידון לגברים. הפיני סיפו ראטי נטל את מדלית הזהב עם תוצאה של 83.54 מ', אותה קבע בהטלתו האחרונה. הרוסי ויקטור יבסייב נטל את מדלית הכסף (82.54) [illegible] השיאן העולמי, הסתפק במקום רביעי עם תוצאה של 81.28 מ'.

לאיטלקים היתה עדנה במקצוע האחרון והפותח מעין – 20 ק"מ הליכה. סוף סוף מדלית זהב. השיג אותה מאוריציו דאמילאנו כשהוא שיא משחקים 1:20.44 שעה. שני הגיע הצ'כי ג'וזף פריבילינץ' ושליש הספרדי ווזה מרין.

ג'ויינר שואפת ברומא לתואר "מלכת האתלטיקה"

הבוקר היא נכנסת לפעולה. היא ג'קי ג'ויינר־קרסי, שיאנית העולם בקרב שבע והשותפה לשיא העולמי בקפיצה למרחק. שבעה מקצועות ביומיים הם ללא ספק משימה לא קלה. אבל ג'ויינר תעמוד במשימה ויתכן גם שתצליח לשפר את שיאה העומד על 7,158 נקודות.

שבירת השיא היא המשימה השניה בחשיבותה אצל האתלטית שחומת־העור הנשואה למאמנה. הראשונה היא כמובן הנצחון והזכיה במדלית הזהב. משימה זו תושג כנראה בלי בעיות, משום שיריבותיה העיקריות, אנקה באמר וסאבינה פיץ' המזרח גרמניות ונטליה שוביסקה הרוסיה, יעדרו בגלל פציעות.

המשימה השניה תלויה בעיקר ביכולתה בהטלת כידון והדיפת כדור־ברזל, שני המקצועות החלשים שלה. אם תצליח להשיג תוצאות טובות במקצועות אלה, יזועזע השיא העולמי בצורה משמעותית.

מכל מקום גם אם לא תצליח במשימתה השניה, לא תהיה מאוכזבת. "באליפות עולם המטרה החשובה ביותר היא הנצחון. רק אחר־כך אפשר לחשוב על שיא עולמי", אמרה ערב התחרויות.

המומחיות הגדולה שלה היא הקפיצה למרחק. במשחקי פאן אמריקה השוותה את השיא העולמי, המוחזק ע"י הייקה דרסלר – 7.45 מ' ואלמלא פחדה להפצע, היתה מתאמצת ואף שוברת אותו. מכל מקום ברומא, לאחר יום מנוחה בתום יומיים שיוקדשו לקרב 7, היא תתייצב בבור הקפיצה מול דרסלר, בקרב שיהיה לא רק על מדליות הזהב אלא גם על התואר האתלטית הטובה בעולם.

אגב, ג'ויינר איננה מסכימה עם הגדרתו של הבריטי דיילי תומפסון, שהוא שיאן ואלוף העולם בקרב 10, כ"מלך האתלטים". לדעתה תואר זה מגיע לה והיא מתכוונת להוכיח זאת על המסלול בבור הקפיצות ובמעגל הזריקות.

ג'ויינר ילידת סנט לואיס היא בת למשפחה ספורטיבית. אחיה אל, זכה בלוס אנג'לס במדלית הזהב בקפיצה משולשת. ג'קי נכשלה באותו מעמד בגלל 33 מאיות בריצת 800 מ' ונאלצה להסתפק במדלית הכסף. לאחר שתזכה ברומא, היא תתחיל להתאמן לקראת סיאול, שם היא מקווה לזכות סוף סוף במדלית זהב אולימפית.

לואיס לא היה בתקופה האחרונה חברו הקרוב של ג'ונסון, אבל היה מספיק הוגן ללחוץ את ידו של המנצח בתום הריצה

השיאן באנקס נכשל במוקדמות

שיאן העולם בקפיצה למרחק, האמריקאי ווילי באנקס, לא יופיע היום בתחרות הגמר, לאחר שנכשל אתמול במוקדמות. בנקס קפץ למרחק של 16.37 מ', רחוק משיאו העומד על 17.97 מ', וסיים במקום ה־18, מבין 31 קופצים. גם חברו לנבחרת, צ'רלי סימפקינס, נכשל בקפיצותיו ולא יופיע בגמר.

את התוצאה הטובה ביותר קבע הרוסי אולג פאריקין, שקפץ 17.35 מ'. מייק קונלי האמריקאי, המועמד למדלית הזהב, קבע את התוצאה החמישית. בטיבה. והוא יחד עם היפאני יאמאשיטה הם שני הלא אירופים היחידים בגמר.

הבריטי ריימונד ארמנד קבע את הזמן הטוב ביותר במוקדמות ב־400 מ'. הבריטי קבע זמן של 45.33 שנ'. גם המועמד לנצחון, האמריקאי בוץ' ריינולדס, ניצח בקלות במקצה שלו ועלה לסיבוב השני (45.51).

בזריקת הדיסקוס לנשים קבעה המזרח גרמניה אילקה וילודה את ההישג הטוב ביותר במוקדמות – 68.40 מ'. גם שיאנית העולם הצ'כית שלבה הפילה לגמר.

גונתור לא פחד וגזל מאנדריי הזהב בברזל

ורנר גונתור – את השם הזה יזכרו ברומא במשך תקופה ארוכה. שכן השווייצי הענק, המתנשא לגובה של שני מטרים ושוקל 125 ק"ג, מנע מחביבם של האיטלקים, השוטר אלסנדרו אנדריי, לזכות במדלית הזהב באליפות העולם בהדיפת כדור ברזל ואילץ אותו להסתפק במדלית הכסף.

לאיטליה הגיע גונתור ברגשות מעורבים. מצד אחד הכיר בכשרונו וביכולתו לנצח. מאידך הפחידה אותו העובדה שלפני פחות מחודש הצליח אנדריי לשבור את השיא העולמי ולהעמידו על 22.91 מ'. "הייתי מאוכזב מאד כשנודע לי על השיא של האיטלקי – סיפר השווייצי – לא הצלחתי להבין כיצד הצליח בבת אחת לעשות תוצאה כזאת. זכרתי, כי הישגו הטוב ביותר השנה היה משהו בסביבות 22.10 ופתאום הדיפה כזאת", אמר גונתור.

אבל האכזבה חלפה עד מהרה. ושלשום, לעיני 60,000 איטלקים משולהבים מריעים לידידם ששאגים בזה לעכבה, הוא הוכיח מי הטוב מכולם. הוא לא הצליח אמנם לשבור את השיא הטרי, אבל גם תוצאה של 22.33 מ' הספיקה לו כדי להוסיף לכתר האירופי שלו גם את הכתר העולמי, אותו ישא בארבע השנים הקרובות.

גונתור הוא הודף כדור ברזל מקצועני לכל דבר. הוא אינו עובד ואת שכרו, בסך 4000 פרנקים שווייצים (2570 דולאר), הוא מקבל מחברת אלקטרוניקה, שאותה הוא מבקר רק אחת לחודש כדי לקבל את משכורתו. בזמנו הפנוי הוא מתאמן שש שעות ביום עם כדור, שמשקלו שמונה ק"ג, ב־700 גרם יותר ממשקל הכדור הרשמי. אגב, הוא הגיע כבר להישג של 20.73 מ' עם הכדור הכבד יותר.

את האני מאמין שלו השמיע לאחר הנצחון, בשיחה לעתונות, כשנשאל אם פחד מאנדריי: "איני פוחד מאיש". ותאמינו, כי עם מבנה גוף ושרירים כמו שלו הוא באמת לא צריך לפחד.

יובנטוס מציעה 2 מיליון דולאר לרכישת קאניגיה

חלוצה הצעיר של ריבר פלייט הארגנטינית, קלאודיו קאניגיה, מועמד להצטרף לשורות יובנטוס האיטלקית. הכדורגלן הודיע בבואנוס איירס, כי הקבוצה האיטלקית הציעה עבורו סכום של שני מיליון דולאר.

קאניגיה בן ה־20 הופתע לדבריו מן ההצעה וטרם הגיעו לידיו כל פרטיה. מכל מקום הוא אמר, כי תקוותו שיוכל אמנם לשחק במועדון האיטלקי [illegible] מכל אפשרות לעבור לקבוצה אחרת. [illegible] מכל מקום כדי לרכוש עוד נסיון, ימשיך קאניגיה להופיע במדי ריבר פלייט עוד עונה, לפני שיעבור בשנה הבאה.

הודח מאמנה הסקוטי של סביליה הספרדית

ג'וק וואלאס, מאמנה הסקוטי של קבוצת סביליה הספרדית, הודח מתפקידו עוד בטרם החלה העונה. הסיבה הרשמית להדחה קשיי השפה של המאמן.

וואלאס הגיע לסביליה בעונה שעברה לאחר שקודם לכן אימן את ריינג'רס ולסטר סיטי.

גולדווסר אחרון במקצה – 52.54 ש'

אילן גולדווסר, נציג ישראל ברומא, איכזב אתמול מאד. הוא קבע במוקדמות בריצת 400 מ' משוכות זמן של 52.54 שניות, רחוק בשניה משיאו הישראלי וסיים שמיני ואחרון במקצה שלו.

גולדווסר הוגרל למקצה השלישי יחד עם האלוף האירופי, המערב גרמני הרלד שמיד, הרצים מברה"מ, בריטניה, קניה, איטליה, יפאן, ויוגוסלאביה. [illegible]

אבל התרגשות פגעה כנראה בשיאן הישראלי והוא לא הצליח להסתדר עם המשוכות וכמובן עם יריביו. הוא פיגר אחרי הרץ היוגוסלאבי, שסיים שביעי והקדים אותו ביותר משניה.

המנצח במקצה היה כמובן שמיד, שקבע זמן בינוני לגביו – 49.20 שנ'. הוא הקדים את הבריטי כריס אקבוסי (49.36), הרוסי אלכסנדר ואסילייב (49.99), הקנייתי ג'וזף מאריטים (50.04), האיטלקי אנג'לו לודזי (51.15), היפאני שיגנוראי אומורי (50.20), היוגוסלאבי רזק קופיטאר (51.53) ואילן גולדווסר.

את הזמן הטוב ביותר במוקדמות קבע אורין מחוס. גם בן ארצו, דני האריס, ניצח בקלות במקצה שלו.

מאכזב גולדווסר

פרסלני המוענש להפועל כפ"ס

מאת ג.אשר

יזהר פרסלני, כדורגלן מכבי פ"ת בעונה שחלפה, עבר אתמול לקבוצת הפועל כפר־סבא מהליגה הלאומית. פרסלני הועבר בהשאלת משנה דרך מכבי פ"ת. הכדורגלן שייך לקבוצת מכבי חיפה.

פרסלני יחמיץ את שני משחקי הליגה הקרובים, שכן עליו לרצות עונש הרחקה משני משחקי ליגה.

היום הוא יום ההעברות האחרון לקראת המחזור הי"ן, שיחל בשבת הקרובה. לפיכך צפויים מספר העברות בולטות וביניהן: כוני גינזבורג ממכבי תל־אביב למכבי חיפה ומשה סלקטר ממכבי חיפה לבית"ר ירושלים.

האיגוד לפיתוח הגוף הוכר ע"י הוועד האולימפי

האיגוד הישראלי לפיתוח הגוף הוכר על ידי הוועד האולימפי בישראל, זאת נמסר אתמול במסיבת עתונאים בבית סוקולוב בתל־אביב.

נשיא האיגוד, אשר פריג', קיבל ביום ו' מכתב מהוועד האולימפי בישראל, בו נאמר, כי מליאת הוועד האולימפי החליטה להכיר באיגוד לפיתוח הגוף, על פי תקנון העמותה שהוגש לוועד האולימפי.

הנשיא פריג' אמר, כי האיגוד הישראלי הוא חבר בפדרציה הבינ"לאומית לפיתוח הגוף. בפדרציה חברות 129 מדינות וההכרה הבינ"לאומית נתקבלה

לנדל וגראף בראש הדרוג בפלשינג

מאת שמואל טל

היום תיפתח על מגרשי הטניס בפלשינג־מדו, ניו־יורק, אליפות ארה"ב הפתוחה בטניס. איוון לנדל, המדורג ראשון בעולם, ינסה לזכות בתואר בפעם השלישית ברציפות. בין הנשים, לראשונה מזה תקופה ארוכה, לא מדורגת מרטינה נברטילובה ראשונה בין הנשים. את מקומה תופסת הצעירה המערב־גרמניה שטפי גראף, שניצחה את מרטינה הגדולה מהמסיבה והגעת רוצה לעשות זאת גם באליפות זו.

הרבה תעלומות יאלצו לחכות לפתרון עד ה־13 בספטמבר, היום בו יסתיים הטורניר. עד אותו יום רואים המומחים את לנדל, שישחק על מגרשו הביתי (ביתו נמצא כשעת נסיעה מפלשינג מדו), כמועמד לזכיה. לנדל מצטיין על מגרשים בעלי משטח קשה וזה בדיוק מה שמחכה לו ולתורם לבטחונו. גם העובדה שב־29 משחקיו האחרונים נוצח רק פעם, בווימבלדון, על משטח דשא, משפר את בטחונו העצמי.

יריביו העיקריים, שדורגו מיד אחריו, הם השוודים סטפן אדברג ומאטס וילאנדר. אדברג מצוי לאחרונה בקו עליה והשתווה לנדל בדירוג העולמי. הוא מצטיין משחק אגרסיבי, המתאים למשטחים הקשים, והוכיח את כשרונו לאחרונה במונטריאול, שם הגיע לגמר על חשבונו של המערב גרמני בוריס בקר.

וילאנדר משחק סולידי ואופייני לשחקני הקו האחורי השוודיים. הוא זכה השנה בחמישה טורנירים, אך לא הצליח להתכונן כראוי לטורניר העונה. גם העובדה שהוא עלול להתקל בחצי הגמר עם אדברג, בודאי לא עוזרת לו.

בקר אינו יציב ובצד נצחונות ותצוגות מרהיבות הוא מסוגל להפסיד לבחורים מכנו ובצורה שאינה מתאימה לשחקן ברמתו. מכל מקום הוא מדורג רביעי, מקום בהחלט מכובד.

חמישי מדורג הצ'כי מילוסלאב מציר, הטניסאי ה"עשיר ביותר השנה". אשתקד הגיע לגמר ונוצח ע"י לנדל. הפעם תהיה משימתו הרבה יותר קשה.

רק אחרי החמישיה הפותחת, מדורג נציג אמריקאי. זהו ה"זוקן" ג'ימי קונורס, שבגיל 35 עדיין אינו מוותר. לקונורס עבר עשיר באליפות ארצו, כולל חמש זכיות ו־79 נצחונות. אבל נראה, כי העתיד הרבה יותר קשה עבורו והוא לא יצליח לטפס לשלבים הגבוהים.

ג'ון מקנרו, המדורג שמיני, נוצח לאחרונה פעמים בסיבוב הראשון של טורנירים, בהם לקח חלק. חודשי החופשה שנטל פגמו בכושר ריכוזו, אם כי בכמה מהמפגשים האחרונים הוכיח יכולת מעולה כמו בימים הטובים. הטורניר האחרון בסידרת הגראנד סלאם השנה, יאפשר למקנרו לראות לאן פניו מועדות. הישג טוב ימריץ אותו לקראת העונה הבאה. הפסד עלול להביא לסיום הקריירה שלו.

אלוף ווימבלדון, פאט קאש, המדורג שביעי, אינו מהמצטיינים על מגרשים קשים. הוא הרבה יותר טוב על דשא, אבל הוא מסוגל להפתיע ולגנוב את ההצגה.

מהפך חל אצל הנשים. לראשונה כאמור מזה שנים רבות לא מדורגת נברטילובה או אוורט בפיסגה. ב־13 השנים האחרונות זה קרה רק פעם אחת. אבל הפעם ניתנה הבכורה לשטפי גראף בת ה־18 מגרמניה. למרות שהפסידה למרטינה בגמר ווימבלדון, מאזן הישגיה הכללי טוב יותר.

אבל מרטינה נברטילובה אינה מוותרת בקלות. זכיה בפלשינג מדו יחזיר אותה למקום אליו התרגלה. אם תהיה בכושרה הרגיל, היא תצליח במשימה, אם כי לא בקלות כמו בעבר.

כריס אוורט (שלישית), חנה מנדליקובה והאחרות יכולות להפתיע, אך יש להניח, כי הם ישמשו רק תפאורה לשתי הגדולות, שיאבקו על הבכורה בטורניר ובדירוג העולמי.

אנדרסון גילה שיפור ביכולתו

מאת משה כהן

הענק שחום העור ג'רום אנדרסון גילה אמש שיפור ביכולתו והוא אף טען, כי חלה הטבה בפציעה ברגלו, אבל במכבי לא נוטים להתעודד לקראת העונה הקרובה.

"צריך עוד לבדוק את יכולתו רק לקראת סוף השבוע נחליט", אמר מאמן הקבוצה, רלף קליין, בתום האימון, בו נטלו חלק גם שחקני הנבחרת.

בינתיים, מצפים במכבי לבואו של מייק בראון ויתכן שגם שחקנים נוספים יבואו בימים הקרובים למכבים.

ההתאחדות תקבע סכום העברתו של סלקטר לבית"ר י־ם

המוסד לבוררות שליד ההתאחדות לכדורגל בישראל יקבע את הסכום שעל קבוצת הכדורגל של בית"ר ירושלים לשלם לקבוצת מכבי חיפה, בעקבות העברתו של שחקן הכדורגל משה סלקטר לקבוצת בית"ר ירושלים – על כך סוכם אתמול בבית המשפט המחוזי בחיפה בין נציגי אגודת הספורט של בית"ר ירושלים ומכבי חיפה, בהסכם בוררות שנחתם ביניהם.

השחקן משה סלקטר פנה עוד בתחילת חודש אוגוסט באמצעות עורך־דינו יוסי לבנה לבית המשפט בחיפה. השופט נתן קליינברגר נתן צו הצהרתי זמני, לפיו רשאי משה סלקטר להתאמן ולשחק בקבוצת כדורגל, לפי שיקול דעתו, עד לסיום ההליכים המשפטיים.

בית המשפט הורה למכבי חיפה להיענות לבקשת השחקן ולהכניסו ברשימת ההעברות. בא־כוח קבוצת מכבי חיפה, עוה"ד עצמון לב, הודיע לבית המשפט, כי לאחר סירובו של סלקטר לשחק במסגרת קבוצתו, הוצב שמו ברשימת ההעברות והסכום שנקבע לרכישתו הוא 320 אלף ש"ח.

הצדדים הגיעו להבנה בכל הנוגע לתביעה למוסד הבוררות של ההתאחדות לכדורגל, שיפסוק במחלוקת שביניהם ואלה חתמו על הסכם בוררות.

תקציב הפועל לשנת 87/88 יעמוד על 13.348,500 ש"ח

מאת אהרן להב

הרבעון הראשון של תקציב מרכז הפועל לשנת 1987/88 מכלל כולל של 13.348,500 ש"ח אושר אתמול בישיבת מרכז הפועל. האישור לכל התקציב ינתן על־ידי המרכז לאחר שיסתיימו דיוני ועדת הכספים ומזכירות מרכז הפועל.

בהביאו את רבעון התקציב לפני המרכז אמר מזכיר הפועל יצחק אופק, כי תקציב המרכז מהווה רק חלק מתקציב התאגדות הפועל. הוא אינו כולל את תקציב הסניפים והשתתפות מועצות הפועלים, הרשויות המקומיות וההכנסות העצמיות שלהם. אופק הדגיש, כי עיקר תקציב הספורט בישראל בא ממקורות מועצת הפועלים והוא אינו מוסתת על הצרכים הריאליים של הספורט.

כן הביא אופק את עיקרי פעילות הפועל לשנת התקציב הנקובה שאושרה על־ידי חברי המרכז.

השנה תחגוג המדינה 40 שנה להקמתה והתאגדות הפועל 65 שנה לקיומה. הסניפים והמרכז יקיימו אירועים מיוחדים לציון החגיגות.

מרכז הפועל יקדיש מאמצים מיוחדים לטיפוח הספורט העממי בהפועל, במרכזי הספורט לעובד ומשפחתו ובאירועים ומפעלים עממיים.

יוגבר הפיקוח על תקציבי הסניפים, כדי להבטיח פעולה כספית מאוזנת וקיום קפדני על האמנה הבין־מרכזית בכדורגל ובכדורסל.

המרכז הביע את הוקרתו להסתדרות על תמיכתה בספורט וקורא לחברת העובדים לקיים את החלטות ועידת ההסתדרות ומוסדותיה, להקצות אמצעים לקידום הפעולה ההסתדרותית ופעולות הפועל בכל ישוב ולעודד את קבוצות הייצוג של הפועל בענפי הספורט השונים.

וודס לא יועבר למנצ'סטר־יונייטד

מאת שמואל טל

מנצ'סטר יונייטד הודיעה בסוף השבוע שעבר, כי הידיעה על ויתורו של השוער כריס וודס, שוער הנבחרת האנגלית ואלופת סקוטלנד, ריינג'רס גלאזגו, אינה נכונה וכי אין לה כל כוונה לרכשו.

יונייטד מחפשת כבר זמן רב שוער מהדרג העליון, לאחר ששוערה הראשון, ביילי, פרש מהמגרש בגלל פציעה קשה. בין היתר הוזכר גם שמו של שוער הנבחרת הרוסית, רינאט דסאייב, כמועמד להצטרף לשורות הקבוצה, אולם עד כה מסרבים השלטונות לשחררו.

הסיפור על העברתו של וודס ליונייטד קיבל תנופה לאחר שגראהם סונאס, מנהלה של ריינג'רס, מבקש לרכוש את הסקוטי אנדי גוראם. סונאס עקב אחרי גוראם, המופיע במדי אולדהאם, בשבוע שעבר, אך הבהיר, כי השוער לא היה מטרת בואו למשחק.

גם בריינג'רס קיבלו בהפתעה את סיפור וודס והגדירו אותו כשמועות. מנהל אולדהאם חיזק את דברי הסקוטים באמרו, כי לא קיבל שום הצעה בנוגע לשוער. גוראם עצמו אמר על ההודעות: "זה בהחלט חדש עבורי".

בינגהאם יזכה בהצעה מקזחאן

בילי בינגהאם, מאמן הנבחרת הצפון־אירית, חזר לאחרונה מערב הסעודית, [illegible] בינגהאם, [illegible] כנראה הספיק לו, והוא את ההצעה.

בנק הפועלים בע"מ וחברות בנות שלו

תמצית מאזן מאוחד ליום 30 ביוני 1987
מותאם להשפעת האינפלציה לפי מדד יוני 1987
(באלפי שקלים חדשים)

	30.6.87 (לא מבוקר)	31.3.87 (לא מבוקר)	31.12.86 (מבוקר)
מזומנים בקופה ופקדונות בבנקים מרכזיים	2,819,890	2,834,316	2,651,093
פקדונות בבנקים	2,901,094	3,283,869	2,727,274
אגרות חוב להשקעה	1,612,248	1,560,500	1,356,431
מניות להשקעה	464,992	459,683	450,775
ניירות ערך לסחיר	60,871	77,615	67,634
הלוואות לממשלה	17,171,286	17,333,506	17,310,989
הלוואות לציבור	17,934,533	17,660,754	16,867,421
בניינים וציוד	594,711	603,700	615,514
נכסים אחרים	171,372	188,651	199,801
	43,756,497	44,002,594	42,246,912

	30.6.87 (לא מבוקר)	31.3.87 (לא מבוקר)	31.12.86 (מבוקר)
פקדונות מבנקים	2,367,992	2,382,463	2,192,095
פקדונות הציבור	17,366,040	17,612,537	16,570,296
פקדונות לשם הלוואות	10,490,315	10,559,102	10,195,076
אגרות חוב ושטרי התחייבות שהונפקו ביתנים להמרה	11,911,776	11,768,438	11,668,732
התחייבויות אחרות	191,868	187,422	162,960
סך הכל התחייבויות	42,227,991	42,509,962	40,789,159
זכויות בעלי מניות חיצוניים	205,329	204,206	201,768
הון עצמי	1,323,177	1,288,426	1,255,985
	43,756,497	44,002,594	42,246,912

א. ברגלס, יו"ר הדירקטוריון — ע. כיין, יו"ר ההנהלה — א. שדה, משנה למנהל

דו"ח רווח והפסד מאוחד לחצי השנה שנסתיימה ביום 30 ביוני 1987
מותאם להשפעת האינפלציה לפי מדד יוני 1987
(באלפי שקלים חדשים)

	1.1.87 עד 30.6.87 (לא מבוקר)	1.1.86 עד 30.6.86 (לא מבוקר)
רווח מפעולות רגילות, לפני מסים	142,735	38,596
הפרשה למסים על הרווח מפעולות רגילות	73,785	19,445
רווח מפעולות רגילות, לאחר מסים	66,950	19,151
חלקם של הבנק ושל חברות בנות ברווחי (הפסדי) נטו, מפעולות רגילות של חברות בנות שלא אוחדו ושל חברות מסונפות*	5,983	3,214
רווח נקי מפעולות רגילות, לפני חלקם של בעלי מניות חיצוניים	72,933	22,365
חלקם של בעלי מניות חיצוניים ברווחים נטו, מפעולות רגילות של חברות בנות	6,090	3,358
רווח נקי, לפני הכנסות בלתי רגילות	66,843	19,007
הכנסות בלתי רגילות, נטו, לאחר מסים	244	-
רווח נקי	67,087	19,007

דו"ח על השינויים בהון העצמי לחצי השנה שנסתיימה ביום 30 ביוני 1987
מותאם להשפעת האינפלציה לפי מדד יוני 1987
(באלפי שקלים חדשים)

	1.1.87 עד 30.6.87 הון וקרנות הון (לא מבוקר)	1.1.87 עד 30.6.87 עודפים (הפסדים)** (לא מבוקר)	1.1.86 עד 30.6.86 הון וקרנות הון (לא מבוקר)	1.1.86 עד 30.6.86 עודפים (הפסדים)** (לא מבוקר)
יתרה לתחילת התקופה	1,569,201	(313,216)	1,578,724	(334,631)
רווח נקי		67,087		19,007
התאמות בגין תרגום דו"חות כספיים של חברה בת בחו"ל ובגין יחידות מוחזקות ע"י חברות מסונפות		105		(2,620)
יתרה לסוף התקופה	1,569,201	(246,024)	1,578,724	(318,244)

* כולל חלקו של הבנק ברווחים של [illegible]
** יתרות העודפים לסוף התקופה כוללות [illegible]
הדו"חות הכספיים ליום 30 ביוני 1987, נערכו לפי אותם כללי חשבונאות שלפיהם נערכו הדו"חות הכספיים המבוקרים ליום 31 בדצמבר 1986.

מקבוצת בנק הפועלים

מכان الأصل

صكا عن الأصل

כוכבים ולילות

בעריכת זאב פרי

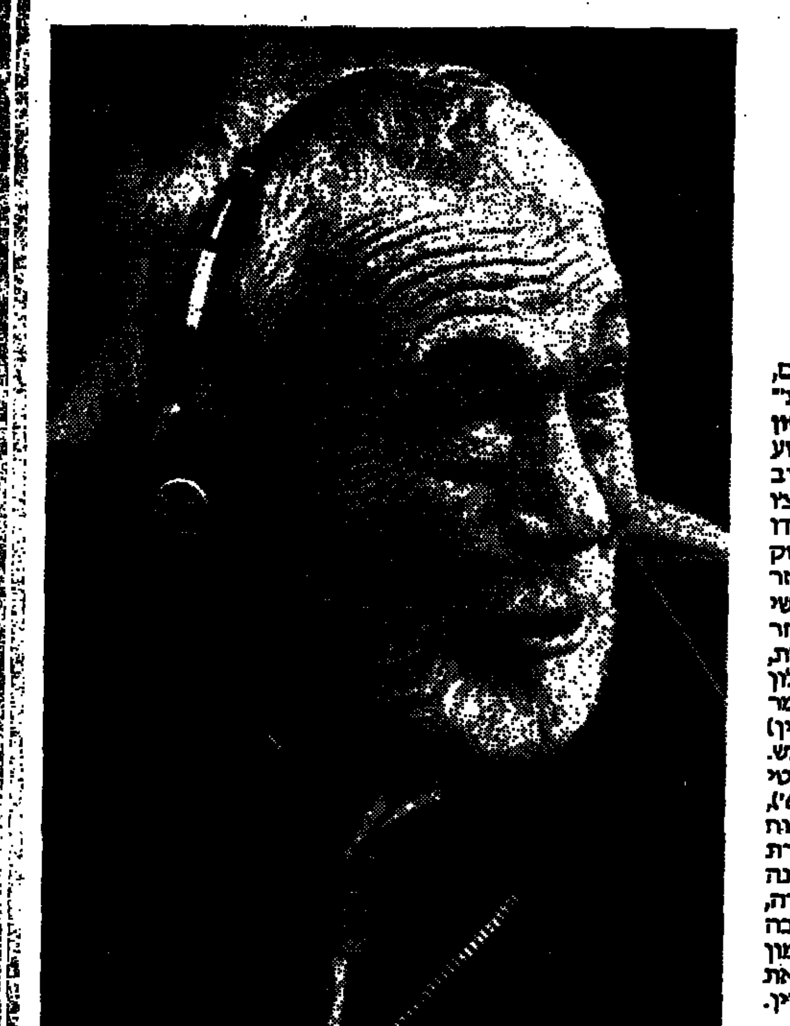

גם בארזים

ביום הולדתו ה־81, לפני ימים לא רבים, התקשטו אנשי הצוות של „מיסטר נורת'" בסיכות „יום הולדת שמח ג'ון" **ויוסטון** (משמאל) העשוי ללא חת השתעשע בעתונאים שעלו לרגל, כשהוא ישוב במיטתו. כעת, בעקבות כניעתו של המאצ'ו רב הקסם לשירת המלאכים, עבר לצידו האפל של האקרן עוד קשות שב ומרוסק קול. **לי מרווין**, איש מארינס שהיה לעוזר שרברב והתגלגל לתפקידי קשוחים חורשי זדון אך במקרה. תריסר שנים לאחר כניסתו המאוחרת לסתרחרת ההוליוודית, ב־1963, זומן מרווין לאסוף את פסלון צלמו של הדוד אוסקר על תפקידו המזמר ב„קאט בלו" (הוכחה בתמונה מימין) ומאותו שלב כבר נחשב לכוכב של ממש. „הלהט הגדול" (53'), „האיש שירה בליברטי ואלאנס" (62'), „תריסר הנועזים" (67'), „האדומה הגדולה" (70') וכמובן „כוח דלתא" הבלתי נשכח, שבמיטב מסורת יוצריו, הנשים תדמית הוליוודית נושנה והדגים את מרווין המובהק: איש הפלדה, מקצוען עז מבע הממעט במילים ומרבה מעללים. הטלוויזיה הישראלית, בתזמון מזהיר, מייעדת להקרנה ביום רביעי את „חמטרה בולי" בהשתתפותו של מרווין. נקבל זאת כגברים.

יום הולדת למלחין לאומי

צבי אבני חוגג בימים אלה את יום הולדתו ה־60. **יהודה כהן** נפגש עמו.

„אנו חיים בתקופה של פלורליזם במוסיקה. אין היום סגנון אחד שמועדף על אחר, מה שהיה אתמול חדשני, הפך למיושן, ומה שנחשב לקונסטרוקטיבי, יכול להתגלות כבעל פוטנציאל חדש. בתקופה הזאת, שאין בה כללים מקובלים והכול מותר, היוצר חייב להיות בעל אמונה פנימית חזקה שבעתיים בדרכו ובמסר שלו". זהו מעין קרדו של המלחין צבי אבני, החוגג השבוע את יום הולדתו השישים.

אבני הוא אחד החשובים והמנוגנים ביותר במלחינים הישראליים בארץ ומחוצה לה. הוא זכה בפרסים רבים, ובאחרונה אף הוענק לו פרס השופטים של אקו"ם על מפעל חייו.

אבני נולד ב־1927 בעיר זארבריקן בגרמניה ועלה עם הוריו ארצה ב־1935. שלוש שנים לאחר מכן נוסף אביו על ידי כנופיית פורעים ערביים בשלהי המאורעות, ועקבותיו מעולם לא נודעו. מגיל 14 החל לעבוד למחייתו ובשעות הפנאי למד מוסיקה, וכן הירבה לעסוק בציור ובקריאה. בגיל 18 רכש לראשונה פסנתר ישן והחליט להתמסר לקומפוזיציה, שבה ראה מאז ותמיד את עיקר שאיפתו בחיים. בין מוריו באותה תקופה היו פרנק פלג ואבל אורליך. מאוחר יותר הגיע לאקדמיה למוסיקה בתל־אביב, אותה סיים בשנת 1958, רק אחרי שירותו הצבאי, בהדרכת מרדכי סתר, במקביל למד באופן פרטי תזמור אצל פאול בן חיים. בשנת 1962 נסע לארה"ב להשתלמות אצל אהרן קופלנד ולוקאס פוס, ובאוניברסיטת קולומביה למד מוסיקה אלקטרונית אצל ולדימיר אוסצ'בסקי.

בארה"ב חל מפנה ד' חד בגישתו לכל הפרמטרים של המוסיקה. היא הפכה להיות יותר חריפה, יותר מתוחה ויותר חופשית בכל אשר לצורות ולתכנים. מאמצע שנות ה־70 הוא רואה את עצמו פחות מוטרד משאלת ה„ישראליות" של המוסיקה שלו, ושימת לבו מתמקדת יותר בנקודה היהודית של הוויתו במובנה ה„הילתי". הוא חיבר מגוון גדול של יצירות בתחום הקולי, הקאמרי, הסימפוני והאלקטרוני.

צבי אבני רואה את עצמו כמוסיקאי בעל אישיות מפוצלת: למן תחילת דרכו מצא את עצמו תמיד עסוק, בצד היצירה, גם בפעולה ציבורית, וכן הוא נמשך מאז ומתמיד לעניינים של חינוך מוסיקלי ברמות שונות.

– האם פעילותך הרב־תחומית לא באה באחד מאותם תחומים?

„לעיתים היתה נטייתי הציבורית בעוכרי, למשל בתנועת הנוער העובד בחיפה. אני הייתי מביא את המנדולינה ומפוחית־היד שלי, ולצליליו נגינתי היו חברי בתנועה יוצאים במחול. התוצאה: אני עצמי אינני יודע עד היום לרקוד אפילו סגנון".

רבר זה לא הפריע לאבני לכתוב כמה וכמה יצירות לבאלט ללהקות בת־דור ובת־שבע, והוא גם משמש כיועץ מוסיקלי ללהקת בת־דור מיום היווסדה. כוריאוגרפים רבים גילו כנראה במוסיקה שלו סגולות ריקודיות, ואחת מיצירותיו הידועות והחשובות, „הרהורים על דראמה", שלא נכתבה כלל לבאלט, שימשה כיסוד לארבע יצירות מחול מאת כוריאוגרפים ידועי שם. לאחרונה חיבר אבני בהזמנה מטעם הקרן לפיתוח ירושלים המזרחית יצירה בשם „מערת צדקיהו", לפיוט מאת יהודה עמיחי, שביצוע הבכורה המרשים שלה התקיים באותה מערה על יד שער שכם בעיר העתיקה של ירושלים.

– מה בעצם פירושו של דבר לגביך להיות מלחין של מוסיקה אמנותית בישראל של 1987?

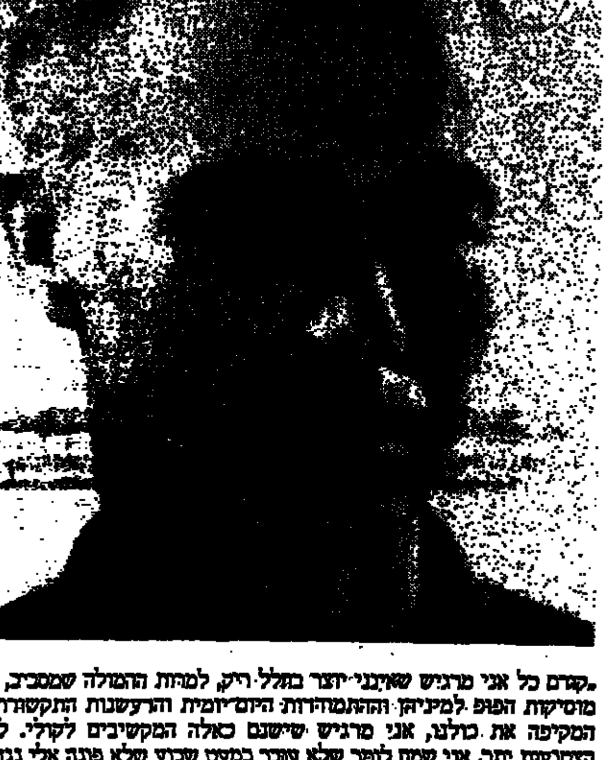

„קודם כל אני מרגיש שאינני יוצר בחלל ריק, למחות ההמולה שמסביב, עם מוסיקות הפופ למיניהן וההתמהדורות היום־יומית והרעשנות התקשורתית המקיפה את כולנו, אני מרגיש שישנם כאלה המקשיבים לקולי. ללא הצטנעות יתר, אני שמח לומר שלא עובר כמעט שבוע שלא פונה אלי נגן או גוף מבצע המבקש חוים של יצירות שלי לביצוע או שמעוניין להזמין אצלי יצירה חדשה. יש כמה גופים ומבצעים בארץ ובחו"ל שמחכים זה שנים שאתפנה לכתוב להם יצירה, וזה מעודד ומחזק את הרגשה, שיש לי ניגון משלי המדבר אל לבם של האחרים. למען האמת, לקומפוזיטור מוכר אין כמעט קושי לקבל ביצוע של יצירה חדשה על ידי גופים מכובדים ומוכרים, ורבים הם אלה המעוניינים לעשות ביצועי בכורה. אך השאלה היא תמיד מה קורה אחר כך עם היצירה, ורבות הן היצירות הקבורות במשך השנים במגירות של המלחינים והמו"לים. לכן רבה השמחה אצלי שבעתיים, כשאני זוכה לשמוע ביצועים חוזרים של יצירות שכתבתי לפני חמש, עשר, עשרים שנה וגם יותר. לדוגמה, לגמרי במקרה, בלי שהודיעו לי יד בדבר, נכללות יצירות שלי בעונה הקרובה בשלוש תזמורות בכירות בישראל: „תפילה" לכלי קשת משנת 1961 תנגן תזמורת חיפה בניצוח סטנלי ספרבר; „הרהורים על דראמה" (1965) תבוצע בתזמורת הקאמרית בניצוח יואב תלמי בארץ ובחו"ל; התזמורת הסימפונית ירושלים תנגן „מטרופוזות על כוראל של באך" שלי".

– היכן אתה עומד היום מבחינת הפעילות הציבוריות שלך?

„בעניין זה אני עושה כעת חשבון נפש, ואני שואל את עצמי, אם הזמן היקר שאני מקדיש לישיבות, לשיחות טלפון, לכתיבת מכתבים ולמתן עצות לכל מיני יהודים טובים, שלעתים גם מתם רוצים לשפוך את לבם, האם כל זה שקול כנגד ההתמסרות השלמה יותר ליצירה. נדמה לי, שבתקופה הזאת של חיי אני מתחיל להבין את מאמרם של חז"ל „אהב את המלאכה ושנא את הרבנות". אין זאת אומרת שאני מתכוון להתיישב במגדל־שן, אני פשוט לא בנוי לזה, כנראה, אבל אני בהחלט רוצה לצמצם את הפעילות הציבורית שלי ולפנות מקום לצעירים יותר המוכנים לעשות את המלאכה".

– ומה בעניין ההוראה?

„אני אוהב ללמד, אני נהנה הנאה גדולה לשמוע יצירות של תלמידי או תזמורים של סטודנטים שלי באקדמיה למוסיקה בירושלים. אני גם אוהב לעסוק בפופולריזציה של המוסיקה ולכתוב מאמרים על הסברת מוסיקה לנוער בירחון המוסיקלי „גיתית" שאותו גם ערכתי במשך כ־15 שנים".

– ומה תכביותיך בקומפוזיציה בשנים הקרובות?

„הייתי רוצה להתמקד בכמה יצירות רבות־היקף העוסקות בשאלות הקיומיות של העם בישראל ומעסיקות אותי אישית: היצירות הקשורות לארץ, ליהדות, על משמעותה ההיסטורית והמסורת שלה, ואם יעמוד בי הכוח, אנסה להתמודד גם עם נושא השואה. בצד שאיפות כבירות אלו אני מקווה למצוא גם את הפנאי ואת ההשראה לכתוב קטעים קלים לשני ילדי הקטנים, אשר, כפי שכתבה עיתונאית אחת יש להם „אבא בגיל סבא"".

יהודה כהן

מלחין השבוע

בכמה מדינות, בהן משמיעים בקביעות מוסיקה קלאסית, נהוג לשדר במשך שבוע תמים פינה יומית – „מלחין השבוע". תכנית המוקדשת ליצירות ידועות, או פחות מוכרות, מאת מלחין מקומי, או מלחין במעמד בין־לאומי. השבוע, לציון יום הולדתו השישים של המלחין הישראלי **צבי אבני**, תושמענה ב„קול המוסיקה" כמה מיצירותיו המגוונות, בשלוש תכניות נפרדות.

הערב (ב־19.00), במדור „בין חברים", תשודרנה שתי יצירות תזמורתיות בנגינת הפילהרמונית הישראלית: „מוסיקה תכניתית" (מ־1980) בניצוח זובין מהטה ו„הירהורים על דרמה" בניצוח אליהו ענבל.

ביום רביעי (ב־15.00) במסגרת „מוסיקה ויוזה" תושמע „סינכומוטורסק", יצירה לקול (סופראן) עם סרט מגנטי מוקלט מראש.

ביום ששי (ב־12.00), בתכנית „מן הסרטיה", תשודר יצירה קאמרית „מעבר לפרגוד", לפסנתר ולשלישיית כלי קשת.

ישראל דליות

„תל־חי 87" – בראש השנה

לאחר הפסקה של ארבע שנים חוזר השנה „ארוע תל־חי" בתנופה מחודשת. הארוע יתקיים משך חמישה ימים, החל מה־22 בספטמבר ועד ה־26 בו, כולו בחצר תל־חי ובהר שמעליה. בארוע משתתפים 34 פסלים, מהם 16 מחו"ל, וכן כ־20 קבוצות מיצג. אוצר הארוע הוא פלוד בקס, אוצר המוזיאון לאמנות מודרנית של אנטוורפן שבבלגיה. תקציבו הכולל של הארוע הוא 180 אלף דולר. מנהל הארוע הוא גבי גרינפלד, חבר קבוץ כפר סאלד.

הבאים לתל־חי יוכלו לצפות, בנוסף ל־34 הפסלים החדשים אשר יוצבו על ההר בכ־30 פסלים אשר נותרו במקום מארועים קודמים. הפסלים המשתתפים השנה לא השתתפו בארועי תל־חי הקודמים, שנערכו בשנים 1980 ו־1983, או הנם כאלה שהשתתפו אך פסליהם לא נמצאים כיום בשטח. השנה, יותר מבעבר, משתתפים בארוע גם פסלים זרים ו־16 מהם, מאירופה, ארה"ב, קנדה ומקסיקו – הידועים כולם בסוג זה של אמנות מודרנית בשטח פתוח, נמצאים בימים אלה בארץ להשלמת עבודותיהם.

הפסלים הזרים הם: ביל ואהאן (קנדה), יואכים בנדאי, אוזו נילס וטים אולריס (גרמניה), מבר ברג, וכרילה כמבקן (ארה"ב), כילוויה בלוחר, גלוריה פרידמן ופטריק ריינהר (צרפת), הוב ברוזיקס, פול גיה, איבם קלקוורק (בלגיה) שהרה ביפמן, וקורנליוס רוגה (הולנד) הלן אסקובדו (מקסיקו) ודייוויד בלייהר (בריטניה).

הפסלים הישראלים המשתתפים בארוע הם: עזי אביטל, אסף ברצבי, יעקב דורצ'ין, אהרן אהרני (שלמה), שושנה היימן, יעקב חפץ, שושי קותיאל, אילן בתר, דוה מתתן, נפתלי בזכמי, שאול סלה, שמואל שער, ברני פינק, בלו־פינזון פייסה, הדר רנוב, יחיאל שבי, יגאל תומרקין ומני יסעור.

> הסרט „חימו מלך ירושלים" יפתח את פסטיבל הסרטים בחיפה. התסריט, על־פי ספרו של יורם קניוק, נכתב על־ידי עדנה מזייה. הבמאי הוא עמוס גוטמן, הצלם חודחה גורביץ ומככבת בו אלונה קמחי. על עריכת הסרט – המסתיימת בימים אלה – מופקדת זיוה טססק, מי שערכה את „שואה". הסרט הופק בעזרת הקרן לעידוד סרטי איכות ובשיתוף עם בית צבי.
>
> בינתיים נודע, כי משלחת רשמית של אנשי קולנוע מהונגריה תגיע לפסטיבל והיא תכלול את יאנוש הוזאר, ממנהלי „הונגרו פילם", חברת הסרטים הלאומית של הונגריה, הבמאי גיולה גאזדאק ושלושה עתונאים. מספר הסרטים ההונגריים שיוקרנו בפסטיבל יהיה שישה, בהם שני סרטים דוקומנטריים.
>
> **ורדה צימרמן**

פרסומי ארץ ישראל

● החברה להגנת הטבע מקדישה את כל פרסומיה לקראת תשמ"ח, שהוכרזה כ„שנת פרחי הבר בישראל", לנושא הפרחים. הפרסומים שכבר הופיעו כוללים לוח פרחי בר לתשמ"ח, המיועד לתליה, יומן המטייל, שימושי מאוד, עם פרטים על פרחים רבים ופירוט של 11 מסלולי טיול טיש במהלכם פריחות פרחים, ספרו של עוזיה אלון – „300 פרחי בר בצבעי הקשת" וסדרה של תמונות פרחי בר ומדבקות עם פרחי החודש. בנוסף לכך הוציאה החברה לראשונה שני יומני תלמיד, האחד לתלמידי בית הספר היסודי והשני „יומנוער" – לחטיבת הביניים ותלמידי תיכון. ביומנים גם מידע מועיל בנושא טבע וטיולים, חומר עזר ללימודים ועוד.

● מוזיאון ישראל מוציא שנתון, באנגלית, שזה עתה הופיע גליונו השישי. נזכיר שניים מבין המאמרים הרבים המופיעים בו – זה של פרופ' רוד פלוסר, על קומרן הרעב בתקופת הורדוס, עניין שיש לו השלכה על משך שכתם של בני כת מדבר יהודה במרכזם זה לחוף ים המלח. מאמר שני, מפורט מאוד, הוא זה של מגן ברושי, אוצר „היכל הספר", ומעורכי השנתון, על דת, אידיאולוגיה ופוליטיקה והשפעתם על הארכיאולוגיה הארץ ישראלית. דומה שזה נסיון מקיף ראשון לסקור היבטים אלה של 150 שנות חקירה ארכיאולוגית בארץ.

● אריה חצור ז"ל היה חבר גבעת ברנר, צייר. שבזמנו הציעה לו הוצאת הקיבוץ לצייר את ציפורי החולה בטרם תיובש. הוא עשה זאת, אך רק עתה ראו אור בספר בהוצאת הקיבוץ המאוחד. בספר ציורי צבע ושחור/לבן של הציפורים וסקירות עליהן מאת שמעון גלוזמן ומשה גרשוני. ערך והביא לדפוס – שמוליק בראור. עיצוב – אריה ולבן, פתה דבר – עמוס חדגו.

● „כיווּנים" הוא כתב עת ליהדות ולציונות היוצא מטעם ההסתדרות הציונית, בעריכת יורם בק. בין מאמרי חוברת 36, שהופיעה עתה, בולט מאמרו הארוך של שמעון רובינשטיין על סקר הקרקעות ואיתור ספרי המקרקעין – מאבני היסוד של המדיניות הציונית בארץ ב־י"ט־1918.

צבי אילן

שידורים

טלוויזיה

חינוכית

09.00 טלטקסט: עד כאן.
09.05 שעת כושר.
09.15 טוב טוב הגמד, פרק 9: זרזיר חולה.
09.40 הלב, פרק 52: בזורה הביתה, פרק אחרון.
10.05 מהסומים, פרק 19־20.
10.55 הטורה, פרק 4: פרק אחרון.
11.55 מתול: גורדונב.
2.00 טלטקסט: עד כאן.
2.05 חובב הטבע, פרק 9: תגיגת עשבים.
2.30 קסים קסם: משולשים.
2.55 נחשוה: הנסיכה לבנה.
3.00 קשר משפחתי: עם אחי יותם על יחסי הורים וילדים בנושאי לימודים, בית־הספר והכנת שיעורים.
3.40 200 שניות למועצת הלול.
3.45 שעת כושר.
4.00 זהו זה: שידור חי.
5.00 ערב חדש. מנחה רפי רשף.

כללית

5.30 אליפות העולם השניה באתלטיקה קלה „רומא 87" – שידור ישיר.
6.30 קיצור החדשות (ערבית).
6.32 סקירת תכניות בליווי שקופיות (ערבית).
6.35 אליפות העולם השניה באתלטיקה קלה, המשך השידור הישיר מרומא.
7.30 חדשות (ערבית).
8.00 כותרות מבט.
8.02 „הצפון והדרום" – סדרת דרמה אמריקאית חדשה בת 24 פרקים. רומן על שתי משפחות באמריקה, בעת מלחמת האזרחים. האחת משפחת תעשיינים מפנסילבניה (צפון) והאחרת עשירה בעלת מטעים מקליפורניה (דרום). הם קשורים בקשרי אהבה, נישואין וחברות אמיצה. הסדרה מבוססת על שני רבי מכר של ג'ון ג'ייקס. היא הופקה בשנת 1985. על־ידי דייויד ל' וולפר. במאי ריצ'ארד הפרון. הצילומים נעשו באתרים היסטוריים בדרום קרוליינה, מיסיסיפי, לואיזיאנה וארקנזס. בתפקידים אורחים מופיעים: אליזבט טיילור, רוברט מיצ'אם, ג'ין קלי, ג'ין סימונס, הומר ג'ונס קש ועוד רבים. פרק ראשון. בפרק זה מופיעים השחקן פטריק סווייזי: לסלי־אן דאון; דייויד קרדין; ג'יימס ריד; פיליפ קאסנוף.
9.00 מבט לחדשות.
9.30 תשדירי שירות.
9.35 „קשרי משפחה" – פרק שביעי: „קיץ 82". אלכס בא עם משלוח של מצרכים לביתה של סטודנטית מבוגרת מבנו. התפתחות העניינים בינה לבין הנער הלא־מנוסה בפתיעה.
10.00 זה הזמן – מנחה רם עברון.
10.50 „מיאמי, מחלק מוסר" – שם הפרק: „הנסיך הקטן". קרוקט וטאבס פותחים בחקירת ענייה, שנראה בתחילה כתקרית קטנה: אחר־כך מתברר שהוא קשור בארגון מבריחי סמים בקנה בידה עצום.
11.35 אליפות העולם השניה באתלטיקה קלה, „רומא 87" – תקציר יומי.
11.50 חדשות הלילה.

„הצפון והדרום", סדרת דרמה אמריקאית חדשה, החל מהערב

רדיו

קול המוסיקה

07.09 בהאזנה נינוחה – ובה: סימפוניה מס' 1 ברה מג'ור (החג. הסיפס. הלונדונית/ה.+יוגבס שנצלרא רודדיני: קונצ'רטו מודיגל לשתי גיטרות, ותזמורת (פפה ואנהל רומרו עם אקדמיה סנט־מרטין/נ. מרינר; שוברט: חמישיית פסנתר בלה מג'ור „הטרוטה" (הפציבה מנוחין עם רביעיית אמדאוס יאנאצ'ק: מעשה לאבים (התז. הפיל. של רוטרדם/ג. קולון ע"ג ת"ט).
09.00 קונצרט בוקר
11.57 פינת השיר – משירי אביר גלבוע.
12.00 בן הסרטיה – היידן: רביעייה לכלי קשת אופ. 77 בפה מג'ור (רביעיית גווארנרי); ברהמס: שלישיית פסנתר מס' 1 אופ. 8 (השלישייה הישראלית).
13.05 בהאזנה נינוחה – מוסיקה אמריקאית בפנים.משה. פיל.אהל ניו־יורק/ב.+ס. תומפס: גרינברג: קונצ'רטו לכנור ולתזמורת אופ. 47 (יוסי חפץ/תו. סימפ. של סן פרנסיסקו/פ. מנוסה; שפר: קונצ'רטו לסקסופון ולתזמורת קאמרית (הז. קאמרית של הרלסמר/ם.+ רוברט מקה. פליינג: 3 קטעים מתוך מוסיקה לצלילו זו זו מה/צ'לו/קלוד בלורינג/ פסנתר/ז'אן ד'אן – ליק דייויז/הקסתו: קופלנד: קונצ'רטו לקלרינית (בני גודמן/תז. חברת קולומביה/קופלנד).
15.00 הסברה מוסיקלית – הגוויות הרגש (תוכנית תשיעית).
16.00 מאולמי הקונצרטים שלנו – הפילהרמונית הישראלית. מנצח: לורין מאזל, סולן חיים טאוב – וברי: הפתיחה ל„אוברון"; היגדמיט: קונצ'רטו לכינור; סיבליוס: סימפוניה מס' 2; ברהמס: 2 הסונטות לויולה ולפסנתר (פ. צוקרמן/ויולה/ר. ברנבוים/פסנתר) סונטה בפה מינור אופ. 120 מס' 1; סונטה במי במול מג'ור אופ. 120 מס' 2.
18.00 רגש על הכינור.
19.00 בין חברים – מעולם המוסיקה – י. אבני יום הולדתו ה־60 – מוסיקה תכניתית (1980) ת.פ.י. זובין מהטה; הרהורים על דראמה: ת.פ.י. אליהו ענבל. אריות מפי ליאונטין פרייס.
20.05 אינטרלוד – רצף מוסיקלי.
20.30 באולמי הקונצרטים בעולם
23.00 כחזורי יצירות – גבולסון: סמטייה + שירים.

רשת א'

10.05 שירוקר – מהלות ושירים ישראליים.
15.00 צבעי הקשת – המצגה: „שיר הבדיה לפסנתים באחיים".
15.30 „האוניברסיטה המשודרת". – „הסלאי השמונה" – „הממורון הטוטי של השאלה היהודית" – מרצה: שאול פרידלנדר.
16.05 גיל הביניים.
17.10 שירי עמים.
22.05 לכל אדם כוכב.

רשת ב'

18.06 שעה הפסנית – עינייני היום.
19.35 דין וחשבון – ענייני היום והמשק.

20.05 סלם הכוורות.
22.05 קפה ראשון – חירוגים מגוונים.
00.15 ג'ז ושה.

רשת ג'

06.04 בחזרה לאושר – להיטים ותיקים.
07.07 שיר בבוקר בבוקר – שירים עבריים.
09.05 מה, כבר תשע?
10.05 דברים טובים.
11.05 שבעים מי יודע? – שירי שנות השבעים.
12.05 אוהבה יומיומית.
13.05 רק ביטי הול.
14.06 לי ולך – שיר ובריכה.
15.05 חרש, חדיש והחורש.
16.05 הצגה יומית.
18.06 היה היה.
20.05 קו ההתחלה – תקליטי־קודרים ראשונים.
21.05 קצת אחרת – עם כוכבים.
23.05 הלילה הוא שירים.

גלי צה"ל

14.05 מפה של קיץ.
16.05 ארבע אחר הצהריים.
18.05 פרץ עכשיו – בעלי הבית של הצרכן.
19.00 יצירים בכאן.
19.05 רדיו רדיו (צה"ל) 2
20.05 ספרים רבותי, ספרים (ס.ח.)
20.05 מבצבצבים (צה"ל) 2
23.05 קול הג'ז הוה (צה"ל) 2
23.55 שיחות חצות – עם אבי רן – מרצה לפילוסופיה באוניברסיטת תל־אביב.

שידורים קבועים

קול המוסיקה

06.02 צלילי בוקר.
07.07 פרטים על התכניות.
11.57 מגישים שיר.
20.27 מגישים שיר.

רשת א'

06.00 שידורים לעולים.
07.30 רדיו קל.
08.05 תוגה.
09.05 סלודיה.
10.05 פניני בוקר.
12.05 מעורב ירושלמי.
14.06 בראש צעיר.
15.00 צבעי הקשת.
18.06 נבנות ערב.
19.20 פרקי היום בתנ"ך.
19.30 שידורים לעולים.

רשת ב'

06.06 „שמע ישראל".
06.12 התעמלות בוקר.
06.22 לחקלאי.
06.30 סקירות מאמרי העיתונות.
06.53 אור יזוק.

06.57 רגע של עברית.
07.00 הבוקר הזה.
08.05 בראש צעיר.
09.05 מכבב הבוקר.
10.05 כל צבעי הקשת.
11.40 הודעות.
12.10 „אא בב".
12.50 מה בשבוע.
13.00 בוזצי היום.
14.06 לראות או לא לראות.
14.30 בת צחוק.
15.05 רגעי קסם.
15.51 לוח מודעות.
16.05 תוצרת הארץ.
16.55 קראתי ספר.
17.05 יומן כלכלה.
17.30 על מכפרים ואנשים.
18.45 היום בספורט.
19.00 היום הזה.
22.58 רגע של עברית.
00.05 יומן חצות.

רשת ג'

06.11 בחזרה לאושר.
07.07 שיר בבוקר בבוקר.
09.05 בא לי.
10.05 סיוזה.
11.05 30 בצל.
18.05 כל טוב.

14.06 בטן גב.
16.05 מוסיקה לעניין.
17.05 בטקעים.

גלי צה"ל

05.45 עירק אבות.
05.55 באופן מילולי – פינתו של אבשלום קור.
06.05 אוניברסיטה משודרת.
06.30 פוקוס עין.
07.07 שבע אפס שבע.
08.05 בוקר טוב ישראל.
09.05 שתות.
10.05 הפסקת עשר.
11.05 נבון לעבכשיו.
13.05 אחד אחד.
14.05 דו רה בי.
15.05 מה יש.
16.54 באופן מילולי.
17.00 ערב טוב ישראל.
18.45 משולש.
18.54 החדשות להיילים.
19.05 שירים בבאן.
21.00 מבט להדשות.
22.05 על הרגים ועלא ביסק.
23.05 עשרים וארבע היום שהיה.
00.05 צישורי לילה.
02.00 לא רוצים לישון.

שימו לב לשידורי F.M.

■ תל־אביב
אסתר: קינג קונג מס' 2 ,9.45 ,7.30 ,5
אלנבי: ילדים הורגים לאלוהים 9.30, 7 עמי ותמי 5
בית ליסין: ראשים מדברים 11.15, 9.15
בן־יהודה: כלא היילטון 9.30, 7, 4.30
גורדון: קנגרו 9.45, 7.45, 5
גת: בלוז לתופש הגדול 9.45, 7.30, 5
דיזנגוף 1: שם הורד 7.15, 9.45, 4.30, 11, 1.30
דיזנגוף 2: גבר מאוהב 9.45, 7.30, 5, 3, 11, 1
דיזנגוף 3: שרותים אישיים 9.45 7.30 / פושע מגמל וילדה קטנה 5, 3, 1, 11
דקל: קרוקודיל דנדי 9.30, 7.30
דרייב־אין: אלדין ומנורת הקסמים 7.45 קרוקודיל דנדי 9.45 חצות – סקס
הוד: נינג'ה אמריקאי 3 9.30, 7.30, 5
הקולנוע (בית ציוני אמריקה): שבלול 5, 7.45, 9.45
חן 1: הנוכל האוהבת המאוהבת 9.50, 7.35, 5.35 שלגיה ושבעת הגמדים 4, 12.45, 10.45
חן 2: לבו של אנג'ל 9.50, 7.35, 5.35 במבי 4, 12.45, 10.45
חן 3: אני והאהבה 9.55, 7.40, 5.30 / דובוני איכפת לי 4, 12.45, 10.45
חן 4: ב"ס למשמר אזרחי 5.40, 3.55, חנות קטנה ומטריפה 9.50, 7.40, חבוץ הוד 10.45–12.45
חן 5: נשק קטלני 9.55, 7.40, 5.30 / הרפתקאותיו של עכבר בלש 4.00, 12.45, 10.45
לב 1: נרדפי החוק 10, 7.50, 2.50
לב 2: מוריס רוקדים במוסקבה 10, 7.50, תעלולי שפן 2, 5
לב 3: ימי הרדיו 10, 8, 5, 2
לב 4: בקצב השעון 10, 8, 5, 2
לימור: פוסו רומן 9.30, 7.30
מוגרבי: סגור לרגל שיפוצים
מוזיאון ת"א: מותו של סבכן 9.30, 7, 4.30 / קלויבע קיק בבן המרדונים / לורד אנדרסון בית המציצים 9.00
מלכים: המטבל בטיטו 7.30–9.30
סיון (לשעבר אלנבי־גבאי) בהזמנה 9.40, 5, 7.30
סינמה 1: אי־טי חבר מכוכב אחר 9.45, 7.20, 5
סינמה 2: אלאדין ומנורת הקסמים 9.30, 7.30, 5
סמדרית: סגור לרגל שיפוצים
התיבה הישראלית: אודיסאה בחלל 2001 9.50
פאר: לא שם זין 9.30, 7.30, 5
פריז: לבידינגס 9.30, 7.30, 4, 2, 11 / מפעל הקלנוע של רוקי 23.30
צפון: לאן זה פלורס 9.30, 7, 4.30
שחף: סוד ההצלחה 9.40, 7.15, 5 עמי ותמי 11 בבוקר
תמוז – רמת־אביב: כסף בלו 9.40, 7.15
תכלת: הצגות מעבר לפינה 9.50, 7.40, 5.30
תל־אביב: 007 באזור הסכנה 9.45, 7.15, 4.30
הסינמטק הישראלי: מרלנה 7.15, הכבוד של פריצי 9.30

■ ירושלים
אוריון: 007 באזור הסכנה 9.30, 7 / עמי ותמי 4.30, 10.30
אורנע: הנוכל האוהבת המאוהבת 9.15 קינג קונג מס' 2 7.15, 4.30
אורגיל 1: ימים של תהילה 9.15, 7.15, 4.30
אור 2: פוסו רומן 9.15, 7.15, 4.30
אור 3: אהבה בחלון ראוה 9.15, 7.15, 4.30
אור 4: חתיך אמריקאי 4.30–7.15–9.15 משנה מקום משנה מזל 23.15
אור 5: בקצב השעון 9.15, 7.15 מפרץ מוסקיטו 23.15 המטבל בטיטו 4.30
אור גיל: ליבו של אנג'ל 9.45, 7.30, שלגיה ושבעת הגמדים 5, 12.30, 10.30
ציון: האוצר הסודי 4.30 משחר פראי 8
בית אגרון: חלף עם הרוח 4.30
אקדמון: הסקס 8
משחר פראי 10
האולם הקטן בבנייני האומה: סגור
הבירה: סגור
כפיר: סוד ההצלחה 9.30, 7.15
מיטשל: לא שם זין 9.30, 7.30
סמדר: ימי הרדיו 9.15, 7
עדן: נינג'ה אמריקאי 3 9.30, 7.30, 4.30
רון: בלוז לתופש הגדול
9.30, 7.30 4.30 מצעד האבודים 10.45
תיאטרון ירושלים: שיחות מלוכלכות 9.30, 7.15

■ חיפה
אורה: חתיך אמריקאי 9.15, 7.00 / נחש מכוכב אחר 4.00
אורלי: לבידינגס 9.15, 7 / הרפתקאותיו של עכבר בלש 11–4.30
אמפיתיאטרון: 007 באזור הסכנה 4.30–7–9.15
ארמון: סגור
חן: החנות מעבר לפינה 9.15, 7
עצמון 1: נינג'ה אמריקאי 3 9.15, 7.00, 4.30
עצמון 2: שירותים אישיים 9.15, 7 מופרטן 4 4.30
עצמון 3: ילדים הורגים לאלוהים 9.30, 6.45, 4.15
פאר: ליבו של אנג'ל 9.15, 7, 4.30
קרידאור: לא שם זין 9.15, 7.15
רון: סוד ההצלחה 9, 7, 4.30 / עמי ותמי 11.00
רב גת 1: הנוכל האוהבת המאוהבת 9.15, 7
רב גת 2: בלוז לתופש הגדול 9.15, 7, ודמבו הפיל המעופף 11

■ קריות חיפה
כפיר: סיפור מהחיים 9.30, 7.15
מביק: רוזה פלור 9.15, 7
אחוזה: ימי הרדיו 9.30, 7.15
בית העם: לא שם זין 9.30
היובל: מלורה תבוה 7.15–9.15
ביצן: פוסו רומן 7.15–9.30

■ אשדוד
אסתר: מופרטן 4 7.30 ילדים הורגים לאלוהים 9.30
אשדוד: לא שם זין 9.30, 7.30

■ אשקלון
אסתר: ילדים הורגים לאלוהים 7.30–9.30
סאבוי: מופרטן 4 9.00, 7.30

רחל: אל תקרא לי לבן 7.30–10.30

■ באר־שבע
קרן: מופרטן 4 4.30–7–9.30

■ הרצליה ■ רמת השרון
היכל: אהבה בחלון ראוה 7.15–9.30 / איבי. חבר מכוכב אחר 11, 5
כוכב: אלאדין ומנורת הקסמים 4.45, 11.00 / הפרוטוקול הרביעי 9.30 קסום קבאלה 7
כלון ישראה: לא שם זין 7.00–9.30
■ שבלול: סופיהנו: שיחות מלוכלכות 9

■ חולון, בת ים
אביבה: לא שם זין 9.30, 7.30
כבירה: בלוז לתופש הגדול 9.30, 7.15
מרכז בית־ים: סגור אורניב נשק קטלני 9.30, 7.15
כבירי: ימי הרדיו 7.30–9.30 / עמי ותמי 11, 5
רחבה: כלא הילטון 7.30–9.30
עצמונאות: נינג'ה אמריקאי 3 7.30–9.30, 5 עמי ותמי 11.00

■ טבריה
אביב: לא שם זין 8.30

■ כפר־סבא ■ רעננה
סבה: המטבל בטיטו 9.30, 7.30, 5
תל: קרוקודיל דנדי 9.30, 7.30
אורות: סגור
בית בריל: ישו כוכב עליון 8, 10

■ לוד ■ רמלה
אורלי: סגור
בית ריום: פוסו רומן 9.30, 7.15
אורה: לא שם זין 9.30, 7.15, 5
היכל התרבות: נשק קטלני 9 מהותרים באהבה 5

■ נהריה ■ עכו
היכל 007 באזור הסכנה 7.15–9.30
רון: ילדים הורגים לאלוהים 7.15–9.30
אדריאנדרה: אהבה צעירה אסקימו לימון 7 – 9.30, 7.30

■ נתניה
היכל התרבות: קרוקודיל דנדי 9.30, 7.30, 5.30
סבתיה: לא שם זין 10, 8, 6
היתמיה הזוגן 11 בבוקר
אוסקר: מופרטן 4, 10, 8, 6 / בית בריל קולנוע תיאטרון: ישו כוכב עליון 10
שרון: המטבל בטיטו 10, 8, 6, 11 בבוקר המטבל בטיטו

■ קרית אונו
מרכז קהילתי: מעבר לסיא 8

■ פתח־תקוה
שלום: נשק קטלני 9.30, 7.15
היכל 1: סוד ההצלחה 9.30, 7.15, 5
היכל 2: אהבה בחלון ראוה 9.30, 7.30 עמי ותמי 5, 12.30, 10.30
היכל 3: שם הורד 9.30, 7 / אי.טי חבר מכוכב אחר 4.30, 12.30, 10.30

■ ראשון־לציון ורחובות
ג.ג. רון 1: נינג'ה אמריקאי 3 9.30,
7.30, 5 עמי ותמי 10.30, 12.30
ג.ג. רון 2: סוד ההצלחה 9.30, 7.15, 5
אי.טי. חבר מכוכב אחר 10.30, 12.30
בקסון: סגור
ראשון: קרוקודיל דנדי 9.30, 7.15
בית העם: צעירים הקטנים 9.30, 7.15
הדר: לא שם זין 7.30–9.10
חן: מופרטן 4 8 ספרה של אגנס 10

■ רמת־גן וגבעתיים
ארמון: רונה פלור 9.40 קינג קונג 2, 5, 7.30
אורדע: הנוכל האוהבת המאוהבת 9.45, 7.30, לבידינגס 5.00
אילת: לא שם זין 7.30, 9.30
הדר: סוד ההצלחה 9.30, 7.15 עמי ותמי 11, 5
רב גן 1: בלוז לתופש הגדול 9.40, 7.30 הרפתקאותיו של עכבר בלש 5.00
רב גן 2: ריקה להצגת 9.50, 7.30, 10.30, 12.10
דובוני איכפת לי 5.00, 12.20, 10.10
רב גן 3: אני והאהבה 9.45, 7.30
רוביין הוד 5.00, 12.20, 10.30
רב גן 4: קרוקודיל דנדי 9.45, 7.30
שלגיה ושבעת הגמדים 5.00, 12.20, 10.30
שביט: 007 באזור הסכנה 9.30, 7.15